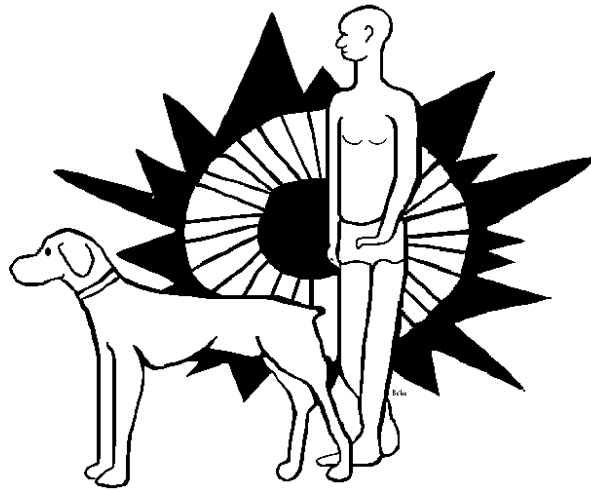

A Béke Utcai Általános Iskola pedagógiai programja

2020

Tartalomjegyzék

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK	4
II. A BÉKE UTCAI ÁLTALÁNOS ISKOLA BEMUTATÁSA	5
III. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA	8
III.1. Nevelő – oktató munkánk pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	8
III.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	19
III.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	23
III.4. A teljes körű egészségfejlesztéssel, az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával és a környezeti neveléssel összefüggő feladatok	30
III.5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje, valamint a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztését segítő program.....	35
III. 6. Az esélyegyenlőséget szolgáló tevékenységrendszer működése, a család- és gyermekvédelmi feladatok ellátása, valamint a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	49
III.7. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai ...	44
III.8. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnereinek kapcsolattartása; azok formái.....	51
III.9. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje.....	53
III.10. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai.....	55
III.11. Az iskolaváltás, a tanuló átvételének szabályai.....	57
IV. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE	59
IV.1. A nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai.....	59
IV.2. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai.....	60
IV.3. Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	61
IV.4. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámai.....	62

IV.5	A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő német nemzetiség kultúrájának megismerést szolgáló tananyag.....	70
IV.6.	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	70
IV.7.	A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módjai, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái.....	72
IV.8.	Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje.....	75
IV.9.	Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei.....	78
IV.10.	A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek.....	79
IV.11.	Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai.....	82
IV.12.	A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek.....	83
IV.13.	A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja.....	84

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 26. §-ának (1), (2) bekezdése értelmében a Béke Utcai Általános Iskola (OM-azonosító: 029637; székhelye: 6722 Szeged, Béke u. 7.; a fenntartó neve, székhelye: Szegedi Tankerületi Központ, 6726 Szeged Bal fasor 17-21.) nevelőtestülete a következő pedagógiai programot fogadja el:

1. A pedagógiai program elfogadása, hatálya, nyilvánossága

A pedagógiai programot **a nevelőtestület a szakmai munkaközösségek** – szakterületüknek megfelelő – véleményének beszerzésével, valamint *a diákönkormányzat, a szülői szervezet* véleményének kikérésével **fogadja el**.

A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybe lépéséhez, amelyekből **a fenntartóra többletkötelezettség hárul**, a fenntartó **egyetértése szükséges**.

A pedagógiai programot **az intézményvezető hagyja jóvá**.

A pedagógiai program **felülvizsgálatát és módosítását** a nevelőtestület elfogadta. Az intézményvezető nyilatkozik, hogy jelen módosítás a fenntartóra többletkötelezettséget nem hárít. A pedagógiai program 2020. szeptember 1-én lép hatályba, visszavonásig érvényes.

Az iskolai diákönkormányzat véleményezte:

a DÖK képviselője

A szülői közösség véleményezte:

Mijatovic Tímea
az SZMK-választmány elnöke

A nevelőtestület elfogadta:

az értekezlet jegyzőkönyvét
hitelesítők

Az igazgató jóváhagyta:

Mészáros Zsolt
igazgató

Jelen dokumentum **2020. szeptember 1-jétől került bevezetésre**, ezen belül az 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelettel kiadott kerettantervek alapján készített helyi tanterv **felmenő rendszerben, a 2020/2021-es tanévben az első és ötödik évfolyamon lépett hatályba**. A

pedagógiai program 8 évre készült, a benne megfogalmazottak végrehajtásának ellenőrzése folyamatos, a közbeni módosítások szükségessége évente felülvizsgálandó.

A pedagógiai program nyilvános. A porta előtti előtérben **szabadon**, ezen túl a tanári szobában és az iskola honlapján is **megtekinthető**. Az iskola *általános igazgatóhelyettese* a szülők, a *diákönkormányzat működését segítő pedagógus* a tanulók részére köteles róla **tájékoztatást adni**.

II. A BÉKE UTCAI ÁLTALÁNOS ISKOLA BEMUTATÁSA

A Béke Utcai Általános Iskola Szeged – immár 54 éves – belvárosi iskolája. Az 1966-os iskolaalapítás nyertesei kétségtelenül a diákok voltak, hiszen az **Ybl-díjas épület** tágas zsidókerékkel, napfényes szaktantermekkel, parkosított előkerttel, valamint a bejáratnál és az udvaron elhelyezett művészeti alkotásokkal fogadta a tanulóifjúságot. Az 1969-ben felállított „**Fiú kutyával**” című életnagyságú alumínium **szoborcsoport** ma már aulánk rangos díszje. **Szathmáry Gyöngyi alkotása** jelképpé emelkedett, **iskolánk logóját díszíti**, valamint az 1985-ben alapított **Béke Díj plakettjének** is főszereplője.

2010 őszén hódíthatták meg a „békeutcasok” a **Kónya Gábor építészmérnök** által megálmodott új belső teret, **az aulát**. Teljesült a negyvenéves álom, a közösség egésze 21. századi gyermekbarát környezetet kapott a közösségi együttlélhez, a nyilvánossághoz és a cselekvéshez. Ez az impozáns, hatalmas zárt tér, átrium a közösség tere. Kiválóan alkalmas az évnnyitók, ballagások, tanévzárók, iskolai megemlékezések, kiállítások megrendezésére. De hasznát vesszük testnevelésórákon, vetélkedőkön; alkalmas előadások megtartására, a „békeutcas” szülők által szervezett családi rendezvények (például a Családi nap, az Adventi készülődés) lebonyolítására. Esős időben a napközis csoportokat is befogadja.

Az új burkolattal felújított sportudvarunkon alsós diákjainkat *játszóter, firkafal*, felsőseinket *kondipark* várja. **A „Jövő iskolája a Béke utcában”** Élménylabor bűnmegelőzési modellprojektnek - BM-19-E köszönhetően egy, a mai korszerű követelményeknek is megfelelő **természettudományos laborban** kísérletezhetnek a diákok. A tevékenységközpontú laboratóriumi gyakorlatok a közvetlen tapasztalatszerzéssel járulnak hozzá a *természettudományok értő tanulásához*, nem utolsósorban *megszerettetéséhez*. A partnerintézmények tanulói az emelt érettségire készülhetnek fel, illetve egyetemi hallgatók számára nyújtunk gyakorlóhelyi lehetőséget. Alkotóköriünk **kerámiaégető kemencét**, s a biztonságos működtetéséhez, és az ehhez szükséges speciális anyagok tárolásához külön helyiséget kapott.

Intézményünk **Szegednek mint iskolavárosnak** az egyik igen közkedvelt intézménye. Ezt a magas **470 fő** körüli tanulói létszám is objektíven tükrözi. Ennek „hátszágát” Szeged város egész területe, valamint a környékbeli települések adják, s csak kis részben iskolánk felvételi körzete. Az okok egyrészt a **jó megközelíthetőségben**, másrészt **nevelő-oktató munkánk pozitív megítélésében keresendők**. Bár intézményünk eredetileg *16 osztályos általános iskolának* épült, jelenleg **17 tanulócsoportot** működtetünk. **Napközis és tanulószobai** csoportjaink száma: **9**.

Az itt dolgozó **pedagógusok** 5 szakmai munkaközösségben tevékenykednek, nevelő-oktató munkájukat fejlesztő pedagógusok, iskolapszichológus, utazó gyógypedagógus és gyógytornász segíti. A kollégáink alkotó szellemiségű, nagy teherbírású pedagógusok.

Motiváltságuk megmutatkozik az innovációs fejlesztésekben, pályázatokban való részvételükben. 2005 szeptemberétől a *Dél-alföldi Térségi Iskola- és Óvodafejlesztő Központ hálózatának tagjaként* országos szinten is a legelső között vállaltunk szerepet **a kompetencia alapú oktatási programcsomagok tesztelésben, illetve a szerzett tapasztalatok elterjesztésében**. A kompetenciafejlesztés elmélyítésének és kiterjesztésének lehetőségét 2009-ben a TÁMOP 3.1.4. pályázat kínálta fel, 2011-ben sikerrel pályáztunk a **„Referenciainstítúciók országos hálózatának kialakítása és felkészítése”** programra. A hálózat tagjaként egyrészt az *új típusú felsőoktatási gyakorlóhely feladatainak ellátására*, másrészt *„békeutcs” jó gyakorlataink átadására készültünk fel*.

Az **SZTE MENTORHÁLÓ 2.0** pályázatának keretében aktuális feladatunk a **„békeutcs szellemiség” továbbvitele**. Célünk, hogy belső tudásmegosztásunknak köszönhetően **állandó megújulásra képes tanulószervezetté váljunk**.

Tehetséggondozó múltunkra való tekintettel az Oktatási Hivatal Pedagógiai-szakmai Szolgáltatások Koordinációs Főosztályától kaptunk felkérést arra, hogy intézményünk legyen az egyik regionális szerepű **Köznevelési Matematikai Tudásközpont**. Célcsoportként elsősorban *az alsós diákokat, a tanító és a matematika szakos kollégákat*, valamint **a Matalent tehetséggazonosításával kiválasztott tanulókat és szüleiket kívánjuk megszólítani**.

Az első osztályosok válogatás nélkül kerülnek iskolánkba, ezért egyfelől nem vagyunk *a máshonnan már kiszelektáltak felzárkóztató intézménye*, másfelől a valamilyen *álcázott felvételi vizsgálóval „kimazsolázott” diákoké sem*. Tanulóink eltérő szociális és genetikai adottságaihoz – átkaroló szemléletünknek megfelelően – **iskolán belüli differenciálással** alkalmazkodunk. Megkíséreltük *szemléletünket, belső szervezetünket és módszertani kultúránkat* úgy alakítani, hogy **ezeket a különbségeket legalább ellensúlyozni, mérsékelni tudjuk**.

A **differenciálást** nem a teljesítményszintek szerinti csoportba sorolás alapján, hanem **heterogén osztályok bázisán** valósítjuk meg.

A **tehetséggondozást** és a **felzárkóztatást** is a hagyományos osztálystruktúra *időleges megbontásával* (idegen nyelvek, matematika, informatika, technika, egyéni fejlesztő foglalkozások) valósítjuk meg.

A 3. évfolyamtól *választható módon* indítjuk az **emelt szintű németet**. A kezdés időpontját azon tapasztalatunk erősíti meg, hogy az **első két évfolyam folyamatos tanítói és szülői megfigyelései** alapján differenciálva kevesebb gyermek lesz a túl- vagy elméretezett szülői ambíció áldozata.

A többi tanulónak 4.-től, ugyancsak választható módon az **általános tantervű angol vagy német nyelvoktatást** biztosítjuk. A *normál óraszámú* csoportokba jelentkező diákjaink számára előnyös, hogy az 5. évfolyamtól kezdődően, választható lehetőségként a **matematika emelt szintű** oktatásába is bekapcsolódhatnak.

Felső tanítványaink a **vállalkozási ismeretek** elméleti tartalmát *a technikaórákon, nyolcadikosaink a gazdasági és pénzügyi kultúra* tantárgy keretében sajátítják el. A *kapcsolódó gyakorlatot* 7-8. osztályos diákjaink – önkéntes vállalásként az óráközi szünetekben – *a Béke Utcai Általános Iskola Alapítvány* által üzemeltetett **„Gyermekbarát büfé”**-ben teljesíthetik. (2005 decemberében nyertük el a címet, melyet az országban mindössze 37 iskola érdemelt ki.)

Tanítványainkból *nemcsak a társadalom számára hasznos és az egyéni érvényesülésre alkalmas*, hanem **a hasznosság elvén túllépve boldog, boldogságra képes, a közösség boldogulását is igénylő embereket** szeretnénk nevelni.

Boldogságprogramunk megvalósítása erkölcs- és osztályfőnöki órák keretében az 1–8. évfolyamon a *Jobb Veled a Világ Alapítvány Boldogságprogramja* alapján történik. 2018 óta minden évben elnyertük az **„Örökös Boldog Iskola”** címet.

DSD - nyelvvizsgát (Német Kultuszminiszterek Tanácsának nyelvi diplomája) nyolcadikosaink 4-5 évnvi intenzív német nyelvtanulás után – A/2, B/1 szinten – tehetnek. Előnye, hogy a témakörök a gyerekek életkorához illeszkedőek, a felkészítés és maga a nyelvvizsga is ingyenes, s diákjainknak biztosságérzetet ad, hogy saját nyelvtanáruk is tagja a vizsgabizottságnak.

Kínálatunkat **a kiegészítő kisebbségi szerb nyelvoktatás** is színesíti. A város iskoláiból befogadott *vendégtanulók* jelenlétükkel a **multikulturális nevelésre adnak lehetőséget**.

Szabadidős és tanórán kívüli tevékenységrendszerünkben is tükröződik iskolánk nevelésfilozófiája. Ez a terület az *önművelést, az egészséges életmódra nevelést, a szabadidő hasznos eltöltését, a kulturált szórakozást, az ismeretek alkalmazását, továbbá a gyerekek, szülők, pedagógusok kötetlen, emberi együttlétét, és nem utolsó sorban a tehetséggondozást* szolgálja.

Gyermekkönyvtárunk az *olvasás megszerettetéséhez, a tehetséggondozáshoz* nyújt izgalmas tartalmakat és változatos helyszínt. Művészeti köreinkben, az **Alkotókörben** és az **énekkarban** diákjaink megismerhetik az önkifejezés eszközeit, megízlelhetik az alkotás örömét és a közösségi tevékenységek összetartó erejét.

Szintén ezt a területet erősítik a „**Jövő iskolája a Béke utcában**” című bűnmegelőzési modellprojekt programjai.

Külső partnereink is sokat tesznek a rendhagyó tanórai, és a tanórán kívüli programok választékáért. A **Hammido Alapfokú Művészetoktatási Intézmény** keretén belül sok tanulóink tevékenykedik, közkedveltek a kézműves, a tűzzománc tanszakok. **Szent-Györgyi Albert Agora** közelsége révén a rendhagyó foglalkozások széles tárházát biztosítja tanulóinknak. A **Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár** együttműködő partnerei vagyunk *az olvasáskultúrát támogató programsorozatuk* lebonyolításában.

Partnerintézményként kapcsolódtunk be a **Szegedi Regionális Természettudományos Diáklaboratórium** munkájába.

Diákönkormányzatunk *az érdekképviselési szerep ellátása* mellett felkínálja a lehetőséget a *közösségért végzett, az értékteremtő munkára* (papírgyűjtés), valamint a *programszervezésre* (farsang, Tökfesztivál) is.

Honlapunk mindennapjainknak megfelelően folyamatosan frissül, s az osztályközösségeknek „önmaguk megmutatására” is lehetőséget adunk.

III. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

III.1. NEVELŐ – OKTATÓ MUNKÁNK PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

1.1 Nevelésfilozófiánk

„ Nem ugyanazt kell adni az egymástól különbözőknek,
hanem éppen azt, ami nekik való.”

A *csak látszólag egységes, valójában szelektív* magyarországi iskolarendszer feltételei között komprehenzív, „átkaroló” szemléletű, azaz az egyéni bánásmód megvalósítása érdekében **belsőleg tagolt oktatási intézmény** vagyunk.

Az emelt szintű – német, matematika – oktatás mellett **sem vagyunk hívei az első osztályosok „felvételiztetésének”**. Egyrészt azért, mert minden *szelekció nagy hibaszázalékkal* dolgozik, másrészt, még ha a diagnózis helyes is a felvétel pillanatában, mégsem következtethetünk belőle *a gyermek távlati fejlődési tempójára, irányára*.

Az **emelt szintű** tantárgy oktatását csak a **harmadik évfolyamtól kezdődően indítjuk**. A kezdés időpontját megerősíti azon tapasztalatunk is, hogy az **első két évfolyam folyamatos tanítói és szülői megfigyelései** alapján differenciálva kevesebb gyermek lesz a túl- vagy elméretezett szülői ambíció áldozata, s több óvatos és mértéktartóbb szülő által „gyengébbnek” ítélt gyerekekről derül ki, hogy az „erősebbek” közé tartozik.

Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy *tanulóink eltérő szociális és genetikai adottságokkal rendelkeznek*, s azzal is, hogy ezeket a különbségeket iskolánk nem teheti semmissé. Ez a tény fokozott mértékben kényszeríti ki **az iskolán belüli differenciálás szükségességét**. Megkíséreljük *szemléletünket, belső szervezetünket és a pedagógiai gondoskodásunkat* úgy alakítani, hogy **az adottságokból eredő különbségeket ellensúlyozni, mérsékelni tudjuk**.

Kétségtelen tény, hogy *esetenként nem tudjuk megszüntetni a tanulók lemaradását*, még akkor sem, ha a fejlesztés nem a tünetekre, hanem az azok mögött meghúzódó okokra irányul. Ugyanakkor *sok olyan diákunk van*, akiknél **fejlesztő, felzárkóztató tevékenységünk** a továbbhaladás lehetőségét megteremti!

Iskolánk a **tehetségek iskolája** is. Az ezt szolgáló **differenciálást** azonban nem a teljesítményszintek szerinti osztályba sorolás alapján, hanem **heterogén osztályok bázisán** valósítjuk meg. Az *emelt szintű tantárgyak* esetében (*német/matematika*), a tehetséggondozás érdekében szükségesnek tartjuk a **teljesítmény alapján homogén csoportok** kialakítását. Ennek eredményeképpen egy jobbra szelektív iskolarendszer környezetében vagyunk *versenyképesek az úgynevezett „elit” intézményekkel is*. Méltán lehetünk büszkék diákjaink *tanulmányi- és sportversenyeken, vetélkedőkön és pályázatokon elért eredményeire, nyolcadikosaink továbbtanulási esélyeire*.

A **hagyományos osztálystruktúráját** az *idegen nyelv, a technika, életvitel és gyakorlat, valamint az informatikaórák* alkalmazásával is **megbontjuk**.

Kis létszámú, heterogén összetételű csoportjaink a **kommunikációs készség hatékony fejlesztését** (*idegen nyelv*), valamint **az ismeretek gyakorlati alkalmazását** (informatika, technika) szolgálják.

A heterogén osztálybázisból következően a tanulói összetétel *leképezi a társadalom struktúráját*. Ez a tény a diákok **szociális tanulásához** nyújt kedvező terepet, azaz meg kell tanulniuk az **érintkezést és kommunikációt mindenkivel**. Emellett a heterogén összetétel a **tantárgyi értelemben vett tanulás** szempontjából is előnyt jelent, ugyanis az osztályok nem maradnak **„húzóerő”** nélkül. Azonban nemcsak a „gyengébbeknek” kedvez, ha az „erősebbekkel” *kooperálva tanulhatnak*, hanem az „erősebbeknek” is, ha a „gyengébbekkel” együtt vesznek részt a tanulás jelentős részében. Egyrészt a közös tevékenységben **megtanulnak „átadni”**, másrészt,

hogy *kiválóságukat* – erkölcsi értelemben – **nem kiválásként**, hanem a többiekkel való **együtműködés kötelezettségeként** értelmezik.

Tanórán kívüli és szabadidős tevékenységrendszerünkben is tükröződik iskolánk nevelésfilozófiája. Ez a terület az **ismeretek gyakorlati alkalmazását**, a **tehetséggondozást** és **felzárkóztatást**, valamint az **önművelést**, a **közösségfejlesztést** és az **igényes szórakozást** szolgálja.

1.2. Pedagógiai alapelveink

Az alapelvek meghatározása érdekében három kérdés megválaszolására tettünk kísérletet:

- A társadalom számára **hasznos**, vagy inkább **boldog, boldogságra képes** embereket neveljünk diákjainkból?
- Az **individuum** gazdag kiteljesítését tartjuk-e fő célnak, vagy a **harmonikus közösségek** építését?
- A **tárgyi tudást** vagy a **problémamegoldó készséget** és a **kreativitást** tartjuk-e fontosabbnak?

A sztereotip válaszok a **haszonelvűség szűk körére épülnek**. A **szülők** azt vizsgálják, hogy az iskola mennyire segíti gyermeküket *az életben való érvényesülésben* (magas jövedelem, társadalmi pozíció, stb.), a **társadalom** szempontja pedig az, hogy az iskolák mennyire nevelnek a *társadalom számára hasznos szakembereket*, és a társadalom rendjébe beilleszkedni képes *állampolgárokat*. Ezek fontos szempontok, de mi úgy gondoltuk, hogy egy ennél **gazdagabb embereszményt** kívánunk szolgálni.

Tanítványainkból *nemcsak a társadalom számára hasznos* és *az egyéni érvényesülésre alkalmas*, hanem a **hasznosság elvén túllépve boldog, boldogságra képes, a közösség boldogulását is igenlő embereket** szeretnénk nevelni. A megvalósítás érdekében a 2016/2017-es tanévben **intézményünk csatlakozott a *Jobb Veled a Világ Alapítvány* boldogságprogramjához.**

- Iskolánk nevelő – oktató munkájában a **demokratizmus, a humanizmus, az egyén tisztelete, a lelkiismereti szabadság, a személyiség fejlődése, az alapvető közösségek együtműködésének kibontakoztatása** a meghatározó.
- A tanítási – tanulási folyamatot **az egyenlőség, a tolerancia** értékei hatják át.
- Alapvető jelentőséget tulajdonítunk a **kulcskompetenciák kialakításának, fejlesztésének**, az **élethosszig tartó tanuláshoz** szükséges motívumok és tanulási képességek kiművelésének. Az **önálló ismeretszerzésre**, az **önművelésre**, a tanulási **képességek** és szilárd **alapképességek** kialakítására törekszünk.
- *A Boldogságprogrammal a mentális egészség fejlesztéséhez is hozzájárulunk.* A jövő nemzedékét *kiegyensúlyozottabbá, sikeresebbé és elégedettebbé* szeretnénk tenni általa.
- Biztosítjuk a tudás megosztására létrehozott **tanulásszervezeti** működést a pedagógusok, a diákok és a szülők számára.
- **Az emberiség előtt álló közös problémák iránti érzékenységre** és a **különböző kultúrák iránti nyitottságra** neveljük diákjainkat.
- **Az iskolai közösségek** biztosítanak terepet az **önállóság, az öntevékenység, az önkormányzó, együtműködő képesség kibontakoztatásához.**
- Iskolai tevékenységünket **a kölcsönös tisztelet, az emberi méltóság őrzése, a tanulók erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése** hatja át.
- A tanulási folyamat tervezésében és szervezésében **tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítunk meg.**
- Minden tanulónak biztosítjuk az **egyéni adottságai, képességei és tehetsége szerinti**

- **önmegvalósítás** lehetőségét.
- Megfelelő feltételeket nyújtunk gyermekeinknek a tanulási **esélyegyenlőséghez**.
- Támogatást adunk a **szociokulturális hátrányok** leküzdéséhez.
- **Reális önismeret és életszemlélet** kialakításával segítjük a megfelelő továbbtanulási irány illetve pálya kiválasztását.
- Alapvető értékek tekintjük a **szűkebb környezethez és a hazához való kötődés érzését**, környezetünk megismerésének és megővésének igényét.

1.3 Az iskolában folyó nevelés és oktatás céljai, feladatai, eljárásai

Alapelveink közvetítésére az alábbi célokat jelöltük ki:

1. **Alkalmazni képes tudás**
2. **Önállóság és együttműködés (szocializáció)**
3. **Egészséges életmód és környezettudatos magatartás**
4. **Demokratikus légkör**
5. **Erkölcsei nevelés**

1. Alkalmazni képes tudás

A fejlesztés területei:

- **a tanulás tanítása**
- **gazdasági és pénzügyi nevelés**
- **pályaorientáció**
- **médiatudatosságra nevelés**

Célok:

- A kompetencia alapú oktatás során alakítsuk ki a jártasságokat, készségeket, fejlesszük a képességeket, különös figyelemmel a kulcskompetenciákra!
- Biztosítsuk a tevékenységekre épülő, aktív tanulás feltételeit!
- Alakítsuk ki és fejlesszük a megismerés, a megértés, a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot!
- Tartsuk fenn a megkezdett kompetencia alapú oktatást, és biztosítsuk további kiterjesztését!
- Alakítsuk ki a változó körülményekhez alkalmazkodó tanulószervezeti működés feltételeit, az iskolán belüli tudásmegosztás fórumait a pedagógusok, a szülők, a diákok számára!
- Az kiemelt figyelmet igénylő tanulók számára az együttes nevelés keretében biztosítsuk az egyenlő esélyhez szükséges egyéni bánásmódot!
Ők:
  - a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű;
  - a sajátos nevelési igényű;
  - a beilleszkedési, tanulási, magatartási problémával küzdő;
  - a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó;
  - a kiemelkedő képességű tanulók.
- Az eltérő értelmi, érzelmi, a különböző képességű, motivációjú, szocializáltságú gyerekeket – érdeklődésüknek, tehetségüknek, képességeiknek megfelelően – differenciáltan fejlesszük!

- A gondolkodás fejlesztését az életkori sajátosságoknak megfelelően, ahhoz alkalmazkodva alakítsuk ki!
- Az elméleti tudás gyakorlati alkalmazásának folyamatát következetesen hajtsuk végre!
- Alkalmazni képes tudást biztosítsunk a gazdaság és a pénzügy területén.
- A tanulási folyamat során – az életkorhoz igazodva és a lehetőségekhez képest - az iskolának átfogó képet kell nyújtania a munka világáról.
- Biztosítsuk a digitális tudás elméleti, gyakorlati és eszközszükségletét!
- Célunk, hogy a tanulók a globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak.
- Ismerjék a médiumokat és azok szerepét saját szabadidejükben, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.

Feladatok:

- A társadalmilag szükséges, egymásra épülő, folyamatos ismeretanyag biztosítása, az alapkészségek maximális elsajátíttatása az egyéni képességekhez alkalmazkodva.
- Az idegen nyelvi, a szövegértés-szövegalkotási, a matematikai-logikai, a szociális kompetencia fejlesztése.
- A szakmai közösségek közösen elemzik az országos mérések és a felvételik eredményeit. Egyénre vonatkozó fejlesztési tervet dolgoznak ki.
- A belső tudás átadása: a differenciált tanulásirányítás, az integrációt segítő innovatív módszerek intézményen belüli elsajátítása, meghonosítása.
- A diák- és szülői közösségek bevonása az iskolán belüli tudásmegosztásba.
- Heterogén osztályok keretei között képességek szerinti csoportbontás: német, angol, matematika.
- Az esélyegyenlőség érvényesítése: egyéni fejlesztési tervek alapján korrepetálások, egyéni foglalkozások szervezése.
- Szociális és kulturális hátránykompenzáció.
- Alsó tagozaton a tehetségek azonosítása.
- A tehetség kibontakoztatását segítő programok.
- A tanulás tanítása, a kooperatív tanulás alkalmazása.
- Belső igény kialakítása a rendszeres tanulásra.
- Problémamegoldó gondolkodást igénylő feladatok biztosítása a tanítási órákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon.
(Gyakorlatba ágyazott tanulás, a természettudományos délelőtti alkalmával és a partnerintézményekben, a pályaaorientációs napon)
- A tanult ismeretek gyakorlati alkalmazását biztosító feladathelyzetek, lehetőségek megteremtése.
- Az új helyzetekhez igazodó tudás kialakítása a tanulás során.
- Változatos módszerek és munkaformák alkalmazása.
- A tanulás iránti motiváció erősítése.
- A digitális tudásanyag tudatos alkalmazása a tanulási folyamatokban.
- Az országos és iskolai diagnosztikus mérések adatai alapján az adott csoportra a fejlesztési feladatok személyre szabott kijelölése.

Eszközök, eljárások:

- kooperatív - interaktív tanulási technikák, tanulásszervezési módok
- a tanulói együttműködésen alapuló tanulás
- projektoktatás

- tevékenységek, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket (pl. pályaválasztási, továbbtanulási tanácsadás)
- csoportos és egyéni differenciálás
- egyénre szabott tanulási utak kialakítása
- integrációs pedagógus-továbbképzés
- on-line és papír alapú feladatsorok
- digitális oktatási és munkaformák
- partnerség kialakítása a szülőkkel és partnerintézményekkel
- jó gyakorlatok alkotása, bevezetése
- fókuszcsoportok kialakítása
- tudásmegosztó platform a honlapon
- szülők akadémiaja
- tanulói projektmunkák prezentációja
- differenciált képességfejlesztés
- a módszertani kultúra folyamatos fejlesztése (képzések, belső képzések, bemutatók)

Sikerkritériumok:

- A kompetenciamérésbe bevont tanulók a szülői háttérindex alapján elvárt vagy annál jobb eredményt érnek el.
- A bemeneti és a kimeneti mérés eredménye javul.
- A pedagógusok napi gyakorlatába beépülnek a korszerű módszertani eljárások.
- A hálózati tanulás keretei, módszerei beépülnek az intézmény szervezetébe.
- Az egyéni és közösségi tudás beépül a tanítási-tanulási folyamatba.
- Kialakul a médiatudatos, kritikai beállítódás.
- Tisztában vannak a közösségi oldalak, valamint a médiatartalmak megosztásának esetleges veszélyeivel.
- Tanulószerkezeti jó gyakorlat kidolgozása.
- A különböző okoknál fogva tanulásban akadályozott tanulók teljesítik a tantervi minimumot.
- A tehetséges és motivált tanulók a versenyeken, pályázatokon és az intézményben sikeresek.
- A kooperatív tanulás révén javul a tanulói aktivitás és együttműködés.
- Fejlődik a problémamegoldó képesség.
- A diákok a tanult ismereteket képesek a mindennapi helyzetekben mozgósítani.
- A diákok tájékozottak lesznek a gazdasági-pénzügyi alapismeretek terén.
- A tanulás tanítása eredményeként nő a tanulók testi és szellemi teljesítménye és a tudás minősége.
- Önismereten alapuló, tudatos iskolaválasztás valósul meg.

2. Önállóság és együttműködés (szocializáció)

A fejlesztés területei:

- **az önismeret és a társas kultúra fejlesztése**
- **a családi életre nevelés**
- **felelősségvállalás másokért, önkéntesség**

Célok:

- Hatékony, önálló tanulás, önálló ismeretszerzés igényére neveljük diákjainkat! Váljon elérhetővé minden gyerek számára az ismeretszerzés képességének kialakítása!

- A tudásvágy, az életen át tartó tanulás igénye, a megalapozást szolgáló képességek fejlesztése kiemelt feladatunk.
- Az eszközhasználat ismerete az elmélet és a gyakorlat egységének megvalósítása érdekében alakuljon ki!
- Alakítsunk ki reális énképet és önismereti stratégiát minden tanulóban!
- Fejlődjön a diákok önbizalma! Legyenek képesek saját munkájuk értékelésére!
- Saját egyéni fejlődésüket, életpályájukat maguk tudják tudatosan alakítani.
- Alakuljanak ki a gyerekekben a segítséssel, az együttműködéssel, a versengéssel kapcsolatos magatartásmódok!
- A hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása.
- Diákjaink rendelkezzenek életkoruknak megfelelő önkifejezéssel!
- Ismerjék az új és a hagyományos médiumok nyelvét!
- Kezdeményezőképességük és vállalkozási kompetenciáik életkoruknak és a környezet elvárásának megfelelően fejlődjenek!
- Diákjaink legyenek kreatívak, tudjanak egyéni terveket, döntéseket hozni!
- Neveljük tanítványainkat tudatos fogyasztóvá!
- Életkoruknak megfelelő szinten tudják ellátni, kiszolgálni magukat!
- Legyenek képesek az önkéntes felelősségvállalásra önmagukért és társaikért!
- Legyenek képesek szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására, mások megértésére, tiszteletére.
- Legyenek képesek boldog, boldogságra képes emberekké válni és harmonikus családi életet megteremteni.

Feladatok:

- Az előzetes tudás és a tapasztalat mozgósítása (egyéni tanulási módszerek kialakítása, alapkészségek fejlesztése, szerszámok használata, IKT eszközszintű használata)
- Változatos munkaformák, tanulásszervezési eljárások biztosítása
- Technika és életvitel-, gazdasági - pénzügyi kultúra, természettudományi gyakorlaton, természettudományos órákon az elméleti anyag megvalósulása a gyakorlatban.
- Differenciált feladatok adása, pozitív értékelés
- Ismerkedés a munka világával
- Értelmező, kritikai beállítódás kialakítása
- Teret adunk a gyermek számára a vélemény szabad kifejtésére, a vitára.
- A beszédkultúra, a metakommunikáció fejlesztése minden műveltségterület tantárgyi óráin.
- A művészeti önkifejezés lehetőségét biztosítjuk.
- Gazdálkodási és vállalkozási ismereteket oktatunk, fejlesztjük a szükséges képességeket.
- Ebédeltetés, öltözködés, higiéniai szokások, felelősrendszer; gyermekbarát büfében végzendő munka során adunk életszerű körülményeket a felelősség, az önállóság, az önkontroll fejlődésére.
- felkészítés a családi életre, a konfliktusok kezelésére

Eszközök, eljárások:

- projektmunka a tanulási folyamatban és a szabadidős tevékenységek során
- könyvtári foglalkozások
- önismereti, drámapedagógiai eljárások alkalmazása
- szimulációs gyakorlatok a versenyhelyzetekre
- tevékenységközpontú foglalkozások szervezése
- életszerű helyzetek modellezése (gyermekbarát büfé)

- pályaorientációs nap szervezése
- együttműködés a pályaválasztási tanácsadóval
- boldogságórák
- konfliktuskezelő tréningek az együttműködés és a társas kapcsolatok erősítésére
- érzékenyítő foglalkozások

Sikerkritériumok:

- A közös alkotás, az együttműködés az ismeretszerzés és a fejlesztés eszközévé válik.
- Empatikus, másokat elfogadó értékrend alakul ki.
- Diákjaink önkéntes, segítő feladatokat vállalnak.
- A diákok önállóan használják a könyvtárat és az IKT-s eszközöket.
- Kialakulnak az egyéni, önálló tanulási stratégiák.
- Továbbtanuláskor képességeiknek megfelelő intézményt választanak.
- Versenyhelyzetekben hatékonyan alkalmazzák a tanult magatartásmintákat.
- A tudatos médiahasználat képessége kialakul.
- Alkalmazni tudják a tanult, begyakorolt protokollt az ebédlőben, a felelősi munkában.
- Csökken a házirend előírásainak megsértése.
- A mérési mutatók a szülői elégedettséget jelzik.
- Nevelésfilozófiánknak megfelelően boldog, boldogságra képes, a családi élet értékeit megbecsülő emberré válnak diákjaink.

3. Egészséges életmód és környezettudatos magatartás

A fejlesztés területei:

- **a testi, és lelki egészségre nevelés**
- **fenntarthatóság, környezettudatosság**

Célok:

- Alakuljon ki a gyerekekben a helyes egészségügyi szokások és a környezet iránti igény! Tanulják meg a személyes testi higiénia szabályait!
- Alakuljon ki a rendszeres testmozgás igénye és kultúrája!
- Alakuljon ki az egészséges táplálkozás szokásrendszere!
- Tudatosítsuk diákjainkban a lelki egészség igényét!
- A boldogságórák hatására tudjanak gyakorlati lépéseket tenni céljaik megvalósítása, fejlődésük előmozdítása érdekében!
- Neveljünk pozitív életszemléletre, az egészséges, harmonikus életvitel megalapozására! Ismerjék meg a harmonikus családi mintákat!
- Becsüljék a hagyományos erkölcsi értékeket!
- Segítő, elfogadó magatartási mintákat honosítsunk meg!
- Előzzük meg a káros szenvedélyek kialakulását!
- Környezetünk megóvása, a társadalmak fenntartható fejlődése érdekében neveljük tanítványainkat a környezet tudatos védelmére! Válgjon szükségletté a környezet tisztasága!
- Környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.
- Vállaljanak felelősséget tetteikért!

Feladatok:

- Mindennapos testedzés, játékos, egészségfejlesztő testmozgás szervezése;
- Az alapvető higiéniai ismeretek átadása;
- Az étkezési szokások alakítása;
- A reális önértékelés fejlesztése;
- A boldogságórák által a mentális egészség megőrzése,
- A társkapcsolatok rendszerének megismertetése, formálása;
- A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzése;
- A személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás fejlesztése;
- Felkészítjük a tanulókat a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására.
- A családdal együttműködve felkészítjük a tanulókat a szabályok betartására a közlekedésben.
- Klasszikus, pozitív irodalmi minták megismertetése;

Eszközök, eljárások:

- Egészségtani ismeretek átadása, mentálhigiénés foglalkozások;
- Mindennapos testnevelés, szabadidős, játékos foglalkozások tartása;
- „Kék tér” program;
- Drámajátékok, viták, szimulációs gyakorlatok az erkölcsstan- és osztályfőnöki órákon;
- A boldogságórákon feszültségoldó, relaxációs és meditációs gyakorlatok,
- „Lépcsőreklám” pozitív gondolatokkal;
- Szociometriai vizsgálatok;
- Társadalomismeret, etika;
- Ön- és társismeret, konfliktuskezelési gyakorlatok;
- A diákok részvétele a papír- és szelektív hulladékgyűjtésben, az előkert és a belső terek növényeinek gondozásában;

Sikerkritériumok:

- A tanulók használják a tömegközlekedést, kerékpárral járnak iskolába.
- Nő a sportoló diákok száma, aktivitásuk fokozódik.
- Ismerik az aktív pihenés fogalmát, formáit.
- Ismerik és alkalmazzák az egészséges táplálkozás szabályait.
- Tisztában vannak az alkohol, a drogok, a dohányzás veszélyeivel.
- Kialakul és fejlődik együttműködési képességük.
- Nő a hulladékgyűjtésben aktív szerepet vállaló diákok száma.
- Együttműködnek saját konfliktusaik megoldásában.
- Képesek lelki egyensúlyuk megővésére, társas viselkedésük szabályozására.
- Elsajátítják és alkalmazzák a vitakultúra normáit.
- A boldogságórák tevékenységei által képessé válnak a gyakorlatias, kellemes és tartalmas élet elsajátítására.

4. Demokratikus légkör

A fejlesztés területei:

- **állampolgárságra és demokráciára nevelés**
- **nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

Célok:

- Ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait.
- Diákjainkból a társadalomba jól illeszkedő, a demokrácia szabályait ismerő, azt elfogadó felnőttek váljanak!
- Alakuljon ki bennük a közös ügyek érdekében az együttműködés képessége!
- Véleményüket a demokrácia szabályai, az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normái szerint fejtsék ki!
- Az iskolában tapasztalják meg az esélyegyenlőséget!
- Érdekeik érvényesítése során legyenek tekintettel mások, a közösség érdekeire!
- Tartsák tiszteletben mások jogait!
- A boldogságórák hatására csökkenjen az agresszió az osztályközösségekben!
- Segítő magatartás alakuljon ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránt!
- Hazafiságuk, nemzeti hovatartozásuk erősödjön a nemzeti öntudat és kohézió érdekében!
- Az európaiság fogalmának megismerése, a közös értékek elfogadása alakuljon ki a tanulmányok folyamán!

Feladatok:

- Belső szabályrendszer felállítása a gyerekek bevonásával.
- A szabályok betartása és betartatása;
- A tanárok és a tanulók közötti kapcsolat a kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuljon!
- A stresszkezelési eljárások megismerése a boldogságórakon;
- Diákönkormányzat működtetése;
- A tanulók megismertetése a főbb állampolgári jogokkal és kötelezettségekkel, ennek keretében biztosítjuk a honvédelmi nevelést az életkorhoz igazodva.
- Tágabb környezetünk és lakóhelyünk megismerése, a hagyományok ápolása: Szeged és környéke értékei, hagyományai, hungarikumok.
- Nemzeti kultúránk értékeinek megismerése, hon- és népismeret;
- Etnikai csoportok kulturális sokszínűségének megismerése; saját élményű tanulás útján ismerjék meg az egyes csoportok élethelyzetét.
- A közös európai értékek megismerése;

Eszközök, eljárások:

- diák-önkormányzati szerepvállalás, ügyeletesi rendszer
- partneri viszony kialakítása
- a bátorító, megerősítő pedagógiai attitűd
- megemlékezés a nemzeti ünnepek alkalmával, közösségi rendezvények
- projekt, témahét
- hon- és népismereti foglalkozás, szakkör,
- elismerési formák, kitüntetések, dicséret
- együttműködés a szerb kisebbségi kulturális csoporttal

Sikerkritériumok:

- A diákok felelősséggel döntenek a közreműködésükkel létrehozott értékek felhasználásáról.
- Megismerik a törvénytisztelő, cselekvő állampolgári magatartás alapjait, és betartják az együttélés szabályait.

- Ismerik és ápolják a nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait.
- Tájékozottak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, a nemzetközi együttműködési formákról.
- Pozitív életszemléletű emberként gondolkodnak és tevékenykednek.
- Tartalmas, színes diákélet kialakításában vesznek részt alkotó felelősséggel.
- Az oktatásban résztvevők a véleményalkotásukkal nem sértik a személyiségi jogokat.
- Nő a jutalmazott diákok száma.
- Civil szervezetekkel együttműködve önkéntes feladatot vállalnak a gyerekek.
- Ismerik a lakóhelyük népi hagyományait, az ország és a magyarság szimbólumait.
- Művészeti csoportok, alkotó szakkörök, ~~hagyományörző kör~~ tagjaiként maguk is tevékeny ápolói a hagyományoknak.

5. Erkölcsi nevelés

Célok:

- A tanulók erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése.
- A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért vállalt felelősségtudat elmélyítése.
- A tanulók segítése a társas szabályok, a viselkedésminták azonosításában és saját alakuló értékrendjük tudatosításában.

Feladatok:

- Felkészítjük diákjainkat az értékkonfliktusokra.
- Felkészítjük a tanulókat az egyéni életvezetésük és társas környezetük erkölcsi szempontból történő mérlegelésére.
- Megismertetjük diákjainkat a környezettudatos lét etikai vonatkozásaival.
- Példamutatással, tapasztalatszerzéssel megalapozzuk a beállítódások kialakulását (pl. kötelességtudat, a munka megbecsülése, együttérzés, segítőkészség, tisztelet, elfogadás).

Eszközök és eljárások:

- Vitakultúra fejlesztése, vélemények, érvek szabad kifejtése a tanítási órákon (etika, állampolgári ismeretek, boldogságórák).
- Az érvelés technikájának fejlesztése.
- A történelmi portrékból, irodalmi alkotásokból, tudományos életpályák alapján levonható értékrend megalapozása.
- Drámapedagógiai módszerek, eszközök alkalmazása; a dráma és színház projekt megvalósítása.
- Személyes erkölcsi elvek feltárása.
- A dilemmahelyzet elemzése erkölcsi szempontból.
- A virtuális identitás jellemzőinek azonosítása.
- Az európai kulturális szemlélet meghatározó elemeinek megismerése a tanítási órákon és a tanórán kívüli tevékenységek során.
- Ember és környezete viszonyának értelmezése (pl. természettudományos tantárgyak, kirándulás, szelektív hulladékgyűjtés).

Sikerkritériumok:

- Fejlődik az önfegyelem, amely hatással lesz egész felnőtt életükre.
- A diákok megtanulnak érvelni, kulturáltan vitatkozni, és ezt alkalmazzák a mindennapi életükben.

- A döntéseik meghozatalakor figyelembe veszik a saját értékeiket is.
- Különbséget tesznek a valóságos és a virtuális identitás között.
- A közösség együttműködő tagjává válnak.
- Fejlődik felelősségtudatuk, igazságérzetük, önálló gondolkodásuk.
- Azonosítják a nemzeti és európai értékek közös jellemzőit.
- Felelős magatartást alakítanak ki a globális környezet védelméért.

1.4 Iskolánk pedagógusai által alkalmazott módszertani eljárások és munkaformák

Az eljárások, módszerek megválasztásánál alapvető jelentőséget tulajdonítunk a **kulcskompetenciák kialakításának, fejlesztésének**, az **élethosszig tartó tanuláshoz** szükséges motívumok és tanulási képességek kiművelésének, valamint a digitális kultúra oktatási eszközrendszere alkalmazásának. Különösen nagy gonddal kell végezni a kisiskolás korban elsajátított alapképességek és -készségek, továbbá kulcskompetenciák fejlesztését a tanulási folyamatot leginkább megkönnyítő **szövegértési-szövegalkotási, matematikai-logikai, idegen nyelvi** kompetencia területeken.

a) **Közvetlen** (direkt) **módszerek** azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, **személyes kapcsolat** révén hat a tanulóra.

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer, házi feladat
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok

b) **Közvetett** (indirekt) **módszerek** azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a **tanulói közösségen keresztül** érvényesül. E módszerek a **tevékenységközpontúságon** alapulnak, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére, problémamegoldásra, összefüggések felfedezésére, következtetések levonására, döntésekre, egyéni vélemények kialakítására, az ismeretek alkalmazására, a társakkal való együttműködés és munkamegosztás, a feladatért vállalt felelősség megtapasztalására.

c) A **szervezeti formákat illetően** a legkülönbözőbb megoldások lelhetők fel a hagyományos keretek között folyó frontális osztálymunkától az individualizált tevékenységrendszerig. Az egyénre szabott tanítás, a közös és egyéni munkaformák váltakozása, *homogén, heterogén csoportmunka* egyaránt előfordulhat. A különböző időterjedelmű **témahetek** elősegítik a megszerzett ismeretek gyakorlati alkalmazását és a tantárgyi integrációt.

A **módszerek alternativitásának lehetősége** megerősödött. A tanári előadás, magyarázat háttérbe szorul, helyébe a tanulók öntevékenysége, önálló cselekvése, alkotása lép. Előtérbe kerül a játék, az önkifejezés, a mozgás, a drámajáték, a tánc, az élményszerűség. Fontossá válik a szabad partnervizony kiépítésére, az együttműködésre való törekvés.

d) **Motiváló módszerek és eljárások:**

- **Páros munka**

Olyan oktatásszervezési mód, amelyben két tanuló közösen old meg tanulmányi feladatot. Az együttműködés gondolatcserét, tevékenység-megosztást igényel. Kölcsönös függési, felelősségi és ellenőrzési viszonyok alakulnak ki.

- **Csoportmunka**

Az oktatási folyamat során a tanulókat meghatározott szempontok szerint 3-6 fős csoportba rendezzük, hogy közösen oldjanak meg feladatokat. A módszer alkalmazásának feltétele, hogy a tanulók képesek legyenek az önálló feladatmegoldásra, ismerjék a kooperáció normáit, a feldolgozandó tartalom igényelje a gondolatcserét, a tevékenység megosztását, a pedagógus rendelkezék a tervezés, szervezés, irányítás, értékelés készségeivel.

- **Játék**

Vetélkedő, amelyben meghatározott szabályok betartásával lehet elsőseget megszerezni. Erőteljesen motiválja a gyermekeket.

- **Szerepjáték**

A tanulók megjelenítenek egy helyzetet, amely során az eltérő álláspontok, érvek feltárása folyik. Központjában a konfliktus áll. A diákok azonosulnak a szereppel, az állásponttal. A helyzet világossá teszi számukra a megoldást. Fokozza az önismeretet.

- **Vita**

A tanulók eltérő nézeteiket szembesítik egymással. Célja a probléma tisztázása, az érvek összeütköztetése, az álláspontok igazolása, a cáfolatok mérlegelése.

- **Kutató – felfedező módszer**

Kérdés formájában megfogalmazott tanulási, ismeretszerzési, fejlesztési problémákra keresik a választ a tanulók. A munka során az előzmények felkutatásától a problémák azonosításán át, a tervekészítés, a feltételek biztosítása, a tények megfogalmazása, az ismeretek feltárása a tanulók feladata.

A külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználása (SzeReTeD labor, Természettudományi Tudástár, Szent-Györgyi Albert Agora, Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár, Szegedi Nemzeti Színház, Móra Ferenc Múzeum, Vadaspark, Fűvészkert).

- **Kooperatív módszerek**

Együttműködésen alapuló kiscsoportos tevékenység, mely különböző célok teljesítésére szerveződik. Az együttműködéshez szükséges képességek és készségek alakulnak ki. Fejlődik az önértékelés, a problémamegoldó gondolkodás, lehetőség nyílik a szociális magatartásformák gyakorlására, a vitakészség elsajátítására.

- Több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő, **multidiszciplináris téma feldolgozása** a tanórán.

- **Projekt módszer**

A projekt módszer önálló ismeretszerzést, tanulást, kutatást igényel, elősegíti az integrációt. Központjában egy probléma áll. A tanulócsoport és az egyén önállóan a tudományos kutatást modellezve sajátítja el a tananyagot. A tanulói öntevékenységre helyeződik a hangsúly.

III.2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

„Az oktatás célja a tanulók személyiségében bekövetkező változás...”

Az oktatásnak a tanulók **személyiségfejlődését**, azaz **nevelését** kell szolgálnia, **az oktatási cél egyben nevelési cél is**. Tehát az oktatás **a teljes gyermeki személyiségre ható folyamat**, így a neveléssel **egységben, egymástól el nem különítve** értelmezhető csak.

A fejlesztés szempontjából kiemelt értékek:

1. Alkalmazni képes tudás
2. Önállóság és együttműködés (szocializáció)
3. Egészséges életmód és környezettudatos magatartás
4. Demokratikus légkör
5. Erkölcsi nevelés

1. Alkalmazni képes tudás

Célok:

- **Ismeretek, jártasságok, készségek, képességek, szokások** kialakítása, kulcskompetenciák fejlesztése.
- Mindenki számára biztosítani kell az **alapképességek, a társadalomba történő beilleszkedéshez és a sikeres életutakhoz szükséges ismeretek és tudás megszerzését.**
- A **lassan haladóknak** legalább a **minimum tudás** elsajátíttatása, a **gyorsan haladó** tehetséges tanulók számára a részletes, helyi követelmények teljesítése az **átjárhatóság** biztosításával.
- A **gondolkodás** fejlesztése.
- Az **elméleti tudás gyakorlatban való alkalmazása, pályaorientáció.**
- A tanulók a globális nyilvánosság résztvevőivé váljanak.

Feladatok:

- **Pozitív tanulási motívumok** kialakítása, elsajátíttatása, fenntartása.
- A gyermekek **önbizalmát növelő sikeres tanulási helyzetek**, eredményorientált tanulási tapasztalatok biztosítására törekszünk minden foglalkozáson.
- Az **optimális tanulási felfedezővágy**, a **műveltség** iránti vágy, a **teljesítményvágy**, a **sikervágy** és az **egészséges tanulási ambíció** kialakítása, fenntartása.
- Az **ismeretátadási folyamat életkori sajátosságoknak, egyéni képességeknek, adottságoknak megfelelő, a feltételrendszert figyelembe vevő** megtervezése.
- **Tehetséggondozás és/vagy felzárkóztatás;** (differenciált módszerek, csoportbontások, szakkörök, szemléltető eszközök maximális kihasználása), hátránykompenzáció.
- A **munkaszeretetre, a tisztességes verseny öröme**re való nevelés. Kooperáció
- A **képzettségnek és az adottságoknak megfelelő tudatos pályaorientációs tevékenység, önkifejezés** megvalósítása. Ismerkedés a munka világával.
- Harmadik illetve ötödik évfolyamtól – képességeiktől függő **emelt szintű oktatásban** (német, matematika) való részvétel – a **megkülönböztetett tehetséggondozás** biztosítása.
- A **korszerű életvitel** követelményeinek megfelelően az **informatikaoktatást** már a harmadik osztálytól megvalósítjuk.
- A digitális tudásanyag tudatos használata a tanulási folyamatban.

2. Önállóság és együttműködés (szocializáció)

A fejlődés az impulzív, a tekintélyi, a szociális szabályozáson át vezet az autonóm vezérlésű szabályozásig, vagyis a konstruktív életvezetésig.

Célok:

- **Önálló ismeretszerzés**
- **Önismeret, önértékelés**
- **A társas kultúra fejlesztése**
- **Harmonikus családi életre nevelés**
- **Önkiszolgálás**

Feladatok:

- **A tanulni tudás** (tanulási képességek, technikák, egyénre szabott tanulási módszerek) kialakítása, fejlesztése.
- Alapkészségek eszközszintű használata.

- Az **önálló személyiség ösztönző tényezőinek** fejlesztése: életterv, ambíció, önismeret, optimizmus, önmenedzselés, magabiztosság, autonómiaigény, pályaorientáció, önértékelés.
- Az **önkifejezés képességeinek**, a **beszédkultúra** és a **metakommunikáció fejlesztése**.
- Az **önkifejezés sokirányú lehetőségének megfelelő tevékenységkínálat nyújtása**: énekkar, rajz szakkör, valamint a mozgás és a testkultúra lehetőségei; az elmélet és a gyakorlat egységének megvalósítása.
- **Megküzdési stratégiák tanítása, kialakítása** (tréning) az egyéni fejlődésük, sorsuk és életpályájuk önálló alakítása érdekében.
- **A család funkcióinak**, a **demokratikus családmodell** működésének megismertetése.
- **A diákok munkáinak bemutatása**; kiállítások, kulturális-, sport- és nyelvi bemutatók rendezése.
- A tanulói önállóság fejlesztése érdekében az az önkéntes **felelősségvállalás fokozott mértékének** – önmagáért, társaiért, tetteiért – **biztosítása és elvárása** valamennyi növendékünktől. Az **önkiszolgáló tevékenységformák** gyakoroltatása: a **hetesi, felelősi, ügyeletesi, szertárosi** rendszer működtetése, iskola- és szokásrendszerhez való alkalmazkodás. **Gyermekbarát büfé**.
- A szabadidős kreativitást és az innovációt segítsék az internet által kínált lehetőségek.

3. Egészséges életmód és környezettudatos magatartás

Célok:

- A **testi egészség** megőrzése
- A **lelki egészség**
- **Fenntarthatóság, környezetünk megóvása, védelme**
- A **tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése**

Feladatok:

- A **higiéniai szabályok** betartatása, feltételeinek biztosítása, igényesség a környezeti higiéniaiban.
- **Egészséges életritmus – napirend**, táplálkozás – kialakítása.
- Helyes döntések meghozatala a káros függőségek megelőzésében.
- A **mindennapos testedzés, mozgás** megkedveltetése, feltételeinek biztosítása.
- **Tudatos viselkedés a környezetben**; játékok, versenyek, vetélkedők, pályázatok, tanulmányi kirándulások, **erdei iskolák** szervezése. A *föld napja*, *madarak és fák napja*, *víz világnapja* programjain való részvétel – az osztályok igényei és lehetőségei szerint.
- A **természetben tett megfigyelésekről** (vizsgálatok, mérések, gyűjtések, laboratóriumi mérések) írásos és képes beszámolók **a környezetvédelmi tudás bizonyítására**.
- Korszerű **ökológiai szemlélet** kialakítása:
  - **Környezetvédő programok** szervezése (fenntarthatósági témahét, természettudományos délelőtt)
  - **Használtelem-, papírhulladék-gyűjtés**
  - **Környezetépítés; fásítás, növényültetés, - ápolás**
- A tanulóktól elvárt életmód megvalósításához **szükséges motívumok elsajátíttatása** (szokások, minták, meggyőződések megvitatása, tudatosítása).
- A **tanulók komfortigényének kielégítése aktív bevonásukkal**; tisztaság, napirend, házirend.
- **Negatív minták elutasítása** (pl. alkohol, dohányzás, drog, stb.).

- **Felelősség kialakítása** az iskolai osztály, a környezet tisztántartásában, környezetünk esztétikájának megőrzésében. (Felelősség egy növényért, az osztályteremért, az udvar, az előkert egy részéért!)
- Meg kell ismertetni a tanulókkal a **piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket az e területen való eligazodásra.**
- Hangsúlyozni kell a **minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során.**
- **Gyakorlati példák**on keresztül ismerjék meg a **gazdaságosság és a takarékoság** fogalmát.
- **Ökológiailag tudatos fogyasztókat** kell nevelni, akik **vásárlási választásaikkal** egyben **ökológiai környezetük megtartására** törekednek.
- **A környezettudatos fogyasztás** kialakításával kiegyensúlyozott **középút elérése az öncélú, bolygónk erőforrásait felélő fogyasztás és a környezeti erőforrásokat nem kizsákmányoló fogyasztás között.**
- **A fenntartható fogyasztás magatartásának** megismertetése, mellyel megtanulják a szolgáltatások és a hozzájuk kapcsolódó termékek olyan módon történő felhasználását, mely **csökkenti a természeti források és a mérgező anyagok** használatát, **valamint a hulladék- és szennyező anyagok** kibocsátását.

4. Demokratikus légkör

Célok:

- **Az egyén és a közösség viszonyának helyes értelmezése, állampolgári kompetenciák fejlesztése**
- **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

Feladatok:

- Az iskola alapfunkciójaként a személyiségfejlesztést, ezen belül az **önmaga és a közösség számára való eredményességet** biztosító fejlesztést tekintjük meghatározónak. A közösségi lét által formálódó **diák-polgár szerep** kialakítása.
- Az **együttműködés képessége, a szociális intelligencia** fejlesztése kap prioritást; a kommunikációs készség, együttműködés, segítőkészség, jószándék, önzetlenség, empátia, kapcsolatteremtő készség, fair play, konfliktuskezelés, elfogadó viszonyulás (tolerancia), mások helyes megítélése, mások megismerésére törekvés – nyitottság, becsületesség, normatartás, belső kontrollosság, stb. alkalmazása során.
- **Szabályainkkal szemben követelmény**, hogy az a többség által **elfogadott, érthető, teljesíthető, az emberi értéket** szolgáló legyen.
- A nevelés-oktatás **tárgya és alanya maga a gyermek.** Ez a tény megköveteli az egymás **kölcsönös tiszteletén** alapuló **harmonikus tanár-diák, gyermek-felnőtt, gyermek- gyermek kapcsolat** érvényesülését.
- Az intézményben **szorongásmentes légkör** biztosításával – tudással, szorgalommal, együttműködéssel – a **sikerélmény megszerzésének** lehetőségét kell biztosítani. Olyan **pszichés klíma** kialakítása a célunk, melyben a pedagógusok és a tanulók pozitív viszonyt alakítanak ki azzal, amit **cselekednek, illetve mondanak.** Érezzék jól magukat az intézményben!
- **Pozitív – avagy egyéni – viszonyt** kell kialakítani a helyi, a nemzeti, az európai és az **egyetemes emberi és természeti értékek iránt: a honpolgár és europolgár szerep** megalapozása, közös európai értékek felismerése a nyelvtanulás szükségességének hangsúlyozásával.
- A **hon- és népismeret** keretén belül lehetőséget biztosítunk a szülőföld, a haza, a nemzeti kultúra értékeinek, más népek **hagyományainak, szokásainak, életmódjának** megismertetésére tanórán illetve tanórán kívül.
- **Esélyegyenlőség biztosítása.**

- **Érdekérvényesítés** a diák-önkormányzati munkában.

5. Erkölcsei nevelés

Célok:

- a tanulók komplex személyiségfejlesztése, értelmi, érzelmi formálása;
- a tanulók erkölcsi érzületének és erkölcsi gondolkodásának fejlesztése;
- a saját alakuló értékrendjük alakítása, tudatosítása;
- a szocio-emocionális készségek fejlesztése (öntudatosság, önmenedzsmen, szociális tudatosság, kapcsolati készségek, felelős döntéshozatal: az érzelmek és a viselkedés szabályozásának képessége)

Feladatok:

- A tantárgyi tanulás körülményei között és a tanórán kívüli tevékenységek során fejlesztjük a személyes és társas kapcsolati kompetenciákat.
- Önismereti játékok, foglalkozások keretében fejlesztjük az önismereten alapuló önszabályozás és önfejlesztés megvalósulását, a lelkiismeretesség, a kezdeményező- és alkalmazkodóképesség kialakulását, az érzelmi állapotok szabályozását, a döntéshozatali készségeket.
- Drámajátékkal, szerepjátékkal, művészeti alkotásokkal és produkciókkal az érzelmek kifejeződésének formáit, értelmezési lehetőségeit mutatjuk meg.
- Az önreflexió, önértékelés életkorhoz alkalmazkodó kialakítása a tanórákon.
- Az iskolapszichológus (saját eszközeivel) segítséget nyújt a gyerekeknek abban, hogy saját magát és problémáit megértse, és tanácsot ad abban, miként tud maga tenni a megoldás érdekében.

III.3. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

„A közösség olyan emberi együttélés, amelyet a közösségi érdek, közös cél, közös értékrend és a tudat tart össze.”

(Hankiss Elemér)

A közösségfejlesztés *az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti.* Mivel a közösség egyénekből áll, **a közösségfejlesztés egyúttal személyiségfejlesztés is.** Az egészséges, gazdag személyiség kifejlődése szempontjából nélkülözhetetlenek azok a tapasztalatok, azok az élmények és felismerések, amelyekre kizárólag közösségekben, a közösség létrehozása és folyamatos gondozása során lehet szert tenni. Loránd Ferenc gondolatait elfogadva: *„Az iskolai közösségnek gyakorló tereppé kellene válnia valamennyi tagja számára. Olyan gyakorlótereppe, ahol elsajátítható: miként lehet egy közösséggel úgy identifikálódni, hogy közben nem adom fel kritikai gondolkodásomat. Hogy miként válhatok épp az által jó tagjává egy közösségnek, hogy nem elfogadom, hanem alakítom annak értékrendjét és normáit.”*

A közösségi nevelés területei: *a család, az iskola és az iskolán kívüli közösségek.*

A **család** hagyományos nevelői funkciói arányaiban és minőségében megváltoztak. A szülőmodellek érzelmi szerepének gyengülése a személyiség alakulása szempontjából hiányokat teremtett. Ezért is nagyon fontos az iskola együttműködése a szülők közösségével a tanulói közösségek formálása, fejlesztése érdekében.

A tanuló közösségbe történő beilleszkedésének elősegítésével kapcsolatban **a családnak, a szülőnek az alábbi kiemelt feladatai vannak:**

- az intézmény pedagógiai programjának, házirendjének megismerése,
- az osztály, az iskola rendezvényeinek támogatása, aktív közreműködés a

megvalósításban (szülői értekezletek, fogadóórák, tanulmányi kirándulások, farsang, iskolai ünnepek, családi nap),

- kapcsolattartás az osztályfőnökökkel, pedagógusokkal annak érdekében, hogy a pozitív szociális és társadalmi szokások, értékrendek a tanulóknál kialakuljanak, gyarapodjanak.

A közösségfejlesztés az iskolában **a közösség szükségleteinek, elvárásainak megfelelő, a fejlődést elősegítő tevékenységekkel alakítható ki.** A közösségi tevékenység megszervezésének olyan módon kell történnie, hogy a megválasztott forma alkalmas legyen közösségfejlesztő szerepek betöltésére, *döntések meghozatalára, egyéni felelősség vállalására, tolerancia és segítőkészség kialakítására, az egészséges versenyszellem elsajátítására, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésére.*

A közösség- és személyiségépítési folyamatban hatékonyan alkalmazhatóak **a drámajátékgyakorlatok.** Keretükben a tanuláshoz szükséges *képességek és készségek fejlesztése folyik, amelynek eredményeképpen a diákok tanulmányaikban, társas kapcsolataikban és döntéshelyzetekben sikeresebben helytállhatnak.*

A pozitív pszichológia módszereire épülő **boldogságóra programunk** tovább szélesíti a közösségfejlesztés lehetőségeit, segítségével boldogságra képes emberekké neveljük tanítványainkat.

1. Az iskola keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- **tanórai,**
- **az iskola által szervezett egyéb** foglalkozások (napközi, tanulószoba, múzeum- és könyvtárlátogatások, tanulmányi kirándulások, stb.),
- **diákok által szervezett** egyéb iskolai foglalkozások (a diákönkormányzat programjai),
- **szabadidős tevékenység.**

2. A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos általános feladatok:

- A különféle iskolai **tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.**
- A tanulók **életkori fejlettségének figyelembevétele** a tanulói közösségek fejlesztésében.
- Az **önkormányzás képességének kialakítása.**
- A tanulói közösségek **tevékenységének megszervezése.**
- A közösség **egyéni arculatának, hagyományainak** kialakítása: az SZMSZ-ben leírtak szerint

3. Sajátos célok és feladatok az alapfokú nevelés-oktatás bevezető és kezdő szakaszára (1-4. évfolyam)

Az osztályközösség egyrészt a tanulók fő iskolai tevékenységének, tanulmányi munkájának összefogó kerete, alapvető élet- és munkaközössége, másrészt pedig valójában a tanulók **véletlenszerű csoportja.** Célunk ebből a csoportból olyan **valódi közösséget formálni,** amely a közös cél érdekében hajlandó közös értékrend elfogadására és az iskola szervezett keretein belül ennek megfelelően viselkedik, munkálkodik.

Az alapfokú nevelés-oktatás első két szakasza az iskolába lépő kisgyermeket fogékonnyá teszi a saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Ez a szakasz a **kíváncsiságra és az érdeklődésre épít,** és az ezáltal **motivált munkában** fejleszti a kisgyermekben a **felelősségtudatot, a kitartás képességét,** és előmozdítja **érzelemvilágának** gazdagodását.

Tudatosítja a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető **erkölcsi értékeket,** megerősíti a **humánus magatartásmintákat, szokásokat.**

A fejlesztés kiemelt területe:

A **szocializáció folyamatainak elősegítése:** a személyiség **erkölcsi arculatának** értelmi és érzelmi alapozásával; **helyes magatartásformák** megismertetésével és gyakoroltatásával; a **kortárs kapcsolatok** megerősítésével; **elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel**

összefüggő **praktikus ismeretek** nyújtásával.

A bevezető szakasz (1-2. évfolyam)

1. évfolyam

Az óvodából érkező gyermekek általában több olyan vonással rendelkeznek, amelyre a közösség formálásakor támaszkodhatunk. Kialakultak bennük a közösségi élet, az együttműködés elemi szokásai. Továbbélésükre, pozitív működésükre csak akkor számíthatunk, ha az iskolai élet fő vonásaiban – kezdetben – folytatja azt, amit az óvoda abbahagyott.

- A tevékenységi rendszer kibontakoztatása terén a **mindennapi élet megszervezése, a felelősi hálózat építése, a csoportban végzett munka elemi készségeinek kialakítása.**
- A **közös munka önállóságának fejlesztése** terén a felelősök önálló munkára nevelése, a tanulók bekapcsolása a közös munka ellenőrzésébe, értékelésébe.
- A **közösségalakítás szubjektív feltételeinek kibontakoztatása:** az együttélés, együttműködés elemi, legfontosabb **készségeinek és szokásainak** kialakítása, az érintkezés **stílusának, hangnemének** fejlesztése, az **együvé tartozás élményeinek** biztosítása.
- A közösségi élet elemi követelményeinek beépítése a tanulók tudatába és magatartásába, a **felelősség élményszerű átélésének biztosítása.**

2. évfolyam

Megfelelő pedagógiai munka esetén az első és a második osztályban a közösség fejlődése egyenes vonalú. Az iskola életébe való beépülés előrehaladt, az átmenet lezárult. A szabályozott, a gyermekek kívánságait is figyelembe vevő élet a tanulók megszokott közegévé vált.

- A **közösségi perspektívák szerepének fokozása.**
- Az **együttműködést kívánó tevékenységek arányának növelése.**
- A **felelősi feladatok közvetlen ellenőrzés nélküli** teljesítésének megvalósítása.
- Az **ellenőrzés közösséget szolgáló** jellegének tudatosítása, az **értékelés objektivitásának növelése osztályszinten, osztályhagyományok** formálása.
- A **pedagógus központi szerepének óvatos csökkentése, a társak felé fordulás** előkészítése.
- A fegyelem továbbfejlesztése a **közösségi aktivitás fegyelmeinek** irányában.
- A **pedagógus előtt érzett felelősség** kialakítása.

A kezdő szakasz (3-4. évfolyam)

3. évfolyam

A közös feladatok megszervezésénél segítségre szorulnak. Csak az egyének önállóságáról beszélhetünk, ez még nem rendeződött közösségi önállósággá. Legnagyobb az önállóság az egyéni megbízatások teljesítésében. Az osztály rétegződése már meglehetősen differenciált. A közösséghez való tartozás érzése, tudata nem elég intenzív és fejlett.

- Ismerje meg a **társas együttélés alapvető szabályait**, amelyek a közösségben való **harmonikus kapcsolatok** kialakításához elengedhetetlenek!
- **Udvariasság, kölcsönös tisztelet kifejezése a magatartásban** a tanulás, játék és egyéb tevékenységek során.
- Az otthon, a lakóhely, a szülőföld megismeréséhez, megbecsüléséhez vezető ismeretek elsajátítása, egyéni és közösségi tevékenységek gyakorlásával.
- A **közösségi cselekvések** kialakításának segítése, fejlesztése **helyes cselekvések bemutatásával; bírálat, önbírálat** segítségével. **Kritikai érzék, mérlegelő gondolkodás képességének** fejlesztése.
- Séták, kirándulások alkalmával a **természet iránti tisztelet, és a környezet iránti felelősség** érzésének elmélyítése.
- A **munkavégzés önállóságának növelése** érdekében a **tanulás és egyéb művelődési formák kapcsolatának továbbfejlesztése.**

- A tanulók önellenőrzésre, egymás segítésére és a segítő szándékú ellenőrzésre nevelése.
- **Különböző munkaformákkal** (csoportmunka, differenciált munka, versenyek stb.) az **együvé tartozást, az egymásért való felelősség** érzését fejlesztjük.

4. évfolyam

Az osztály tevékenysége beépül az iskola tevékenységének rendszerébe. Fejlesztésre elsősorban a közéleti tevékenység területén van szükség. Az egyéni megbízatások önálló végzése mellett megindult a közösségek önállóságának fejlődése is. A szubjektív kapcsolatrendszer alakulóban van. Elmélyült és differenciálódott a közösséghez való viszony és az önálló állásfoglalás.

- Erősítjük az iskolához való tartozás érzését, **az iskola rendjéért, tisztaságáért, berendezésének, felszerelésének megvédéséért érzett felelősséget.**
- Növeljük a **kisebb csoportoknak adott feladatokat.** A csoportok összeállításánál, működésénél, értékelésénél a **közös érdekből végzett segítséget, az egymásért érzett felelősséget** erősítjük, és formáljuk a **szubjektív kapcsolatot.**
- Tevékenység közben alakítjuk a **közösségi érintkezés normáit.** A végzett **munka közösségi értékét** kiemeljük.
- Gyakorolja a **társas együttélés alapvető szabályait,** amelyek a közösségben való kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek.
- Ismerkedjen **nemzeti kultúránk** nagy múltú értékeivel!
- Az iskolában eddig eltöltött években kialakult **hagyományok megszilárdításának** időszaka. Formáljuk **az osztály sajátos arculatát** a hagyományok megerősítése és tudatosítása útján.
- Legyen **nyitott, megértő a különböző szokások és a másság iránt!**
- **Ismerje meg** a környezet leggyakoribb **egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit** és ezek elkerülési módjait!
- Kapcsolódjon be **közvetlen környezete értékeinek megőrzésébe, gyarapításába!**

4. Sajátos célok és feladatok az alapfokú nevelés - oktatás alapozó és fejlesztő szakaszára (5-8. évfolyam)

- A **nemzeti közműveltség** lényegi eleme az együttműködéshez szükséges készségek képességek, kompetenciák, a közös erkölcsi normák, a közösségi és személyes értéktudat kialakítása. Ennek elmélyítését szolgálja ez a szakasz.
- A szocializációs folyamatban az iskola tudatosítja a **közösség demokratikus működésének értékét** és néhány általánosan jellemző **szabályát.**
- Az **osztályközösség** fontos szocializációs tényező, melyben az önismeret-fejlesztés, a megalapozott önismeret a kulturált közösségi élet alapja. A szociális tanulás intézményes kerete, és terep a szociális képességek (kooperáció, kommunikáció, konfliktuskezelés) megalapozására, gyakorlására. Felkészít az önállóságra. Kialakítja a mi-tudatot (erős kohézió, együttes élmények, az egyén védettsége a közösségben). Egyéni és közösségi tevékenységeket végeztet, melynek célja a közösséghez tartozás, a hazaszeretet és más népek megbecsülésének kialakítása. Tisztázza az **egyéni és közérdek, a többség és kisebbség** fogalmát és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban. Lehetőséget ad a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódok kezelésére. Részvételt biztosít a közügyekben, megkívánja a kreatív, önálló gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését.
- Megalapozza a felkészülést a **jogok és kötelességek** törvényes gyakorlására. A demokratikus normarendszert kiterjeszti a természeti és az épített **környezet iránti felelősségre, a mindennapi magatartásra is.**

A fejlesztés kiemelt területe:

A **szocializáció folyamatainak elősegítése:** az **érzelem, az értelem és cselekvés összefüggésének** tudatosításával; az **erkölcsi meggyőződés** és az erkölcsi **cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével;** az **etikai problémák, az erkölcsöt romboló tényezők** tudatosításával, az **előítéletek okainak feltárásával, a nemzedékek közötti és a kortársi**

kapcsolatok megerősítésével; az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával.

Az alapozó szakasz (5-6. évfolyam)

5. évfolyam

- A közösség beilleszkedése az új formák és követelmények keretei közé, **az osztály beépítése a felső tagozatba.**
- A **diákönkormányzati vezetők újraválasztása**, egyes területeken a **felnőtt irányítás közvetetté tétele.**
- A **tevékenység önállóságának fokozása**: a gyermekek ne csak a feladatok végrehajtását, hanem megszervezését is legalább kics csoportos szinten önállóan, osztályszinten pedig csökkentett pedagógiai segítséssel végezzék! **A tanulásnak a tevékenységi rendszer középpontjába állítása**, a **képesség szerinti tanulás** követelményeinek elfogadása, a **közös munka alapvető készségeinek megerősítése.**
- A **közösség előtt érzett felelősség erősítése.**
- **Előrelépés a tudatos fegyelem terén**; a fegyelemre készítő **közösségi motívumok** tovább növelése.

6. évfolyam

- Az **osztályközösség egységének megszilárdítása** és a **közösség beépítése az iskola tevékenység- és kapcsolatrendszerébe.**
- A **tevékenységek összetettebb, bonyolultabb formáinak** bevezetése, a **diákönkormányzati vezetők ellenőrző szerepének növelése**; az egyes tevékenységek **értékelése során az okok keresésének szokássá fejlesztése.**
- A **képesség szerinti tanulásnak követelménnyé** fejlesztése, a **közösségi munkáért érzett felelősség növelése.**
- A **közösségi felelősség terén annak tudatosítása, hogy nemcsak önmagukért, hanem társaikért is felelősek**, a **kölcsönös segítségnek a közösségi élet jellemző vonásává tétele.**
- A **fegyelem közösségben játszott szerepének tudatosítása az osztály minden tagjában.**

A fejlesztő szakasz (7-8. évfolyam)

7. évfolyam

- A közösség **differenciáltabb szerkezetének kialakítása**: a **konfliktusok leküzdése a szociometriai vizsgálatok segítségével.**
- Az osztályszintű feladatok mellett **az osztályközösség fokozott bekapcsolása az iskolaszintű feladatok végzésébe.**
- **Éljenek javaslattételi és véleményezési jogukkal.**
- A **diákönkormányzati vezetőség felelősségének kialakítása az osztály vezetéséért.**
- A **fiatalabb korosztályért érzett felelősség erősítése** a makro közösség érdekében, a **példamutatás tudatosítása.**
- A **fegyelem alapkövetelményeinek szokássá formálása.**

8. évfolyam

- Az **osztályközösségnek a tanulóközösség vezető erejévé fejlesztése**, az iskola tevékenységi rendszerében **az irányító szerep betöltése, az iskola fegyelmeért érzett felelősség formálása.**
- Az **osztály szerkezetének stabilizálása a mikroközösségek koherenciájának megteremtésével.**

- Az iskolai hagyományok tudatos átadása a fiatalabb korosztálynak.
- Az osztály vezető önkormányzati szervének olyan szintre fejlesztése, hogy a **mindennapi feladatokat önállóan** meg tudja oldani.
- A tanulók felkészítése az általános iskola elhagyására: az **egyéni és társadalmi érdekek és célok összhangjának** megvalósítására törekvés kialakítása.
- Az **élet hosszigtartó tanulás társadalmi jelentőségének felismertetésére** törekvés.

A szocializációs folyamat koordinátora az osztályfőnök:

Az osztályfőnöki feladatok sorában kiemelkedő fontosságú a **közösségformáló munka**, mint a szocializációs tevékenység kiteljesítése. Szervesen összekapcsolódik a **kommunikációs kultúrával**, amely részben a **műveltség**, a **tudás alapja**, részben az **egyén szocializációjának**, a **társadalmi érintkezésnek**, az **egyéni és közösségi érdekek érvényesítésének**, **egymás megértésének**, **elfogadásának**, **megbecsülésének** döntő tényezője.

5. Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztési feladatai – napközi, tanulószoba

- Nevelje a tanulókat az **önellenőrzésre**, **egymás segítésére és ellenőrzésére!**
- A **közösségért**, **társakért**, a gyermeknek **önmagáért érzett felelősségének** kialakítása, az **eredményre** való beállítódás, az **együttműködés**, a **munkamegosztás** képességének fejlesztése, az **értékelés**, **önértékelés** képességének kialakítása.
- **Egymás megismerése.**
- **Felelősi rendszer** kialakítása.
- Az **önkiszolgáló munka elvégzése**: öltözködés, tisztálkodás, táskarend, a pad rendje, a tanterem rendjének, tisztaságának fenntartása.
- **Ünnepélyekre való közös készülődés.**
- A **játékosság** hassza át tevékenységüket!
- Átgondolt **játéktervvel** és a **tevékenységek pedagógiai irányításával** biztosítsa, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését!
- A játék közben tanulják meg **társaikat vezetni, ill. nekik engedelmeskedni!**
- A **sokoldalú és változatos foglalkozások** járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez, a **szociális és környezeti**, valamint a **kreativitás**, a **kreatív alkotás kompetenciáinak fejlesztéséhez.**
- **Közös élmények szerzése** – mozi, bábszínház, színházi előadások, kiállítások **megtekintése; ezek előkészítése, értékelése, feldolgozása.**
- A tanulmányi séták, kirándulások mélyítsék el a **természet iránti tiszteletet és a környezet iránti felelősség érzését!**

6. Szabadidős tevékenységek:

A tanulási tevékenységgel összhangban – a szabad választás lehetőségével – szolgálja a **személyiségfejlődést**, az **egyéni érdeklődést**, a **társas kapcsolatok gazdagodását**, a **szülő-pedagógus, gyermek-pedagógus, a szülő – gyermek - pedagógus együttműködést**, a **csavargó, unatkozó tanulók vonzó tevékenységgel** történő lekötését.

A szabadidős tevékenységek olyan **örömet adó munkaformák köré szervezett foglalkozások**, amelyek kötődnek a tanulók személyes életéhez, társadalmi és egyéni problémáihoz, és *hatásaik nemcsak a csoporton belül érvényesülnek, hanem kihatnak az iskola más területeire is.* Ezeket a tevékenységeket élményre épülő, problémamegoldást fejlesztő módszerekre kell építeni.

Feladatok:

- *jó kapcsolatok kiépítése* az adott korosztállyal, szüleikkel és e tevékenységet segítő külső szakemberekkel,
- olyan közösségek létrehozása, amelyek *nemcsak befogadják, hanem tevékenységük által*

- elérhetővé és élővé teszik kulturális örökségünket,*
- a csoporton belüli *kapcsolatok erősítése,*
  - a csoportokban végzett közös munka során *az önismeret elmélyítése, az önfegyelem fejlesztése, a társak és foglalkozásvezetők elfogadása, az együttműködés elfogadása,*
  - a tevékenységformákat hasssa át *a kölcsönösség és az egyéni képességekre, aktivitásra való építés,*
  - az egyes tevékenységformák tematikájának kidolgozását határozza meg az elsajátítandó ismeretek készségszintűvé alakítása mellett az életkor és rétegspecifikus jellemzők figyelembevételével *az egyedi személyiséghez alkalmazkodó kapcsolatteremtési mód,*
  - a tevékenységformák kialakításában törekedni kell arra, hogy a résztvevők adottságára építve érdeklődésük ne alkalmanként, véletlenszerűen érvényesüljön, hanem *tartós aktivitásra ösztönözzön,*
  - olyan erős érzelmi-értelmi felhívó erővel bíró témák kijelölése, amely során csodálkozva fedezhetik fel önmagukban *a másik iránti érdeklődés, részvét, megértés, türelem szándékát és képességét,* erősítve ezzel a közösséghez való kötődést,
  - olyan csoportok kialakításának segítése, amelyek az emberi kapcsolatok pozitív irányú elmélyítése mellett hatnak *az egész személyiség fejlesztésére és hatással vannak a pozitív töltésű életmód kialakítására*

7. A „Jövő iskolája a Béke utcában” című bűnmegelőzési projekt változatos délutáni, szabadidős program lehetőségét kínálja az érdeklődő diákoknak, nyitott a szülők aktivitására. *Átfogó célként fogalmazzuk meg azt,* hogy kialakítunk, és hosszú távon fenntartunk egy olyan modern, a szabadidő hasznos eltöltésére alkalmas iskolai színteret, amely direkt és indirekt módon egyaránt képes hatékonyan és pozitívan befolyásolni a diákok testi-lelki-szellemi fejlődést, az egyéni és a szociális kompetenciákat, a kreativitást, az attitűdöket és a szemléletet.

Hosszú távú céljainkat az alábbiakban határoztuk meg:

- az iskolánkból kikerülő tanulók szocializációjának segítése;
- jobb önismeret és kommunikációs képesség;
- a jogkövető életmód és magatartás kialakítása;
- az általánosan elvárt társadalmi és erkölcsi normák rögzítése az egyéneknél;
- felismerési és döntési mechanizmusuk jó irányba történő fejlesztése;
- képesség a veszélyforrások felismerésére;
- tanulóink áldozattá és elkövetővé válásának megelőzése;
- bűnözés, kallódás, agresszió visszaszorítása;
- intézményünk, mint kisközösségi színtér, nevelő hatásának erősítése;
- a célközönségünk csoportba való beilleszkedési képességének fejlesztése, egymás
- támogatása, a gyengébbek védelme iránti érzékenység növelése;

8. A diáksport-tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

- a játék- és viselkedésszabályok betartásával **a szabálykövető magatartást** alapozza meg, ez az egyén és a közösség érdekét egyaránt szolgálja,
- az **erkölcsi fejlődést** szolgálja az igazságosság elvének elfogadása,
- az együttnevelés esetén hasssa át a közösséghez tartozó **fogyatékkal élő társakkal való együttműködés, segítés,**
- a mérkőzések, versenyek ismertessék meg velük a közös célért való együttműködést, az erőszakmentességet, az agresszió elvetését, **a fair play fogalmát: a konfliktusok normális kezelésének elvét és gyakorlatát,**
- alakítsa ki bennük a **kommunikációs hajlandóságot és nyitottságot** a közösségben végzett motoros tanulás folyamatához kapcsolódóan,
- fejlessze a **kezdeményező-képességet, vállalkozási kompetenciát** a munkavégzések során, a játékok csapatainak megszervezésében, a tanórai versenyeken,

- alakítsa ki és fejlessze a sportoló gyermekekben a **közösség iránti felelősségérzetet**.

III.4. A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL ÉS A KÖRNYEZETI NEVELÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

A) A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) meghatározása szerint **az egészség az ember testi, lelki és szociális jóllétét jelenti** és nem csupán a betegség vagy fogyatékoság hiányát. Az egészség *nem csupán cél, hanem egy erőforrás, melyet a mindennapokban használunk.*

Egészségfejlesztés:

- Az összes *nem terápiás egészségnövelő módszer gyűjtőfogalma*, tehát magába foglalja a **korszerű egészségnevelés, elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztés, az öngyógyító feladatait, módszereit.**
- Az **egészségnevelés** célja, hogy a tanulók képesek legyenek objektív módon *felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok hatásait, elkerülésük módját.* Az egészségnevelés a születéstől a halálig tartó komplex feladat, mely **az egészséges életmód kialakítását célozza meg.**

Az egészségnevelés fő területei:

1. Helyes egészségügyi szokások iránti igény kialakítása.
2. Egészségmegőrző mozgás, sportolás, helyes tartás kialakítása.
3. Mentálhigiéné, prevenció programok

1. Helyes egészségügyi szokások

- *Személyi higiéné, tisztaság*
Az egészség fő feltétele a test és a környezet tisztasága: tisztálkodás, haj-, bőr-, körömápolás, fülápolás, fogápolás, vécéhasználat, zsebkezelőhasználat, napjában többszöri helyes kézmosás.
- *A tanulás - pihenés helyes aránya*
A gyerekek fő tevékenységformája a tanulás, ezért az órarend összeállításánál és a tanórák felépítésénél figyelembe kell venni a tanulók életkori sajátosságait és terhelhetőségüket. Megfelelő mennyiségű és minőségű pihenésre van szükségük.
- *Egészséges öltözködés*
Az öltözködésénél figyelni kell arra, hogy az időjáráshoz alkalmazkodjon, a gyermek komfortérzetének megfelelően, mozgásában ne akadályozza, a tevékenységnek megfelelő és az alkalomhoz illő legyen.
- *Korszerű, egészséges táplálkozás*
  - Napi ötszöri étkezés.
  - Változatos, az életkornak, az évszaknak és napszaknak megfelelő táplálkozás biztosítása.
  - Megfelelő minőségű és mennyiségű tápanyagbevitel.
  - A helyes és helytelen táplálkozási szokások ismérvei, összehasonlítása.
  - A megismerés módszerei: példaadás, olvasás, rajzolás, szerepjáték, kisfilmek megtekintése.
  - Az étkezéssel kapcsolatos szociális környezet biztosítása:
    - Étkezési időpontok.
    - Helyszín (ebédlő, tanterem).

Kiszolgáló feltételek (bútorzat, edények, tányérok, evőeszközök).
Ezek ismerete, helyes, rendeltetésszerű használatuk, tisztántartásuk és tárolásuk.

2. Egészségmegőrző mozgás, sportolás

A gyermekeknek életkori sajátosságaiknak megfelelően nagy a mozgásigényük.

A mozgás, sportolás befolyásolja **testi- lelki egyensúlyukat, hatással van teljesítőképeségükre, örömet okoz, és elősegíti a szervezet helyes működését, karbantartását.**

A szervezet kiegyensúlyozott működéséhez **szükséges mozgásigény kielégítésére alkalmas tevékenységek:**

- A mindennapos testnevelés órák mellett alsó tagozaton elsősorban *játékos és egészségfejlesztő testmozgást szervezünk.*
- Diákjaink részt vehetnek *tömegsport foglalkozásokon.*
- Elősegítjük, hogy *iskolán kívüli sportegyesületben is sportolhassanak.*
- *Sportrendezvényeket, sportdélutánokat szervezünk.*
- Olyan sportjátékokat is szervezünk, melyek a játék örömein túl *a helyes testtartás kialakításában, megőrzésében és a testedzés megszerettetésében* fontosak. A helyes testtartás kialakítása érdekében a mozgás mellett figyelni kell *az ülésrendre*, annak változtatására, a gerinc és a szem terhelése miatt.
- Fontos figyelembe venni mind a tanulásnál, mind a mozgáscselekvések gyakorlásánál *a megfelelő oxigénellátottságot, hőmérsékletet. A szabadban, jó levegőn való tartózkodás és az ott végzett mozgás* elősegíti a szervezet ellenálló-képességének növelését.

3. Mentálhigiénés feladatok

Az iskolai mentálhigiéné: az iskolában tanítható, fejleszthető ismeretek, képességek átadásával foglalkozik, melyek a lelki egészség megőrzését, egészséges életmód, életforma kialakítását segítik elő, továbbá foglalkozik az iskolához kapcsolódó problémákkal, főleg ezek megelőzésével.

- Fontos feladat *a pszichés készségek fejlesztése* (döntéshozás, problémamegoldás, kritikus gondolkodás, kreatív gondolkodás, hatékony kommunikáció, kapcsolati készségek, önismeret, empátiás készség, az érzelmek megfelelő kezelése, stresszkezelés) melyek védő szerepet játszanak azokkal a negatív hatásokkal szemben, aminek a gyermek ki van téve fejlődése során.
- Az egészségfejlesztés terén nevelésünk – az egyéni képességek figyelembevételével – *a gyermeki személyiség egészére irányul.* Az osztályfőnöki nevelőmunka a különböző életmódminták elemzésével a helytelen életvitel megelőzését szolgálja, nagyon fontos a hibás viselkedés – düh, harag, agresszió, intolerancia, durvaság – megelőzése.
- A pozitív érzelmi állapotok, a boldogság megteremtésének technikáit megtanítjuk.
- Az egészségre káros szokások megelőzésére *biztosítjuk a prevenció programok működését* (együttműködve az iskola-egészségügyi hálózat szakembereivel: iskolaorvos, védőnő, rendőrség; pedagógusok; önismereti tréningek gyerekeknek; stb.).
- Ha a pedagógus a gyermek, a *tanuló bántalmazását vagy deviáns viselkedésformákat észlel*, az adott osztály vagy tanulócsoporthoz nevelésében, oktatásában közreműködők bevonásával esetszbeszélést kezdeményez, majd a pedagógusokkal közösen feltárja azokat a lehetséges okokat, amelyek a viselkedés sajátos formájához vezethettek.
- Megismertetjük a tanulókat az élvezeti cikkek egészségre gyakorolt hatásával, a káros szenvedélyek kialakulásának folyamatával. *Legyenek tisztában a függőségek következményeivel:* cigaretta, alkohol, drog, kábítószer, gyógyszerek, dopping.

A megvalósítás területei, módszerei:

- *Tantárgyi keretekben* az osztályfőnöki nevelőmunka tervében, a környezetismeret, természetismeret, biológia, technika és életvitel, a kémia tantervében, illetve a *tanórákon kívüli pedagógiai tartalmú foglalkozásokon* (napközi), amelyek a tanulók fejlődését szolgálják, helyet kap az egészségnevelés egy-egy részterülete.
- *Alkalmazott módszereink tevékenység-központúak*: szituációs játékok, csoport- és projekt munkák, prezentáció készítése, vita, médiahasználat, modellalkotás, tervezet készítése, statisztikák feldolgozása.
- *A boldogságórák* a gyerekek számára a játékos fizikai tevékenységek. A pozitív szülői és nevelő megerősítés, az örömteli elfoglaltságokra való szoktatás, az aktív szabadidős programok pszichológiai megközelítése eszközt adnak a gyakorlatias, kellemes és tartalmas élet elsajátításához. Segítik a diákokat abban, hogy felnőtt korukban könnyebben oldják meg a párkapcsolati problémáikat, megőrizték fizikai és lelki egészségüket.
- Az órák alapja *a bátorító, megerősítő pedagógiai attitűd*, a foglalkozásokon pedig helyet kap a feszültségoldás, relaxáció, meditáció, a saját tapasztalatok, élmények felidézése éppúgy, mint a közös gondolkodás vagy az új tudás élményalapú konstruálása. A játékos, kreatív feladatok, gyakorlatok között szerepe van a zenének, rajznak, improvizációs játékoknak, fotózásnak vagy videofilm készítésének, tehát az alkotó tevékenységeknek.

B) Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegélynyújtás olyan egészségügyi tevékenység, aminek **célja a hirtelen egészségkárosodás megállapítása vagy feltartóztatása.**

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának célja:

- Hasznos ismeretek nyújtása *a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokról.*
- Saját kompetenciái ismeretében *merjen és tudjon éles helyzetben hatékonyan segítséget nyújtani a rászorulóknak.*
- A beteg, sérült, fogyatékkal élők *elfogadása és segítőkész magatartás fejlesztése.*

Feladataink a megvalósulás érdekében:

1. A tanuló *ismerje fel* a környezetében /háztartás, iskola, közlekedés/ *az egészségét, testi épségét veszélyeztető* leggyakoribb tényezőket.
  - Veszélyes anyagok és kezelésük a háztartásban és az iskolában.
  - Elektromos áram hatása az élő szervezetre, érintésvédelmi ismeretek.
  - Ételmérgezések, az egészségre ártalmas természeti eredetű veszélyforrások.
  - A közlekedésben rejlő veszélyforrások.
2. Felelősségteljes és szabálykövető magatartás kialakítása *a veszély megelőzésére, kezelésére.*
  - A baleset-megelőzési, a munkavédelmi és a közlekedési szabályok betartása.
  - A háztartási vegyszerek, gyógyszerek használati utasítás szerinti használata.
3. Az elsősegélynyújtás *elemi ismeretei:*
  - Egyszerűbb bőrsérülések és azok szabályos ellátása.
  - Az agyrázkódás és a napszúrás tüneteinek felismerése, teendők megismerése.
  - Vérzéstípusok, vérzéscsillapítások.
  - A csontrendszer sérüléseinek elsősegély-nyújtási tudnivalói (rándulás, ficam, törés).
  - Cukorbeteg elsősegélyben való részesítése.

- Kullancs- és rovarcsípések kezelése.
- Ájult beteg ellátása.
- Teendők epilepsziás roham esetén.

A megvalósítás területei, módszerei, munkaformái:

- *Tantárgyi keretben* az osztályfőnöki, a környezetismeret, természetismeret, biológia-, kémia-, fizikaórákon, illetve *a tanórákon kívüli pedagógiai tartalmú foglalkozásokon* valósul meg az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása.
- *Alkalmazott módszereink és munkaformáink* tevékenység-központúak: baleseti szituációs játékok, csoport- és projektmunkák, prezentáció készítése, vetélkedők, médiahasználat, előadások.
- *Partneri kapcsolatot tartunk fenn az Országos Mentőszolgálat helyi állomásával*, amely szakmai háttérrel nyújt és eszközöket biztosít iskolánk elsősegélynyújtó tevékenységéhez.

C) A környezeti neveléssel kapcsolatos feladatok

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet – környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészség tudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

1. Céljaink, amelyek a feladatokat is magukban foglalják:

- természeti – épített – szociális *környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése*,
- *helyi értékek és problémák feltérképezése*,
- *helyi célok megfogalmazása* (pl. öreg fák megóvása, faültetés, madárvédelem, hulladék, iskolai büfé zöldítése, energiatakarékosság, helyi védettség, stb.),
- *a lakóhely megismerése* (értékek, gondok – a megoldás módjai),
- *hagyományok védelme*: család – iskola – település – nemzet szintjén,
- *azonosság tudat fejlesztése* a fenti szinteken,
- a szülőkkel, az iskola környezetében élőkkel *a kommunikáció fejlesztése*.

2. Az iskolai környezet

Feladatunk *a mindennapi iskolai élet fizikai és szellemi környezetének átalakítása* a környezeti nevelési program szellemében. Fontos megtervezni az iskola mindennapi életének ezernyi mozzanatát, s azt, hogy ezeken keresztül hogyan válhat az iskola *környezetbaráttá*, miképpen alakíthatja *az ott dolgozók és tanulók életmódját környezettudatosabbá*. Ehhez járulhatnak hozzá *az alábbiak*:

- anyag- és energiatakarékos iskolaüzemeltetés és tanórai mozzanatok,
- pedagógusok, iskolai dolgozók példamutatása,
- a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása,
- termék, folyosók és az udvar zöldítése, a tantermek organikus díszítése,
- a tömegközlekedési eszközök, a kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése,
- a büfé árukészletének átalakítása, bővítése,
- a menza működtetése legyen környezetbarát, egészséges,
- az iskolai ismeretterjesztés tanórán kívüli eszközeinek jobb kihasználása (faliújság, iskolaujság, iskolarádió, helyi média).

3. Tevékenységi formák:

a) Iskolai átfogó környezetvédelmi programok, projektek

- megismerik a hulladék kezelési módjait, népszerűsítik a szelektív gyűjtést
- „virágos tanterem, virágos folyosó”- program
- „madárbarát kert”

b) Kiállítások – környezet- és természetvédelmi kiállítások rendezése (pl. madárvédelmi bemutató, természeti értékeket, helyi problémákat bemutató kiállítás, természetfotó kiállítás, rajzpályázat).

c) Média – a helyi napilapok, rádiók, kábeltelevíziók és a regionális televízió, webrádió révén széles körben tájékoztathatjuk a közvéleményt az iskolában folyó munkákról.

d) Tanulmányi kirándulás – a nemzeti parkokba, természetvédelmi területekre, vadasparkokba, botanikus kertekbe, múzeumokba szervezzük kirándulásainkat. Célunk a környezeti nevelés szempontjából kiemelkedő jelentőségű *élmény- és tevékenység alapú, érzékenyítő, interaktív módszerek* minél sokoldalúbb alkalmazása. Továbbá *a tanulóközösség összekovácsolása*, az élményszerzés, az együttlét öröme, a szocializáció ötvöződik a közelebbi, távolabbi tájakkal, nevezetességekkel való megismerkedéssel, hazánk felfedezésével.

e) Iskolai kert kialakítása, gondozása. Parkosítás, kertészás, locsolás, madáretetők kihelyezése.

f) Vetélkedők, tanulmányi versenyek – Az érdeklődő tanulók rendszeresen részt vesznek helyi, regionális és országos tanulmányi versenyeken egyénileg, illetve csapatban.

g) Környezet- és természetvédelmi rajzpályázatokon és fotópályázatokon való részvétel.

h) Téma nap, témahét: a terepi tanítási projekteket a lebonyolítás időtartama szerint szokás témanapnak, témahétnek nevezni. Ilyenkor *a lakóhely, illetve az iskola környékének* valamilyen környezeti értékét vagy problémáját vizsgálhatjuk. Az adott helyszínen megismerhető, fellelhető, megtapasztalható valódi probléma köré rendezzük tehát a tanulást

4. A tevékenységek kiválasztásának alapelvei:

- alkalmazkodjanak *az életkori sajátosságokhoz*,
- vonjanak be *minél több tanulót*,
- *az iskolai nevelő-oktató munka keretein túl is legyenek hatással*,
- *a természetbe szervezett tevékenységek száma a lehető legtöbb legyen*,
- alapvetően *pozitív szemléletet tükrözzenek*, kerüljük a katasztrófapedagógiát,
- a lakóhelyi vagy közeli *konkrét példára alapozzanak, kötődjenek a napi élethez*,
- nyújtsanak *sok élményt* a tanulónak,
- *az érzelmeken át hassanak*,
- a *személyes meg tapasztaláson alapuljanak*,
- *együttműködésen alapuljanak* (teljes tantestület, egyéb iskolai dolgozók, külső szövetségek, szülők stb.),
- alapozzanak a *korosztály kíváncsiságára, versenyszellemére, öntevékenységére, megismerési vágyára, előzetes ismeretére*,
- legyen bennük *sok játékos elem*.

5. Ajánlott módszerek

A környezeti nevelés természetéből fakad, hogy a tanórán és a tanórán kívül is *a hagyományos tanítási módszereken – frontális munka, csoportmunka, kiselőadás, vita stb. – kívül* más egyéb módszereket is alkalmaznunk kell: játékok, modellezés, riport, projektmódszer, terepgyakorlati módszerek, közösségépítés, művészi kifejezés.

6. Jeles napok

A jeles napokon (pl.víz világnapja, Föld napja, takarékosági világnap, múzeumi világnap stb.) olyan akciókat szervezünk, amelyek felhívják a lakóhelyünk közösségének figyelmét egy-egy helyi vagy globális környezeti problémára. Bekapcsolódunk a helyi nonprofit szervezetek akcióiba (pl. CSEMETE, MME).

7. Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel

- Kiss Ferenc Csongrád Megyei Természetvédelmi Egyesület
- Magyar Madártani Egyesület
- Szegedi Vadaspark
- Szegedi Környezetgazdálkodási Kht.
- Szegedi Tudományegyetem
- Móra Ferenc Múzeum
- Szegedi Regionális Természettudományos Diáklaboratórium
- Szent-Györgyi Albert Agora
- Természettudományos Tudástár

III.5 A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE, VALAMINT A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FEJLESZTÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAM

A) Kiemelt figyelmet igénylő tanulóink – az átlagtól való eltérés kategóriái

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

a) Különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló

- **Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:**

az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

- **Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló:**

az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal

küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

- **Kiemelten tehetséges tanuló:**

az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

b) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

- **Hátrányos helyzetű tanuló (HH)**

az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, akinek esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy családba fogadó gyám alacsony (legfeljebb alapfokú) iskolai végzettsége
- a szülők tartós munkanélkülisége (legalább 12 hónapig álláskeresőnek nyilvánított)
- a család elégtelen lakáskörülményei

- **Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló (HHH)**

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, akinek esetében a fenti körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- aki utógondozói ellátásban részesül.

c) Tanulási kudarcnak kitett tanulóink azok, akik általában a sokféle okra visszavezethető motiválatlanságuk miatt elmaradnak a tanulásban, de rendelkeznek a fejlődés potenciális lehetőségével. A tanulási kudarcnak kitett tanulóink **felzárkóztatását**, tanulmányi munkájukban a sikerélményhez juttatást, és számukra **az esélyegyenlőség biztosítását** fontosnak tartjuk. Speciális bánásmód esetén lemaradásuk behozható, tanulási teljesítményük fokozható.

B) A kiemelt figyelmet igénylő, valamint a tanulási kudarcnak kitett tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

1. Alapelvek:

- **A kiemelt figyelmet igénylő, valamint a tanulási kudarcnak kitett tanulóink** oktatása iskolánkban **integráltan** történik.
- **Érintett tanulóink fejlesztését és felzárkóztatását, számukra az esélyegyenlőség biztosítását, valamint a tehetséggondozást** intézményünk pedagógusai az oktató – nevelő munka folyamatában alapvető feladatnak tekintik.
- A fejlesztés tudatos tervezését a tanulók **életkori sajátosságai, egyéni képességei, az egyén fejlettségi szintje** határozza meg.
- **Egyéni és kiscsoportos foglalkozások keretein belül** biztosítjuk a kiemelt figyelmet igénylők fejlesztését, fejlődését és előmenetelét. A tanulók egyéni képességprofiljához igazodva történik azon részképességek folyamatos fejlesztése, melyek nélkülözhetetlenek az eredményes tanuláshoz, és alapvető fontosságúak a sikeres továbbhaladáshoz. A kognitív funkciók / érzékelés-észlelés (percepció), figyelem, megfigyelőképesség, emlékezet, gondolkodás/, valamint a nyelvi és kommunikációs készség fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk.

- **Egyéni haladási ütem biztosításával, a differenciált, egyénre szabott, a tanulói igényeknek megfelelő** oktató – nevelő munkánk folyamatában **egyéni módszerek alkalmazásával** segítjük tanulóink fejlődését.
- A tananyagok feldolgozásánál a pedagógusaink figyelembe veszik **a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz** való illesztését. Ezáltal egyéni haladási ütemet biztosítunk a különleges bánásmódot igénylő tanulóinknak.
- **A kulcskompetenciák** – a tanulás kompetenciái, a kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi), a digitális kompetenciák, a matematikai, gondolkodási kompetenciák, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák, a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái, munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák – **megalapozására és hatékony fejlesztése** a kiemelt figyelmet igénylő, valamint a **tanulási kudarcnak kitett** tanulók esetében fontos feladataink közé tartozik.

2. Pedagógiai és szervezési tevékenység:

- 2.1 A kiemelt figyelmet igénylő, valamint tanulási kudarcnak kitett tanulók **azonosítása**.
- 2.2 **A szakvizsgálathoz szükséges dokumentáció** (kérelmek, kontrollvizsgálati jegyzőkönyvek) **előkészítése**.
- 2.3 **A lemaradás okainak feltárása** (szakértői bizottság szakértői véleménye).
- 2.4 **Segítő szakemberek tudásmegosztásra épülő, egymást segítő szakmai tevékenysége:** fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, szomatopedagógus, logopédus és a különböző tantárgyakat tanító pedagógusok.
- 2.5 **Az előírt órakeret, a jogszabályban feltüntetett eszközjegyzéknek megfelelő eszközök biztosítása**.
- 2.6 **Egyéni fejlesztési terv készítése:** a tanulói szükségletek ismeretében az egyéni hátránykompenzáció biztosítása érdekében **differenciált tanulásszervezést, egyéni fejlesztést** szolgáló feladattervezést valósítunk meg.
- 2.7 Tanulóink **szükségleteihez, képességeihez, adottságaihoz, egyéni haladási üteméhez illeszkedő oktatási módszerek alkalmazása:**
- a) **Differenciált oktatás és tanulásszervezés;** egyéni differenciálás, differenciáló módszerek alkalmazása **tanórán és tanórán kívül**.
A klasszikus módszerek mellett **interaktív** /páros és csoportmunka, tanulói kiselőadások és azok közös értékelése/, és **űjgenerációs módszerek** /projekt -, kooperatív-, számítógépes módszerek, internet, multimédia/ **alkalmazása**.
  - b) **Egyénre szabott tanulási lehetőségek;** *fejlesztő foglalkozás, pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozás, egyéni felzárkóztató foglalkozás biztosítása.*
- 2.8 A fejlesztés eredményeinek **időarányos rögzítése**.
- 2.9 A jogszabályoknak megfelelő – naprakész – **nyilvántartás, adatkezelés; adatszolgáltatás**.

3. A segítségnyújtás színterei

3.1 Tanulási környezet

- a tanulás közvetlen helyszínéeként használt helyiségeket a tanulók **korosztályi és egyéni szükségleteihez igazítva** alakítjuk ki,
- **nyugodt, biztonságos és támogató** tanulási környezetet teremtünk a tanulóink számára,
- **IKT és digitális eszközöket, internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket** biztosítunk,
- **korszerű tanuló- és tanulásbarát, otthonos környezet** várja diákjainkat.

3.2 Tanórai differenciált munka, mely

- a **feladatok tartalmának** és/vagy mennyiségének különbözőségében,
- a szükséges **módszerekben, munkaformákban,**
- az **eszközökben,**
- és a **felhasználható idő** eltéréseiben jelenik meg.

3.3 Osztályfőnöki óra

Témáiban szerepeltetjük a **tanulási technikákat**, az **önképzés módszereit**, a **helyes önértékelés, énkép** kialakítását is, hiszen sok esetben ezen ismeretek hiánya hozza mozgásba a tanulási „kudarcmechanizmust”.

3.4 Napközi otthon, tanulószoba

Alapvető célkitűzésünk, hogy a foglalkozások hatására fejlődjenek a tanulók azon **kompetenciái**, melyek napjainkban fontossá váltak:

- **az önálló tanulásra nevelés:**
  - szakszerű *tanulásirányítás*
  - *tanulási technikák megismertetése és beépítése* a tanulási tevékenységbe
  - *a hatékony, önálló tanulás képességének* kialakítása, fejlesztése
  - *tanulás egyéni tempóban*
  - folyamatos *segítségnyújtás és kontroll*
  - a játék fejlesztő hatásainak érvényesítése; *a játék tudatos felhasználása a tanulási folyamatban*
- **az egészséges életmódra nevelés** /személyes - és környezethigiéna, helyes táplálkozás, mozgás/,
- **a környezettudatos magatartásra nevelés,**
- **a kritikus gondolkodásra nevelés,**
- **a kreatív, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése,**
- **a kommunikációs készség fejlesztése,**
- **az érzelmi intelligencia fejlesztése,**
- **az együttműködési készség, az egymás elfogadásának képessége, a tolerancia fejlesztése.**

A napközi mindennapos tevékenységstruktúrájában hangsúlyosan jelen kell lennie a **szocializálás** és az **erkölcsi nevelés** funkcióját szolgáló elemeknek is.

3.5 Ifjúsági könyvtár

A számítógép-használattal és az internet-hozzáféréssel kiegészülve a tanulók **öntevékeny könyvtárhasználatához, önálló ismeretszerző tevékenységéhez, önműveléséhez, szabadidejük kulturált eltöltéséhez** nyújt természetes életteret, ugyanakkor az élményszerző olvasás öröme a tanulási nehézséggel küzdő tanulók felzárkózásához is **motivációt ad.**

3.6 Szabadidős tevékenységek

A tanulási tevékenységgel összhangban - a szabad választás lehetőségével - **szolgálják a személyiségfejlődést, az egyéni érdeklődés kielégítését, a társas kapcsolatok gazdagodását, a szülő-pedagógus együttműködését, tanulók változatos, vonzó tevékenységgel történő lekötését.**

C) Az eredményes tanulás segítése

Az egyéni bánásmód megvalósítása, **a differenciált oktatás - és tanulásszervezés** - ami a tanulók egyéni adottságaihoz, képességeihez, sajátos fejlettségi szintjéhez igazodik -, *biztosítéka a kiemelt figyelmet igénylő, valamint tanulási kudarcnak kitett tanulóink megfelelő szintű fejlődésének*. Ehhez biztosítjuk a legmegfelelőbb tanulási környezet mellett N az **egyénre szabott tanulási lehetőségeket is**.

1. A differenciálás tanórai és tanórán kívüli lehetőségei tevékenységrendszerünkben

A **különbözőséget** természetes állapotnak tartjuk mind a tanulók és szülők, mind a pedagógusok között. Az **egyenlő bánásmód** elvére alapozva kiemelt célunk a nevelés-oktatás eszközeivel **az iskolai lemorzsolódás megelőzése, a társadalmi leszakadás megakadályozása** és ezzel párhuzamosan a **tehetséggondozás**.

A differenciálás a képesség- és személyiségfejlesztő nevelés-oktatás egész folyamatára, annak minden tényezőjére és lépésére kiható *speciális tervezés, szervezés*, amely lehetővé teszi, hogy a pedagógus az integrált oktatást alapelveként elfogadva, a tanulók közötti **egyéni** – adottságaikban, képességeikben, szükségleteikben, környezeti tényezőikben gyökerező – **különbségek figyelembevételével** határozza meg a pedagógiai fejlesztés *munkaformáit, tempóját, módszereit*. Alapja az iskola pedagógiai érték közvetítő tevékenységén túl – **a tanulási esélyegyenlőség** biztosításával összhangban – a sajátos helyzeteknek való megfelelés.

A differenciálás célkitűzései:

a) A személyiségfejlesztés terén:

- az egyes tanulók személyiségének megismerése,
- az önismeret, az együttműködési készség és az akarat fejlesztése,
- pozitív értékrend, attitűd kialakítása, fejlesztése,
- a tanulás belső motivációjának, önszabályozó mechanizmusainak kialakítása, fejlesztése,
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek elismerése, ösztönzése, tehetségjegyeik feltárása, fejlesztése iskolán belül; az erre irányuló iskolán kívüli tevékenység támogatása.

b) A képességfejlesztés terén:

- a kulcskompetenciák megalapozása, hatékony fejlesztése,
- a tanulók előzetes és újonnan megszerzett ismereteire építve a korrekció lehetőségének biztosítása,
- az adaptív oktatás lehetőségeinek megteremtése, bővítése, szélesítése: az egyéni képességekhez való optimális alkalmazkodás – különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő tanulók közül is a hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű tanulóakra – az integrált oktatás alapelveinek megfelelően,
- a tanulási nehézségek okainak feltárása, a probléma megoldásának elősegítése.

c) A tanulásszervezés terén:

- a tevékenységformák (tanulás, játék, munka) sokoldalúságának biztosítása, alkalmazásuk során a tevékenységközpontúság, az önállóság, a kezdeményező-, a problémamegoldó és az alkotóképesség feltételeinek megteremtése, az ezekre irányuló törekvések ösztönzése
- az adott tanulócsoport összetételéhez igazodó adaptív tanulásszervezési eljárások, szervezeti formák, kooperatív tanulási technikák alkalmazása
- a tanulószervezeti modell keretében a diákok egymástól való tanulásának biztosítása

- az egyes tanulók személyiségével leginkább harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazása
- a tanulói aktivitás optimális kibontakoztatása
- a terhelhetőség figyelembe vétele
- segítő megkülönböztetés: egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési és értékelési eljárások alkalmazása; a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének nyomon követése

2. Egyénre szabott tanulási lehetőségek

- **fejlesztő foglalkozás szervezése:**

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló – szakértői határozat/vélemény alapján – fejlesztő pedagógus által tartott **fejlesztő foglalkozásra** és/vagy **iskolapszichológusi** ellátásra **jogosult**. A *fejlesztő pedagógus* az érintett tanuló készségfejlesztését végzi.

- **pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozás biztosítása:**

A sajátos nevelési igényű tanuló – szakértői határozat alapján – *gyógypedagógus* által tartott **kötelező pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozásra jogosult**. A szakértői bizottság szakértői véleményében meghatározott fejlesztési területekre és a fejlesztéshez szükséges szakemberre vonatkozó javaslat figyelembevételével a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló egyéni szükségleteinek támogatására, az akadályok leküzdésére, új funkciók kialakítására és a környezeti feltételek optimalizálására irányuló foglalkozás.

A fejlesztő foglalkozást, és a pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozást a szakértői határozat/vélemény szakmai iránymutatása alapján összeállított egyéni fejlesztési terv alapján szervezi és tartja meg a fejlesztő pedagógus és a gyógypedagógus. A foglalkozások szakvéleményekben meghatározottak szerinti megszervezéséért, végrehajtásáért, a tárgyi és a személyi feltételek biztosításáért **a nevelési-oktatási intézmény vezetője felelős**.

- **egyéni, felzárkóztató foglalkozás**

A **tankötelezettség** akkor tölti be rendeltetését, ha fennállása alatt a tanuló eredményesen befejezi legalább az **általános iskolai tanulmányait**. E cél elérésére annál kisebb az esély, minél többször kell a tanulónak megismételnie ugyanazt az évfolyamot. A **tanórákon túl** is biztosítjuk a tanulók számára az egyéni képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő fejlesztést, felzárkóztatást.

- Ha az **első – negyedik évfolyamra** járó tanuló eredményes felkészülése szükségessé teszi, lehetővé kell tenni számára, hogy **legalább heti két alkalommal** egyéni foglalkozáson is részt vegyen.
- Ha a **tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt második vagy további alkalommal ismétli ugyanazt az évfolyamot**, akkor az iskolának lehetővé kell tennie, hogy **legalább heti két alkalommal** egyéni foglalkozáson is részt vegyen.
- **Az egyéni felzárkóztatás tartalma irányulhat:**
  - az optimális **tanulási technikára** való rátalálásra,
  - a tananyag **rögzítésére, elmélyítésére,**
  - az **együttműködési készségre,**
  - az **önbizalom erősítésére,**
  - a **feladattudatra,**
  - az **eszközzel bántni tudás** alakítására
  - az **érzelmi hiány** pótlására.
- A tanuló tantárgyi felzárkóztatását a nevelő – oktató munka szakaszának, illetve a tantárgynak **megfelelő szakképzettségű pedagógus végzi**.
- A felzárkóztató jellegű foglalkozásokon való **részvétel nem kötelező, a lehetőség felajánlásáról a tanulót írásban tájékoztatni kell**.

- **egyéni továbbhaladás biztosítása**

Az egyéni továbbhaladás nyújthat segítséget ahhoz, hogy ne kelljen évfolyamot ismételnie, ha a tananyag egy részének elsajátítása nehézségbe ütközik. A sajátos nevelési igényű tanuló részére, **a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján** az iskola igazgatója a tanuló egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó *egyéni előrehaladású nevelést és oktatást engedélyez*. Az engedélyben meg kell határozni, melyik tárgyból, **melyik évfolyam utolsó tanítási napjáig kell a tanulónak a tanulmányi követelményeket teljesítenie**. Az egyéni továbbhaladás – valamennyi vagy egyes tantárgyakból – különböző évfolyamokig, de **legkésőbb a negyedik évfolyam végéig tarthat**.

- **mentesítési lehetőségek**

- Az igazgató *a sajátos nevelési igényű tanulót kérelmére* – **a szakértői bizottság véleménye alapján** – **mentesítheti** a szakértői véleményben *meghatározott tantárgy illetve tantárgyrész értékelése, minősítése alól*.
- Mentésítés esetén a tanulónak **tudásáról nem kell számot adnia**.

- **egyéni munkarend**

Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és **a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös**, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre **egyéni munkarend kérelmezhető**. Az egyéni munkarend engedélyezésével kapcsolatos **kérelmek elbírálása** – közigazgatási hatósági eljárás keretében – *az Oktatási Hivatal joga és kötelessége*.

Ezen időszak alatt

- **a tanuló mentesül a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvétele alól;**
- ha a tanuló a tanulmányi kötelezettségének **a szülő kérelme alapján** egyéni munkarendben tesz eleget, **felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel;**
- **a sajátos nevelési igényére (SNI) tekintettel, vagy a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) egyéni munkarendű tanuló** iskolai neveléséről és oktatásáról, **felkészítéséről**, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, **az ehhez szükséges pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az iskola köteles gondoskodni;**
- **a tartós betegsége tekintettel** egyéni munkarendben tanuló **felkészítéséről**, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról **az iskola köteles gondoskodni;**
- a tanuló **az iskola igazgatójának előzetes engedélyével** részt vehet a tanórai vagy **egyéb foglalkozásokon;**
- a tanuló kérelmére, az iskola igazgatójának engedélyével **felvehető a napközibe és a tanulószobai foglalkozásokra;**
- az iskolában az egyéni munkarendben tanuló **magatartását és szorgalmát nem kell értékelni**, de félévi és tanév végi osztályzatainak megállapításához **az iskolában osztályozó vizsgát kell tennie valamennyi tantárgyból az iskola pedagógiai programjában foglaltak szerint, az egyéni munkarend ugyanis nem mentesíti a tanulót egyetlen tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése alól sem**.

- **egyéb lehetőségek**

A tanuló részére a **vizsgákon** (osztályozó, javító, különbözeti) – *a szakértői javaslatban megfogalmazottaknak megfelelően* – biztosítani kell a **hosszabb felkészülési időt**, az **írásbeli vizsgákon** lehetővé kell tenni az iskolai tanulmányok során alkalmazott **segédeszközök alkalmazását**, szükség esetén az **írásbeli beszámoló szóbelivel**, vagy a **szóbeli beszámoló írásbelivel történő felváltását**.

D) A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetséggondozás szakaszai

- a) *alapozó szakasz* az 1-2. évfolyamon: a tehetség felismerése, azonosítása
- b) *tehetségfejlesztő szakasz* a 3-8. évfolyamon

A tehetséggondozás szintjei

- **emelt szintű képzéseink**
  - A **3. évfolyamtól** kezdődően – választható módon – emelt szinten oktatjuk a **német nyelvet**. Azok a tanulók, akik ekkor nem kapcsolódnak be az idegen nyelv oktatásába, később, a 4. évfolyamon kezdenek meg a kerettanterv előírásainak megfelelő óraszámban a kötelező nyelvoktatást. A *kötelezően választható nyelv* számukra az **angol vagy a német**.
  - Az **5. évfolyamtól** a kötelező óraszámú idegen nyelv oktatásában résztvevők számára – szintén választható módon – **matematika tantárgyból** is elindítjuk az emelt szintű oktatást.

A megfelelő pedagógiai gondoskodás kialakítása érdekében – az emelt szintű oktatásban – szükségesnek tartjuk a **teljesítmény-homogén csoportok** kialakítását. Ezen célt azonban nem a teljesítményszintek szerinti osztályba sorolással, hanem a **heterogén tanulói összetételű osztályok bázisán** valósítjuk meg. /Ennek előnyeiről az „*Iskolánk nevelésfilozófiája*” című fejezetben van szó részletesebben./

A **kis létszámú csoportokban** a **differenciált foglalkozás** a meghatározó elem. A differenciálás nem egyszerűen a tanulók életkorára, hanem **kompetenciáik aktuális szintjére vonatkozik**.

- **szakköri foglalkozások, énekkar, alkotókör**
  - A tanulók körében igen népszerűek, hiszen így lehetőséget kapnak ahhoz, hogy **érdeklődési körüknek**, illetve sajátos **egyéni igényeiknek** megfelelő irányban fejlesszék **ismereteiket**, valamint próbára tegyék **egyéni képességeiket**. Mindezek alapján a differenciálást segítik.
  - A **hagyományok, a tanulói igények**, de leginkább finanszírozási lehetőségeink alapján hirdetjük őket.
  - **Kiemelt foglalkozásként** kezeljük az énekkart, a matematika szakkört és az Alkotókört. Ezek működését folyamatosan biztosítjuk.
- **egyéni foglalkozások – tehetségfejlesztő jelleggel**

A differenciálás rendszerében az egyéni foglalkozások képezik a legmagasabb szintet, melyeken alkalmanként 1-3 tanuló vehet részt. A fő hangsúly ezen a szinten a különböző **tanulmányi versenyekre, vetélkedőkre, pályázatokra** való **individuais felkészítésen** van.

III.6. AZ ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGRENDSZER MŰKÖDÉSE, A CSALÁD- ÉS GYERMEKVÉDELMI FELADATOK ELLÁTÁSA, VALAMINT A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

A) Az esélyegyenlőséget szolgáló tevékenységrendszer működése

Iskolánk minden tanulójának joga, hogy képességeinek, adottságainak megfelelő oktatásban, nevelésben részesüljön.

1. Alapelvek:

- Olyan emberek nevelése, akik az állandóan változó társadalmi környezetben képesek megfelelni az elvárásoknak; *egész életükön át nyitottak a folyamatos tanulásra, információk szerzésére*
- A tanulók *korszerű* (anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, informatikai, természettudományi, társadalomtudományi, esztétikai, etikai) *tudás* birtokába juttatása.
- A gyermekkel szemben *az egyéni fejlődési ütemnek megfelelő elvárások* és az ezekkel harmonizáló feladatok világos, konkrét, egyértelmű megfogalmazása.
- A tanítási-tanulási környezetben *a demokratikus szemlélet és a személyek közötti kölcsönös megbecsülés hangsúlyozása.*

A tevékenységrendszer a mások iránti nyitottságot és elfogadást, a szorgalmat kiemelt értéknek tekinti. Az egész személyiséget fejlesztve tanít. Meghatározó benne a gyermekközpontúság, a tanító, a tanár, és a gyermek kapcsolata. A gyermekeken keresztül a családokra és a tágabb környezetre is hat.

Ezért:

- Mind a tananyag feldolgozási módjának, mind szervezeti kereteinek kialakításába *bevonja a gyereket* is.
- Biztosítja a hálózati tanulás működéséhez szükséges feltételeket, a *tudásmegosztás* fórumait.
- Kezdetektől hangsúlyosan *épít a gyermekek önálló gondolkodására*, mérlegelésére és döntéseire is.
- Hagyja érvényesülni a gyermek *spontán érdeklődéséből*, tapasztalataiból fakadó nevelő hatásokat is.
- Az egyén fejlesztésén keresztül, azzal kölcsönhatásban, *fejleszti a befogadó közösséget is*, hisz tudjuk, a közösen végzett tevékenységek, együttes élmények, az egész személyiség érzelmi, morális fejlődését segítik.

2. Célok:

- *minden iskolánkba járó tanköteles korú gyermek integrált keretek közötti nevelése*
- a tanulói képességek kibontakoztatásához szükséges *feltételek biztosítása*,
- *az előzetes, otthonról hozott tudás, kultúra értékékként való elfogadása*,
- a gyermekek *interperszonális és csoport-szociális képességeinek tudatos megfigyelése és fejlesztése*,
- a *partneri kapcsolatok* folyamatjellegének, a család – gyermek – iskola közötti kommunikáció *erősítése*,
- együttműködő, elfogadó, *előítéletek nélküli környezet* biztosítása,
- a nevelésben-oktatásban felhasználható *pedagógiai-módszertani repertoár* folyamatos *gazdagítása*,
- a nevelés-oktatás ügyében érintett *intézmények* tudatosan szervezett *együttműködése*,
- az iskolai *nevelő-oktató tevékenység hatékonyságának mérése*, visszajelzésére a tanulókövetés rendszerének kialakítása,
- *az iskolai lemorzsolódás megakadályozását célzó vállalásaink beépítése napi tevékenységünkbe, hatékonyságuk folyamatos ellenőrzése*,
- *humán erőforrás-fejlesztés*: szakmai továbbképzések, attitűdváltás,
- az érintett *tanulók társadalmi beilleszkedésének megkönnyítése.*

3.A cél elérését segítő sajátosságaink:

- *az iskolába való bekerülés* elősegítése
- *tanuló- és tanulásbarát, otthonos környezet* kialakítása
- a *kulcskompetenciákat* fejlesztő programok működtetése
- a *testi-lelki egészség* fejlesztése, erősítése
- a *pedagógus szerepének átértékelése* (szemléletváltás)
- az integrációt segítő *innovatív módszerek és eljárások* intézményen belüli meghonosítása, elterjesztése
  - differenciálás

- a tanítás-tanulás folyamatának sajátos megszervezése
- a projektmódszer meghonosítása
- sajátos rendszerű értékelés
- *a tanórán kívüli foglalkozásokban* rejlő lehetőségek hatékony kihasználása
- *a szülővel szembeni nyitott attitűd*
- *a partnerségi kapcsolatok szélesítése*

4. A cél elérését segítő sajátos keretek:

- *az óvodából az iskolába való átmenet segítése*
- Az alsó- és felső tagozat közötti átmenet segítése
- *heterogén osztályok kialakítása*
- *a (érettségit adó középiskolákba való) továbbtanulás elősegítése*

5. A segítségnyújtás fő irányai

5.1 Fejlesztés és felzárkóztatás:

az egyéni bánásmód elvének érvényre juttatása

a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása

- napközi otthonos foglalkozás/tanulószoa
- iskolai könyvtár
- internet-hozzáférés
- szakkörök, művészeti körök
- tanulástechnikai tréning
- önismereti tréning
- pályaorientációs tanácsadás
- mentor
- ösztöndíjprogramok

az egyéni képességeknek megfelelő személyiségközpontú oktatás

- a tanulási, figyelem- és/vagy magatartásszabályozási zavar felismerése, enyhítése
- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségek megelőzése, felismerése, kezelése

a szociális hátrányból adódó nehézségek enyhítése

- nyitott, kirekesztéstől mentes intézmény működtetése
- a lemorzsolódás veszélyének csökkentése
- hátránykompenzáció
- a továbbtanulási mutatók javítása (az érettségit adó középiskolákba való bekerülés reális esélyének növelése)
- a kompetenciamérések eredményeinek – lehetőség szerinti – javítása
- a nemzeti kisebbségek kultúrájának megismerése, sajátos helyzetének elfogadása, az elfogadás ösztönzése
- szegregációmentesség
- multikulturális tartalmak megjelenítése

5.2 Tehetség gondozás:

- a kiemelkedő képesség felismerése, kibontakoztatása

6. Elvárások a pedagógusokkal szemben:

Az egyes tanulók **befogadása, elfogadása és elfogadtatása** – a tanulócsoporthoz összetételének, valamint saját kompetenciáinak ismeretében – *a pedagógus felelőssége.*

- ismerje a **részképességzavar** tünetegyüttesét,
- **megfelelő módszertani felkészültséggel rendelkezzen,**

- tudjon **differenciáltan nevelni, oktatni,**
- a **tevékenységközpontú tanulásszervezési formákat** részesítse előnyben /párban vagy csoportban végzett kutatásalapú, felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködő tanulás támogatása/
- a tanulók **korszerű** (anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, informatikai, természettudományi, társadalomtudományi, esztétikai, etikai) **tudás** birtokába juttatása,
- az előzetes, otthonról hozott tudás, kultúra értéként való elfogadása,
- részéről **semmilyen hátrányos megkülönböztetés** nem érheti a tanulót,
- legyen képes a **másság elfogadására és elfogadtatására**, az előítélet-mentességre,
- **nevelje a közösséget** a képességek különbözőségének **tolerálására**,
- **értékelésnél** vegye figyelembe a tanulók **eltérő képességeit**,
- a teljesítmény mérésénél **önmagához képest** is nézze a **fejlődést**,
- **a szorgalmat kiemelt értéknek tekintse**,
- a hátrányt nem jelentő képességterületen **erősítse a tanuló kiemelkedési területeit**,
- **építsen a gyermekek önálló gondolkodására**, mérlegelésére és döntéseire is,
- legyen képes a gyermekkel szemben az egyéni fejlődési ütemnek megfelelő **elvárások**, és az ezekkel harmonizáló **feladatok** világos, konkrét, **egyértelmű megfogalmazására**,
- az egyén fejlesztésén keresztül, azzal kölcsönhatásban, **fejlessze a befogadó közösséget** is, mert a közösen végzett tevékenységek, együttes élmények az egész személyiség érzelmi és morális fejlődését segítik,
- az egész **személyiséget fejlesztve** tanítson.

7. Elvárások az osztályfőnökkel szemben:

- a **szülővel** figyelmesen és tapintatosan foglalkozzon,
- a szülőkkel szembeni *nyitott attitűd*,
- a tanuló problémáira hívja fel a szaktanárok figyelmét,
- szükség esetén a tanuló ügyében forduljon **szakemberhez**,
- kísérje figyelemmel a tanuló **szakellátásának** folyamatát, eredményességét,
- gondoskodjon a tanuló **megfelelő iskolafokozatba** kerüléséről, **pályaválasztásáról**,
- szükség esetén a tanuló iskolai magatartásáról, teljesítményéről adjon **írásban véleményt!**

A tevékenységrendszer működésébe az **iskolai kereteken túl** – szükség esetén elsősorban terápiás céllal – bekapcsolódhat a nevelési tanácsadó, a tanulási képességet vizsgáló bizottság, a logopédia, a gyermekjóléti szolgálat, a gyermekpszichiátria, stb. A **szakmai kapcsolatok** kialakítása, ápolása **család- és gyermekvédelmi feladatokat koordináló pedagógus** feladata.

8. Az esélyegyenlőségre épülő nevelés-oktatás folyamatjellegének biztosítása

- a) A tanulási esélyegyenlőség megteremtésének alapfeltétele a *kiszámíthatóság, az átláthatóság*. Bizonyított, hogy az általános iskola **első évfolyamának** megkezdése okozza a legnagyobb nehézséget azon gyerekek számára, akik esetében bizonytalan, hogy elérték-e **az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget**. A **beiratkozás során** megkülönböztetett figyelemmel **tanulmányozzuk az iskolaérettségi véleményt**. Ha a gyermeket nevelési tanácsadóba, illetve szakértői bizottság elé utalta az óvoda, akkor a **szakvéleményt**, valamint az azt megalapozó **indoklást** vesszük figyelembe.
- b) Az **óvoda és az iskola közötti átmenet megkönnyítését szolgáló lépések**:
  - **nyílt foglalkoztató délután a leendő elsősöknek**
  - egyéni és csoportos **tájékoztató** a leendő első osztályosok szüleinek
  - „összeszoktató” játékos foglalkozások a tanév elején
  - **az óvoda szokásrendszerének, módszertani kultúrájának „átvezetése”, adaptálása az első osztályban**

- c) A gyerek **tanítójának** eredményes bánásmódját segíti, ha közvetlenül a tanév megkezdése után **megismerkedik a szülőkkel**, valamint **tanácsot kér** a gyermekkel esetlegesen kapcsolatban álló **szakembertől**.
- d) **Az alsó és a felső tagozat közötti átmenet megkönnyítésére** a leendő osztályfőnök és az osztályban tanító szaktanárok konzultálnak az osztálytanítóval, így megismerik leendő tanítványaikat.

A megoldás előnyeit a következőkben lehet összegezni:

- **Hasznosul az a felhalmozott ismeret**, amelyet az alsós kolléga a gyermek és családjának megismerésekor tapasztalt.
- **Áthagyományozódik az a metodikai kultúra**, amely az eddigi eredményes neveléshez hozzájárult.
- A gyermek és a szülő számára **elfogadottá válik az új pedagógus, csökken a bizonytalanság és a félelemérzet** az „ismeretlennel” szemben az új tanév elején.

B) A család- és gyermekvédelmi feladatok ellátása

A család- és gyermekvédelem továbbra is elválaszthatatlan a pedagógiai tevékenységtől, tehát **minden nevelő alapvető feladata**. Tevékenységrendszeréhez az uniós jogharmonizációnak megfelelően **Magyarország Alaptörvénye, a köznevelési, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról** szóló, a **szociális és családjogi**, valamint az **adatvédelmi törvény** biztosítja a komplex **jogszabályi háttér**et.

Célok:

Az említett jogszabályok szellemisége alapján **az esélyegyenlőség biztosítása**, az, hogy a **gyermekek** mind teljesebb, mind harmonikusabb **fejlődését elősegítse**, illetve bármilyen (testi, egészségügyi, mentális, szociális, stb.) okra visszavezethető **kirekesztődésüket megakadályozza**.

Feladatok:

- **Tájékoztatás**
  - Az iskolai gyermekvédelmi tevékenység hatékonyságának előfeltétele, hogy a **leginkább érintettek: a gyerekek és a szülők** megfelelő **tájékoztatást kapjanak** az intézményben folyó **család- és gyermekvédelmi tevékenységről**. Ennek megfelelően **minden tanév elején a szülők az első szülői értekezleten** tájékoztatást kapnak **a család- és gyermekvédelmet koordináló pedagógus(ok) személyéről, elérhetőségéről**, és arról, **milyen esetekben lehet és érdemes ő(ke)t megkeresni**.
  - Az **intézmény területén több – tanulók, szülők és pedagógusok számára elérhető – helyen** (porta, tanári szoba) **megtalálhatók a fent említett legfontosabb információk**. Ugyanitt az érintettek az **iskolán kívüli család- és gyermekvédelmi feladatot ellátó intézmények** (gyermekjóléti szolgálat, gyermekjóléti központ, gyermekjogi képviselő, nevelési tanácsadó, Ifjúsági Drogcentrum, ifjúsági lelki segély, anyák, illetve gyermekek átmeneti otthona, az iskola rendőre, stb.) **listáját és elérhetőségét** (cím, telefonszám) is **megtalálják**.
  - A **hirdetőtáblán** mindig megtalálhatók a települési önkormányzat ide vonatkozó aktuális rendeletei is. A legfontosabb iskolai dokumentumok, jogszabályok és egyéb információk természetesen elérhetők intézményünk **honlapján is**.
- **Prevenció**
  - Az iskolai család- és gyermekvédelem elsődleges és meghatározó feladata a megelőzés, a rendszerben az **„elsődleges jelző” szerepének betöltése**.
  - Ennek megfelelően fontos – **s az iskola mindennapi életében** a közösségi, szakköri foglalkozásokon, a kirándulásokon, kötetlen beszélgetések során számos lehetőség

van rá – a **pozitív személyiségjegyek, az önbizalom erősítése, a gyermekeket fenyegető esetleges veszélyek** (pszichés károsodások, szenvedélybetegségek kialakulása, mentális problémák, gyermek- és fiatalkorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények) **számbavétele, a káros hatások ellensúlyozása.**

- **A pedagógusok mellett** – szükség szerint – **külső szakértők** (rendőr, orvos, klinikai pszichológus, pszichiáter, szociális munkás, családgondozó, stb.) **és támogatók** (kisebbségi önkormányzat, egyházak, szeretetszolgálatok) **segítségét is igénybe vesszük. A kapcsolatfelvétel, a szervezés ilyenkor természetesen gyermekvédelmi feladatokat koordináló pedagógus(ok) feladata.**
- **Az egészségnevelési, egészségfejlesztési program működtetése**
  - Az iskolai család- és gyermekvédelmi tevékenység fontos elemét képezi az **egészségnevelési, egészségfejlesztési, ezen belül a drogellenes program működtetése**, az aktuális helyzetnek megfelelő rendszeres **frissítése.**
  - **Kiemelten fontos a gyerekek fizikai és mentális állóképességének fejlesztése:** mindennapi testnevelés, tömegsport, változatos délutáni testedzési lehetőségek.
  - Tanulóink **testi és lelki épségének megóvása, erkölcsi védelmük** szükségessé teszi, hogy megóvjuk őket a **szenvedélybetegségek kialakulásától, megismertessük velük a szenvedélybetegségekhez vezető utat, a következményeket,** és esetleg szükség szerint **segítsük a gyógyulási folyamatot.**
  - **Ebben kiemelt szerep jut a gyermekvédelmi feladatokat koordináló pedagógusoknak** (kidolgozás, frissítés; felvilágosítás; tájékoztatók, előadások, fórumok, vetélkedők, stb. szervezése gyerekek, szülők és pedagógusok számára; kapcsolatfelvétel és –tartás külső szervekkel, szakértőkkel).
  - Az **„elterelés”** módszerét alkalmazva – az értelmes időtöltést szolgáló programok biztosításával – elejét kell vennünk annak, hogy a káros élvezeti cikkek, esetleg drogok a feszültségoldás, a problémamegoldás eszközeként felmerüljenek.
  - **Olyan körülményeket kell teremtenünk,** hogy a tanulók lehetőleg **ne is juthassanak hozzá a szervezetre káros élvezeti cikkekhez.** Ezért intézményen belül, illetve azon kívül: **a tanulók számára szervezett rendezvényeken szervezetre káros élvezeti cikkek árusítására, illetve fogyasztására nem kerülhet sor!**
  - **Különösen fontos a nemdohányzók védelméről szóló törvény rendelkezéseinek következetes betartása és betartatása is!**

A család- és gyermekvédelmi feladatokat koordináló pedagógusok fő tevékenységi köre

- **Az iskolavezetéssel, illetve a nevelőtestülettel együtt biztosítja a tanulók érdekeinek védelmét** (legteljesebben szem előtt tartva a személyiségi jogok védelmét), szükség esetén **közvetítőként lép fel gyermek – pedagógus – intézményvezető, gyermek és szülő, esetleg szülők között.**
- Iskolán belül **folyamatos személyes kapcsolatot tart fenn a gondozására bízott tanulókkal, az osztályfőnökökkel és a napközis csoportvezetőkkel, a tanulók mentorálását koordináló kollégával, az iskolatitkárral, rajtuk keresztül, illetve közvetlenül – indokolt esetben az intézményvezetés bevonásával – a szülőkkel,** szükség esetén pedig **az iskola-egészségügyi hálózattal vagy egyéb külső szervekkel, intézményekkel.**
- A család- és gyermekvédelmet koordináló pedagógusnak – az intézményvezető tudtával és egyetértésével – **indokolt esetben a munkanap bármely szakaszában kapcsolatba kell lépnie a tanulókkal, a szülőkkel, külső szervekkel, intézményekkel.** Mivel a hét minden munkanapján az intézményben tartózkodik, így **szükség szerint fogadóórán kívül is elérhető akár a tanulók, akár a pedagógusok, akár pedig a szülők számára.**

C) A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A megelőzés mellett legalább annyira fontos a **halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű**, valamint a **veszélyeztetett tanulók kiszűrése**. A **jelzőrendszeri kötelezettség** teljesítésén túl kiemelkedő fontosságú a **veszélyeztetettség megszüntetését célzó folyamatban való tevékeny részvétel és a szociális hátrányok leküzdésére irányuló segítségnyújtás**.

- Minden tanév elején **státuszfelmérést készítünk** az osztályfőnökök segítségével, hogy reális képet kapjunk a tanulócsoporthoz, tervezni tudjuk a segítségnyújtás formáit.
- Az iskola **saját eszközeinek** (fokozott nevelői odafigyelés, beszélgetés, családlátogatás lehetősége, segítő foglalkozások, korrepetálás, felzárkóztatás, tehetség gondozás, szakkörök, szabadidős programok szervezése; az iskolai mulasztások figyelemmel kísérése, az igazolatlan hiányzások lehetőség szerinti csökkentése, napközi, reggeli, illetve délutáni ügyelet, a szülők azonnali értesítése) **mozgósításával** maga is **megpróbálja**:
  - **enyhíteni a szociális hátrányokat**,
  - biztosítani **tanulóink felügyeletét**,
  - megfelelő **pozitív irányú ösztönzéssel, motivációval sikerélményhez juttatni** az esetleges **magatartási vagy tanulási problémákkal küzdőket**,
  - támogatni az **egy vagy több területen kiemelkedő képességű tanulókat** (pályázatfigyelő rendszer működtetése, az ösztöndíjprogramokhoz való kapcsolódás koordinálása, az ehhez szükséges ügyintézés segítése, esetleg lebonyolítása).
- Rendszeresen megtartott **konzultációkon** tekintjük át az **integráció** eddigi **tapasztalatait**, határozzuk meg a **további feladatokat**.
- Indokolt esetben **esetmegbeszélést hívunk össze** (elsősorban az osztályfőnökök, a pedagógusok és/vagy szülők bevonásával) **cselekvési programot tervezünk meg és bonyolítunk le a tanulási problémákkal és/vagy magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdő tanulók, illetve tanulócsoporthoz gondjainak enyhítésére**.
- **Megfelelő tájékoztatással** segítjük elő, hogy a **rászorulóknak egyre szélesebb köre** vegye igénybe az **iskola által ingyenesen biztosított szolgáltatásokat** (reggeli, illetve délutáni ügyelet, korrepetálás, egyéni/kiscsoportos felzárkóztató és fejlesztő foglalkozások), **s szerezzon tudomást a szociális ellátás igényelhető formáiról** (napközis étkeztetési támogatás, kedvezményes nyári napközi és gyermeküdültetés).
- Folyamatosan **figyelemmel kísérjük a gyermekétkeztetésben résztvevőket, a változásokat nyomon követjük, a kimaradások okait igyekszünk feltárni, lehetőségeink szerint megszüntetni**.
- Iskolán belül **mi is szervezünk** alkalmasszerűen **segélyakciókat**, illetve **bekapcsolódunk** **külső szervezetek által hirdetett megmozdulásokba**.

A lehetőségek számbavétele, a tájékoztatás ezen területein is a család- és gyermekvédelmet koordináló pedagógus(ok) feladata.

A **tüneti kezelés mellett fontosnak tartjuk az előidéző okok megismerését is**. Ha a feltárt problémák megszüntetésére **az iskola eszközei nem bizonyulnak elégségesnek**, az intézmény vezetője, a gyermekvédelmi feladatokat koordináló pedagógus haladéktalanul **felveszi a kapcsolatot az iskola-egészségügyi, a gyermekjóléti szolgálat szakembereivel**. **Felkérésre részt veszünk a szakszolgálatok által rendezett esetmegbeszéléseken**. A **cél itt is a tanulók érdekeinek védelme, az esélyegyenlőség biztosítása**, s a rugalmasságon túl az a szempont, hogy **minden gyermek lehetőleg családjában nevelkedhessen**. Ez a törekvés természetesen nem zárja ki azt, hogy **indokolt esetben hatósági eljárást kezdeményezzünk**.

III.7. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

A) A pedagógusok helyi intézményi feladatai

A pedagógus munkaköri kötelességeinek tartalmát és kereteit – a jogszabályi előírásokon túl – az iskola *pedagógiai programja, szervezeti és működési szabályzata, házirendje, az iskolai munkaterv, a nevelőtestület határozatai*, továbbá más szabályok alapján az igazgató útmutatásai, utasításai alkotják.

- Munkájának megkezdése előtt 15 perccel köteles megjelenni a munkahelyén. A szervezeti és működési szabályzat és a házirend előírásai szerint ellátja **az ügyeleti szolgálatot, a tanórán kívüli teendőket, a kijelölt helyettesítési rend szerinti helyettesítést**, valamint a munkakörével járó **adminisztrációs feladatokat**.
- A tanárban lévő *hirdetőtáblán* elhelyezett hirdetményeket és *az intézményi levelezőrendszeren* belül érkező leveleket **napi rendszerességgel figyelemmel kíséri**.
- Amennyiben munkáját *betegség vagy váratlan felmerült más ok* miatt nem tudja megkezdeni, **az iskola igazgatóját, illetve helyetteseit előre értesíti**. *Tartós távolmaradása esetén - a szakszerű helyettesítés érdekében - tanmenetét rendelkezésre bocsátja*.
- **Felelősséggel és önállóan** végzi munkáját, közreműködik az **iskolaközösség kialakításában, fejlesztésében**. **Alkotó módon** részt vállal a nevelőtestület *újszerű törekvéseiből, az iskola hagyományainak ápolásából*.
- Munkájáról előírt rendszerességgel **önértékelést készít**.
- Ismeri a **pedagógia korszerű elméletét és gyakorlatát**. Ezeket nevelő-oktató munkájában alkotó módon alkalmazza. *Továbbképzéseken rendszeresen részt vesz*.
- Nevelő-oktató munkáját **tervszerűen végzi**. *Önállóan tematikus, illetve éves tanmenetet készít, véleményezésre szeptember 30-ig átadja a munkaközösség-vezetőnek*. Ha a tanterv vagy tankönyv nem változik, a bevált tanmenetet több éven át használhatja. Párhuzamos osztályok számára közös tanmenet készíthető, de saját példánnyal minden pedagógusnak rendelkeznie kell.
- Az írásbeli dolgozatokat, a felmérő és témazáró **dolgozatokat legkésőbb 10 munkanapon belül kijavítja**. A témazáró dolgozatok írását *egy héttel korábban közli a tanulókkal és a Kréta naplóba is bejegyzi*.
- **A kötelező írásbeli házi feladatot ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal javíttatja, értékeli**. *Az első négy évfolyamon az írásgyakorlatokat a következő órára javítja*. Az írásbeli munkák *helyesírását is* minden tantárgyból javítani kell.
- **Munkájának szerves része az egészséges életmódra** nevelés, a *higiénés körülmények biztosítása*. Rendszeresen ellenőrzi *a tanterem rendjét, tisztaságát*.
- *Aktívan részt vesz a nevelőtestületi értekezleteken, szülői értekezleteken, fogadóórákon, az iskolai ünnepeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken*.
- **Megőrzi a hivatali titkot**, bizalmasan kezeli a munkakörével kapcsolatos, a munkavégzés során tudomására jutott információkat. *Tanmeneten kívüli személynek csak igazgatói engedéllyel ad információkat*.
- *Kölcsönösen és folyamatosan tartja a kapcsolatot a szakjának megfelelő munkaközösségekkel*, részt vesz tantervi programok módosításában és tapasztalatok gyűjtésében, összegzésében.

A pedagógus **munkaidő-beosztását, sajátos feladatait** a névre szóló pedagógus munkaköri leírás tartalmazza.

B) Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök:

- **felelős vezetője** az osztálya közösségének,
- nevelőmunkáját **tervszerűen végzi**. Ennek írásos dokumentumai az osztályfőnöki munkaterv és a helyzetelemzés, melyeket véleményezésre szeptember 30-ig átad munkaközösség-vezetőjének,
- **együttműködik** az osztályában tanító szaktanárokkal, napközis nevelőkkel, a tanulószobai feladatot ellátó pedagógusokkal, szakkörök vezetőivel. **Látogatja osztálya tanítási óráit és foglalkozásait. Észrevételeit, az aktuális problémákat** megbeszéli az érintett nevelőkkel. Szükség esetén – az igazgató hozzájárulásával – **megbeszélésre hívja össze** az osztályában tanítókat,
- vezeti **az osztálya osztályozó értekezletét**, ezen *ismerteti a tanulócsoport tagjainak tanulmányi munkáját, magatartását, szorgalmát,*
- *resztorációt alakmaz (resztoráció: helyreállító nevelés, a jóvátétellel kompenzálja az esetleges rossz cselekedeteket)*
- **rendszeres kapcsolatot tart a család- és gyermekvédelmet koordináló pedagógussal**, figyelmet fordít a *hátrányos, illetve veszélyeztetett tanulókra,*
- *a tanulók személyiségfejlesztése érdekében koordinálja az iskola és a család nevelőmunkáját.* Ennek során
  - az ellenőrzőben, tájékoztató füzetben *tájékoztatja a szülőket a tanuló magatartásáról, tanulmányi munkájáról.*
  - *Ellenőrzi, hogy a szülő tudomásul vette-e a beírt értesítéseket, nevelői észrevételeket.*
  - *Szülői értekezleteken beszámol az osztály neveltségi szintjéről, tanulmányi helyzetéről, ismerteti a soron következő feladatokat.*
  - *Az SZMK-s szülőkkel együtt irányítja az osztály szülői közösségét.*
  - *Segíti a szülőket a pályaválasztási kérdésekben.*
- *osztálya iskolán kívüli programjait, osztálya egynapos tanulmányi kirándulását az iskolavezetéssel engedélyezteti, kíséri osztályát,*
- **elvégzi az ügyviteli teendőket a Kréta naplóban, a törzslapon, a bizonyítványban, a középfokú továbbtanulással összefüggő dokumentumokban.**

Az osztályfőnök sajátos feladatait a névre szóló pedagógus munkaköri leírás tartalmazza.

III. 8. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREINEK KAPCSOLATTARTÁSA; AZOK FORMÁI

Iskolánk – a szülők és a diákok tevékeny közreműködésével – megteremti és működteti azokat a fórumokat, kapcsolattartási eszközöket, illetve megszervezi azokat a programokat, melyek módot nyújtanak **tevékenységünk megismeréséhez**; a neveléshez szükséges **információ kölcsönös áramlásához**, **tanulóink érdekeinek védelméhez** és az „iskolahasználók” közötti **emberi kapcsolatok elmélyüléséhez**.

a) A szülők és a pedagógusok

A **szülők** kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban és írásban egyénileg, vagy választott képviselőik útján közölhetik az **iskola igazgatójával**, a **pedagógusokkal**, és a **nevelőtestülettel**.

1. Írásbeli tájékoztatás

A pedagógusok a tanuló szüleit a **tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról az elektronikus naplón és a tájékoztató füzetben keresztül folyamatosan tájékoztatják.**

A tanuló **félévi és év végi eredményeiről** a szülő tájékoztatást kap a félévi értesítő és az év végi bizonyítvány révén.

Az iskolai szintű információkról a Kréta naplón keresztül, az iskolai hirdetőtáblákon, tájékoztató szórólapokon, valamint honlapunkon értesülhetnek.

2. Szóbeli tájékoztatás

Családlátogatás lehetősége

Célja a gyermek **családi hátterének**, körülményeinek megismerése, illetve **tanácsadás** a tanuló optimális fejlesztése érdekében.

Szülői értekezletek

Szeptember: az iskola céljai, feladatai, lehetőségei; a házirend és a tanév rendje; a helyi tanterv követelményei; az osztályközösség céljai, feladatai; a szülői kérések, javaslatok összegyűjtése.

Február: a félév eredményei: a gyermek és az osztály tanulmányi előmenetele, neveltségi szintje; aktuális problémák.

Június: a leendő 1. osztályosok szüleinek tájékoztatása az évfolyam követelményeiről, az iskolai munka rendjéről, valamint a szükséges tan- és segédeszközökről.

Amennyiben **az osztályfőnök vagy a szülők** – az osztály helyzete, problémái, a csoport előtt álló feladatok miatt – szükségesnek látják, **rendkívüli szülői értekezletet** hívunk össze. Az **iskola igazgatója** rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze a szülők tájékoztatására, a problémák közös megoldási lehetőségének megtalálására.

Emellett aktuális témákról (pályaválasztás, alapvető nevelési problémák megoldása, drogmegelőzés, stb.) szakemberek bevonásával **fórumokat tartunk.**

Fogadóórák

A négy fogadóóra idejét minden **tanév helyi rendjében** előre tervezzük. Feladata a **szülő és a pedagógus személyes találkozása**, illetve egy-egy tanuló **egyéni fejlesztésének** segítése konkrét tanácsokkal.

Amennyiben a szülő/gondviselő a fenti lehetőségeken túl is találkozni szeretne gyermeke pedagógusával **előzetesen időpontot kell egyeztetnie** az érintett pedagógussal.

Esetmegbeszélés

Feladata bármely érintett kezdeményezésére a tanuló tanulmányi munkájának és/vagy magatartási problémáinak megbeszélése az okok feltárásával és a lehetséges megoldási terv megfogalmazásával. Sikertelenség esetén szükségessé válhat a gyermekjóléti, illetve a családsegítő szolgálat szakembereinek bevonása is.

Nyílt óra, foglalkozás, ünnepélyek, megemlékezések

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai **nevelő-oktató munka mindennapjaiba és ünnepnapjaiba**, ismerje meg személyesen a **tanítási órák, egyéb foglalkozások lefolyását, közvetlenül tájékozódjon** gyermeke, illetve az osztály- és az iskolaközösség életéről.

b) Szülői szervezet

- A szülői munkaközösség célja a **legaktívabb szülőkből álló közösség megalkotása**, amely **átfogja az iskola működésének egészét.** A szülői munkaközösség az annak szervezeti és működési szabályzatában foglaltak szerint épül föl és működik.
- Az **osztályok szülői közösségei** és a **szülői közösség választmánya** az iskola szervezeti és működési szabályzatában meghatározott módon képviselik és érvényesítik a szülők érdekeit.
- Az **iskola igazgatója** és az **SZMK - választmány elnöke** az együttműködés tartalmát és formáját évente az **iskolai munkaterv** illetve az **SZMK - választmány munkaprogramjának egyeztetésével** állapítja meg.

- A választmány tanévenként legalább **három alkalommal** ülésezik. A **választmányi ülésen** tanácskozási joggal vehet részt az **iskola igazgatója** és a **diákönkormányzat működését segítő pedagógus**.
- Ha az **SZMK - választmány** az intézmény működésével kapcsolatos valamely kérdésben véleményt nyilvánított, vagy a **nevelőtestület hatáskörébe** tartozó ügyekben javaslatot tett, a **nevelőtestület tájékoztatásáról**, illetőleg a **vélemény és a javaslat előterjesztéséről az igazgató gondoskodik**. **Képviselője a tanulók nagyobb csoportját érintő ügyek tárgyalásakor** tanácskozási joggal részt vehet a nevelőtestület értekezletein.

c) A tanulók és a pedagógusok

- A tanuló joga, hogy hozzájusson tanulmányai folytatásához és jogai gyakorlásához szükséges **értesülésekhez**, jogosult a **véleménynyilvánításra**, jogában áll **kapcsolatot teremteni az iskola vezetőivel, pedagógusaival, nevelőtestületével**.
- A diákokkal való kapcsolattartás elsődlegesen a **mindennapi érintkezés során történik** a tanítási órákon, az órák közti szünetekben, a tanítás előtt és után, valamint az egyéb foglalkozásokon. A diákok **bármely tanárukat megkereshetik** javaslataikkal és egyéni gondjaikkal. Személyükről és az osztályközösségről információkat kérhetnek tőlük és az iskola vezetőitől. A diákok személyét érintő problémákkal **elsődlegesen az osztályfőnök** és a **szaktanárok** foglalkoznak.
- A **tanulók az őket személyesen érintő kérdésekben a diákönkormányzatot segítő tanárhoz**, illetve előre egyeztetett időpontban az **iskola igazgatójához** fordulhatnak.
- A **tanulók tájékoztatásának rendszeres** szervezeti formája az **osztályfőnöki óra**, eszköze az **iskolarádió**, az **iskola honlapja** és az iskolai **hirdetőtábla**.

d) A diákönkormányzat

- Az iskolai **tanulók összességét** érintő ügyekben a **diákönkormányzat az igazgatóhoz** fordulhat.
- A **diákönkormányzat a saját hatáskörébe tartozó döntések meghozatala előtt a nevelőtestület véleményét**, a diákönkormányzatot segítő tanár közreműködésével **az igazgató útján** kéri meg.
- A **diákönkormányzat véleményét, a véleményezési jog gyakorlásakor kialakított álláspontját** a nevelőtestületi értekezleten a **diákönkormányzatot segítő tanár képviseli**.
- A diákok többségét, vagy jelentős részét érintő információk közlésére illetve cséréjére a következő **fórumokat működteti az iskola illetve a diákönkormányzat**:
  - **Iskolagyűlés**
A diákokat az intézmény vezetői és tantestülete rendszeresen tájékoztatják az iskolával kapcsolatos eseményekről, eredményekről, tervekről.
  - **Diákközgyűlés**
- **Évente** kötelezően összehívandó fórum, ahol a diákönkormányzat **a tanulók jelentős részét vagy egészét** érintő problémákat, panaszokat vethet fel, azokra választ kérhet.
- A **diákközgyűlés összehívását** a diákönkormányzat vezetője és iskola igazgatója közösen kezdeményezi, **napirendjét** az iskola igazgatója és a diákmozgalom közösen állapítja meg.
- Évente egy alkalommal, az évi rendes diákközgyűlésen **a diákönkormányzatot segítő tanár és az iskola igazgatója beszámol az előző rendes diákközgyűlés óta eltelt időszak munkájáról**, különös tekintettel a **gyermeki jogok helyzetéről és érvényesüléséről**, az iskola **házirendjében** meghatározottak végrehajtásának tapasztalatairól.
- A diákközgyűlés **levezető elnöke a diákönkormányzatot segítő tanár**.
- **Rendkívüli diákközgyűlés** összehívását a diákönkormányzat vezetője a javasolt napirend megjelölésével a diákmozgalmat segítő tanár útján kezdeményezi az igazgatónál.

- **Szabadidős programok**

A diákok-szülők-pedagógusok **kötetlen, közösségformáló együttlétét** lehetővé tevő rendezvényeink: a papírgyűjtések, a töklámpakészítés, az adventi készülődés, a farsang, és a családi nap.

e) **Külső partnerek**

- A külső partnerekkel történő kapcsolattartás szabályozása **jelentős részben a szervezeti és működési szabályzat jogkörébe tartozik.**
- **Az SZMSZ-ben nem szereplő külső partnerekkel való kapcsolattartásért felelős:** az igazgatóhelyettesek, a munkaközösség-vezetők, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus.
- **Nevelési programunk megvalósításához választott partnereink:**
  - Oktatási Hivatal Pedagógiai-szakmai Szolgáltatások Koordinációs Főosztálya (Köznevelési Matematika Tehetségközpont, MATALENT)
  - Hammido Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
  - Szent-Györgyi Albert Agora
  - Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtára
  - REÖK Palota
  - Szegedi Regionális Természettudományos Diáklaboratórium
  - Szegedi Tudományegyetem Oktatáseméleti Kutatócsoportja
  - Csongrád megyei TIT
  - Csongrád megyei POK
  - Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja (Baja)
  - Móra Ferenc Múzeum és külső intézményei
  - Tuti Korcsolyázó Közhasznú Sport Egyesület

III.9. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE

- Intézményünkben **tanítványaink közösségét a diákönkormányzat képviseli.** E szervezet által biztosítja iskolánk a lehetőségét, hogy azokban a kérdésekben, amelyekben a jogszabályok erről rendelkeznek, *a diákok döntési, egyetértési, illetve véleményezési jogukat gyakorolhassák.*
- **A diákönkormányzat** a nevelőtestület véleménye kikérésével/meghallgatásával – **döntési jogkört gyakorol:**
  - saját közösségi életének tervezésében és szervezésében,
  - hatáskörei gyakorlásában,
  - a diákönkormányzat működéséhez szükséges anyagi eszközök felhasználásában,
  - tisztségviselőik megválasztásában,
  - a tanév során egy tanítás nélküli munkanap időpontjában és programjában,
  - tájékoztatási rendszerének létrehozásában és működtetésében.

A diákönkormányzat **a saját hatáskörébe tartozó döntések meghozatala előtt** a nevelőtestület véleményét *a diákönkormányzatot segítő tanár közreműködésével az igazgató útján kéri meg.*

- **Az osztályközösség az osztály ügyeiben önállóan dönthet.** Az osztályok jogosultak valamennyi iskolai ügyben javaslattal élni, véleményüket kifejezni.
- **Az intézmény legfontosabb döntéseinek meghozatalára** – a jogszabályban meghatározott esetekben – **a nevelőtestület jogosult.** Az egyéb döntések meghozása az intézményvezető

jogköre. Azokban az ügyekben, amelyek az iskola tanulóinak jelentős részét érintik, **a döntési folyamatban lehetőséget biztosítunk a diákság számára véleményének kifejtésére, a döntési folyamat befolyásolására.**

- A diákönkormányzat **véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.**

A diákönkormányzat **véleményét be kell szerezni, ki kell kérni:**

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt, valamint az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- a házirend elfogadása előtt,
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,

a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához. A diákönkormányzat kötelező véleményezési joga szempontjából **a tanulók nagyobb közösségének legalább az egy évfolyamra járó tanulók tekinthetők.**

- A diákönkormányzat tájékoztatása, *a döntést megelőző informálás lebonyolítása, a diákönkormányzat véleményének beszerzése az intézmény igazgatójának kötelezettsége.*
- A diákság többségét érintő döntések meghozatala előtt **lehetővé tesszük az egyes osztályok számára a véleménynyilvánítást, amelynek tartalmát és az osztályközösség által megfogalmazott javaslatokat az osztályfőnök juttatja el az iskola igazgatójának.**
- A diákönkormányzat véleményét **minden alkalommal írásban szerezzük be.**
- **A döntési folyamat részét képező nevelőtestületi értekezletre a diákságot közvetlenül érintő témakörben meghívjuk a diákönkormányzat képviselőjét.**
- *A tanulók szervezett véleménynyilvánításának és tájékoztatásának fóruma a diákközségi gyűlés, amelyet a tanév helyi rendjében meghatározott időpontban, de évente legalább egy alkalommal össze kell hívni.*
- **Az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogok gyakorlásának egyéb vonatkozásait a diákönkormányzat SZMSZ-e, szervezeti és működési szabályzatunk és jelen pedagógiai programnak a kapcsolattartás formáit szabályozó fejezete tartalmazza.**

III.10. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK (OSZTÁLYOZÓVIZSGA, JAVÍTÓVIZSGA, PÓTLÓ VIZSGA, KÜLÖNBÖZETI VIZSGA) RENDJE A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK (OSZTÁLYOZÓVIZSGA, JAVÍTÓVIZSGA, PÓTLÓ VIZSGA, KÜLÖNBÖZETI VIZSGA) SZABÁLYAI

Tanulmányok alatti vizsgát kell tennie **azoknak a tanulóknak, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján nem lehetett meghatározni, illetve átvételük (iskolaváltás) ezt indokolja.** A tanulmányok alatti vizsga általános szabályait a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet határozza meg. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

Iskolánkban a tanulmányok alatti vizsgák szabályait kell alkalmazni

- a) az osztályozóvizsgákra,
- b) a javítóvizsgára,
- c) a különbözeti vizsgákra,
- d) a pótló vizsgára.

I. Általános szabályok:

- **A tanulmányok alatti vizsga tantárgyankénti és évfolyamonkénti követelményeit**, részeit, így különösen az írásbeli, a szóbeli, a gyakorlati vizsgarészeket, az **értékelés szabályait** iskolánk pedagógiai programjának helyi tanterve határozza meg.
- **A tanulmányok alatti vizsgákra** – az osztályozó- és a javítóvizsga kivételével – **írásban kell jelentkezni.**
- **A vizsga időpontjáról** a vizsga napját legalább 15 nappal megelőzően az iskola igazgatója írásban értesíti a szülőt, illetve törvényes képviselőt.
- **A tanulmányok alatti vizsga követelményeit tantárgyanként és évfolyamonként** a közzétételi lista „A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei fejezete” tartalmazza.
- **A tanulmányok alatti vizsga értékelését** a pedagógiai program „IV.7. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési módjai” fejezet **értékelési elveinek és szabályainak figyelembe vételével kell elvégezni.**
- **A tanulmányok alatti vizsga eredményéről** a félévi értesítőbe, illetve a bizonyítványba írt osztályzattal (szöveges értékeléssel) a tanulót legkésőbb a vizsgát követő munkanapon tájékoztatni kell.
- Az iskolában az **egyéni munkarendben tanuló magatartását és szorgalmát nem kell értékelni**, de félévi és tanév végi osztályzatainak megállapításához **az iskolában osztályozó vizsgát kell tennie valamennyi tantárgyból az iskola pedagógiai programjában foglaltak szerint**, az egyéni munkarend ugyanis nem mentesíti a tanulót egyetlen tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése alól sem;
- **A külföldi tartózkodásra tekintettel egyéni munkarendben tanuló esetében** a félévi minősítés az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.
- **Ha az egyéni munkarend tartama alatt a tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, az iskola igazgatója értesíti a felmentést engedélyező szervet, és a tanuló a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.**

II. A tanulmányok alatti vizsgák helyi rendje:

a) Osztályozó vizsga

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik, kivéve, ha engedélyezték, hogy a tanuló egy vagy több tantárgy követelményeinek egy tanévben, vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget. **Az osztályozóvizsga időpontját** az iskola munkaprogramjában az igazgató határozza meg: a félévi osztályzat megállapításához **a félév utolsó tanítási napját megelőző tizedik tanítási nap és a félév utolsó tanítási napja között**, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanév utolsó tanítási napját megelőző tizedik tanítási nap és a tanév utolsó tanítási napja között.

b) Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott. **A javítóvizsgák időpontját** az augusztus 15. és augusztus 31. közötti nap(ok)ra az iskola igazgatója határozza meg.

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó abban az esetben is, ha az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkészik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül távozik.

Amennyiben a javítóvizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül távozik, teljesítményének, osztályzatának/osztályzatainak értékelése és minősítése elégtelen (1).

c) Különbözeti vizsga

Azok a tanulók, akik emelt szintű tanterv szerint szeretnének tanulni, de korábban kötelező óraszámú helyi tanterv szerint tanultak, a megfelelő tantárgy(ak)ból az előző év(ek) tananyaga alapján különbözeti vizsgát kötelesek tenni. Iskolánk **a különbözeti vizsgák vizsgaidőszakát** a félév, valamint a tanítási év utolsó hetében határozza meg.

d) Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról **neki fel nem róható okból késik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel távozik, mielőtt a választást befejezné.** A pótló vizsgát a vizsgázó és az iskola számára megszervezhető legközelebbi, az igazgató által meghatározott napon kell tartani.

III. Vizsga független vizsgabizottság előtt

A tanuló (kiskorú tanuló a szülő aláírásával) a félév, illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző harmincadik napig jelentheti be az iskola igazgatójához benyújtott írásbeli kérelmével, ha osztályzatának megállapítása céljából **független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról**, megjelölve, milyen tárgyból kíván vizsgát tenni.

Független vizsgabizottság előtti **javítóvizsgára** vonatkozó kérelmét a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül jelentheti be.

IV. A tanulmányok alatti vizsga részei (írásbeli, szóbeli, gyakorlati)

alsó tagozat

- magyar nyelv és irodalom: írásbeli és szóbeli vizsga,
- matematika: írásbeli vizsga,
- idegen nyelv: írásbeli és szóbeli vizsga,
- környezetismeret: írásbeli vizsga
- etika/hittan- és erkölcsstan: szóbeli vizsga,
- ének-zene: gyakorlati vizsga,
- vizuális kultúra: gyakorlati vizsga,
- technika, életvitel és gyakorlat: gyakorlati vizsga,
- testnevelés és sport: gyakorlati vizsga

felső tagozat

5 – 6. évfolyamos tanuló

- magyar nyelv és irodalom: írásbeli és szóbeli vizsga,
- matematika: írásbeli és szóbeli vizsga,
- idegen nyelv: írásbeli és szóbeli vizsga ,
- történelem: írásbeli és szóbeli vizsga,
- természetismeret: írásbeli és szóbeli vizsga,
- informatika: szóbeli és gyakorlati vizsga.
- etika/hittan- és erkölcsstan: szóbeli vizsga,
- ének-zene: gyakorlati és írásbeli vizsga,
- vizuális kultúra: gyakorlati vizsga,

- technika, életvitel és gyakorlat: gyakorlati vizsga,
- testnevelés és sport: gyakorlati vizsga

7 – 8. évfolyamos tanuló

- magyar nyelv és irodalom: írásbeli és szóbeli vizsga,
- matematika: írásbeli és szóbeli vizsga,
- idegen nyelv: írásbeli és szóbeli vizsga,
- történelem: írásbeli és szóbeli vizsga,
- fizika: írásbeli és szóbeli vizsga,
- kémia: írásbeli és szóbeli vizsga,
- biológia: írásbeli és szóbeli vizsga,
- földrajz: írásbeli és szóbeli vizsga,
- informatika: szóbeli és gyakorlati vizsga,
- etika/hittan- és erkölcsstan: szóbeli vizsga,
- ének-zene: gyakorlati és írásbeli vizsga,
- vizuális kultúra: gyakorlati vizsga,
- testnevelés és sport: gyakorlati vizsga,
- technika, életvitel és gyakorlat (7. évfolyam): gyakorlati vizsga,
- gazdasági és pénzügyi kultúra (8. évfolyam): gyakorlati vizsga.

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet.

III.11. A TANULÓ FELVÉTELÉNEK, ÁTVÉTELÉNEK (ISKOLAVÁLTÁS) HELYI SZABÁLYAI, A KÜLÖNLEGES HELYZETRE ISMÉRVEI

- **A tanulói jogviszony jelentkezés alapján felvétellel és átvétellel jön létre.** A felvételtől és átvételtől, valamint a tanulók osztályba sorolásáról **az iskola igazgatója dönt.**

A) A tanuló felvételének szabályai

- **Az első évfolyamra** jelentkezés alapján az iskola felvesz minden olyan tanulót, akinek *lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye a körzetében található.*
- **Ha az iskola a felvételi kötelezettsége teljesítése után további kérelmeket tud teljesíteni,** a felvételnél előnyben kell részesíteni *a halmozottan hátrányos helyzetűeket, a sajátos nevelési igényűeket.* A hátrányos helyzetű tanulók közül előnyben kell részesíteni azokat, *akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye azon a településen van, ahol az iskola székhelye, feladat-ellátási helye található.*
- A hátrányos helyzetű tanulók felvétele után **a további felvételi kérelmek elbírálásánál** előnyben kell részesíteni azokat a jelentkezőket, *akiknek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye azon a településen található, ahol az iskola székhelye, feladatellátási helye található.*
- *A hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók felvételi, átvételi kérelmének teljesítése után sorsolás nélkül is felvehető az a tanuló, akinek ezt különleges helyzete indokolja.*

Különleges helyzetnek minősül, ha a tanuló

- a) testvére az iskola tanulója,
- b) szülője, testvére tartósan beteg vagy fogyatékkal élő, vagy
- c) testvére az adott intézmény tanulója, vagy
- d) munkáltatói igazolás alapján szülőjének munkahelye az iskola körzetében található, vagy

- e) az iskola a lakóhelyétől, ennek hiányában tartózkodási helyétől egy kilométeren belül található.

B) A tanuló átvételének szabályai

- **A tanuló átvételére** – ha az iskolatípus változtatásával nem jár – **a tanítási év során bármikor lehetőség van.**
- Ha az átvételre jelentkező tanuló *az évfolyamát megelőző tanév végén nem kapott osztályzatot vagy szóveges értékelést olyan tantárgyból/vagy tantárgy emelt szintű teljesítéséből*, amely számára a választott osztályban vagy csoportban kötelező tantárgy/szint lesz, **különbözeti vizsgát köteles tenni.** Azaz a választott osztályba vagy csoportba **csak sikeres különbözeti vizsgával** sorolható be. Az emelt szintű oktatásba történő átvétel előtt a szülő egyetértésével **diagnosztikus célú tudás/készségszint-felmérést végzünk.**
Az igazgató lehetőséget biztosíthat arra, hogy a különbözeti vizsgát türelmi idő biztosításával, a felvételtől számított három hónapon belül tegye le az átvett tanuló.
Ha a tanuló a különbözeti vizsgán a kívánt szintet nem teljesíti, az általános tantervű csoportba/osztályba kerül.
- Ha az iskolai tanulmányok folytatását *a magyar nyelv ismeretének hiánya vagy a külföldi és a magyar iskola követelményrendszere közötti eltérés gátolja*, **az iskola igazgatója – a szülő egyetértésével – az évfolyam megismétlését engedélyezheti.**

IV. AZ ISKOLA HELYI TANTERVE

IV.1. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

1. **Iskolánk típusa:** 8 évfolyamos általános iskola.

A Béke Utcai Általános Iskolában 1. évfolyamtól 8. évfolyamig – alsó tagozat, felső tagozat – országosan egységes követelmények szerint nappali rendszerű **alapfokú nevelés-oktatás folyik. Tanulóink érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készülnek fel a középiskolai továbbtanulásra.**

2. **Különleges pedagógiai célok megvalósítása:**

- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelése-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, érzékszervi fogyatékos - hallási fogyatékos, érzékszervi fogyatékos - látási fogyatékos)
- b) emelt szintű oktatás: német, matematika,

- c) nemzetiséghez tartozók általános iskolai nevelése-oktatása: nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás – szerb,
- d) az órakeret egy részét egyéb foglalkozásokra: napközi/tanulószoba, szakkör, énekkar, iskolai könyvtár, iskolai sportkör, felzárkóztató és tehetséggondozó órákra használjuk.

3. A pedagógiai munka szakaszai:

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza, amely az első évfolyamon kezdődik, a nyolcadik évfolyam végéig tart, és két részre tagolódik:

- az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó **alsó tagozat**, és
- az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó **felső tagozat**.

4. Nevelési-oktatási szakaszok:

a) **Alsó tagozat:** a pedagógiai program feladataiból, céljaiból következő motiválás és a tanulásszervezés folyamata a NAT fejlesztési folyamataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít.

- **1-2. évfolyam:** az óvodából az iskolába való átmenetet, az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek kezelését biztosítjuk.

Az első évfolyamtól igénybe vehető – vendégtanulók számára is – **szerb nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatásunk**, amely a *multikulturális nevelésre* ad lehetőséget.

- **3-4. évfolyam:** erőteljesebbé, a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanulási folyamatok.

A választható **emelt szintű német nyelvoktatást** a harmadik évfolyamtól indítjuk.

A többi tanuló 4. osztályban kezdheti meg szintén választható módon, a *normál óraszámú kötelező idegen nyelv* – a **német** vagy az **angol** – tanulását.

A képzés alapozó jellegéből adódóan maximálisan *figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fejlettségét és szükségletét*. Az alsó tagozaton megtanítjuk a gyerekeket *írni, olvasni, számolni, képessé tesszük őket gondolataik értelmes közlésére*. A tanulók elsajátítják a *közvetlen tapasztalatokhoz és gyakorlati cselekvéshez kötődő gondolkodási műveleteket és logikai munkaformákat*. Megtanítjuk őket *környezetük megfigyelésére, az elemi összefüggések felismerésére*. Kialakítjuk bennük az *életkoruknak megfelelő szokásrendet*. Személyre szóló értékeléssel formáljuk *önismeretüket, erősítjük önbizalmukat,* *megalapozzuk* *énképüket*.

A *kommunikációs kultúra* fejlesztésében a harmadik évfolyamon belépő

informatika oktatás is szerepet kap.

b) **Felső tagozat:** a nevelés-oktatás feladata elsősorban a *sikeresebb iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása*.

- **5-6. évfolyam:** a *tehetséggondozás lehetőségét* – az emelt szintű németesek kivételével – *választható módon tovább szélesítjük: a matematika emelt szintű oktatását* az 5. osztályban indítjuk.

A *technika tantárgy* keretében – az 5. évfolyamtól kezdődően – **gazdálkodási és vállalkozási ismereteket** is oktatunk. A tantárgyi modul a *kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetencia kialakítását, illetve a gazdasági nevelést* szolgálja.

Bővítjük, és magasabb szintre emeljük az *alaposítás során kialakult készségeiket és a gondolkodási műveletekben való jártasságukat*. Elmélyítjük a természetre és a társadalomra vonatkozó ismereteiket. Segítjük a kortárs csoportba történő beilleszkedésüket, önállósodási törekvéseiket és a felnőttektől történő érzelmi leválásukat. Közreműködünk egyéni érdeklődési irányjaik kialakításában.

- **7-8. évfolyam:** a nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy a tanuló fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

Utóbbi cél érdekében a **8. évfolyamon további tantárgyi lehetőséget kínálunk: gazdasági- és pénzügyi kultúra.**

Tudományosan rendszerezett ismeretek nyújtásával **előkészítjük a tanulókat a továbbtanulásra, a pályaválasztásra.** Megkezdődik az *elvonat, problémamegoldó gondolkodás* kiművelése. Lehetőséget adunk a gyermekeknek *önmaguk kipróbálására, érdeklődésük minél teljesebb kielégítésére.* Megalapozzuk *emberismeretüket, erősítjük autonómiájukat.* Segítjük megismerni *képességeiket, lehetőségeiket, jó és rossz tulajdonságaikat.* Ösztönözzük *erkölcsi felfogásuk függetlenedését.* *Jövőképüket vágyaik és a realitás együttes tiszteletben tartásával a képességek szerinti pályaválasztásnak megfelelően törekszünk alakítani.*

IV.2. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

1. Az emelt szintű (hagyományosan ún. „tagozatos”) szervezési forma a tehetséggondozás sajátos módja, amelynek során egy vagy több meghatározott tantárgy fejlesztési követelményeinek és ismereteinek elsajátítása a kerettantervek által meghatározott, **magasabb szintű követelményekkel, emelt óraszámokban valósul meg.**

2. Választható – s egyben emelt szintű – tantárgyak:

az **emelt szintű német nyelvoktatás** a harmadik,

az **emelt szintű matematikaoktatás** az ötödik évfolyamtól kezdődően.

3. Kötelező idegen nyelv tanulásaként a negyedik évfolyamon *a kötelező óraszámú* – a **német** vagy az **angol** – választható.

4. Választható egyéb – a tanulók fejlődését szolgáló pedagógiai jellegű, egyéni vagy csoportos – foglalkozások:

- **A szakkörök, az énekkar, és az alkotókör** elsősorban a tehetséggondozást szolgálja. Érdeklődési körönként, vegyes életkorú gyerekekkel szerveződnek. Kiemelt területek: a művészetek, az idegen nyelv, a matematika és a természetismeret, valamint a helytörténet és a honismeret.
- **A felzárkóztatás (korrepetálások), tehetséggondozás** lehetőségét – a sikeres oktató-nevelő munka érdekében – minden rászoruló/ arra érdemes gyermeknek biztosítjuk.
- **A napközi/tanulószoza:** a tanulás és a szabadidő feltételeinek megteremtése, a tanulási idő hatékony kihasználása, segítségnyújtás az egyes tantárgyak tanulási technikájának elsajátításához.

5. Az iskolai oktatás alapvető szervezeti formája az osztályrendszerű tanítás. Az osztályba sorolásnak iskolánkban *nincsenek a tanulói képességektől (teljesítménytől) függő szempontjai.*

Az ettől eltérő **csoportalakítási eljárásrendünk** a következő:

- **Az emelt szintű és az idegen nyelvi csoportokba** iskolánk második osztályos tanulói május 20-ig a szülők hozzájárulásával önként jelentkezhetnek.

- **Az emelt szintű/idegen nyelvi tanulócsoportha történő felvételtől:**
*a szülő írásos igényét alapul véve,
a folyamatos értékelések alapján kialakított osztálytanítói véleményt,
a szakmai munkaközösség véleményét kikérve, a tanulói létszámra vonatkozó
jogszabályokat figyelembe véve,
valamint túljelentkezés esetén a nyelvi szintfelmérő eredménye alapján*

az intézményvezető dönt. A szülőt a tanév kezdetéig a felvételtől értesíteni kell.

- **Előnyben részesülnek** a kiváló tanulmányi eredményű, példás szorgalmú tanulók, valamint a német nyelvoktatásnál azok, akiknek családjában német anyanyelvűek is vannak, vagy hosszabb időt német nyelvterületen töltöttek.
- A **szülők** tudomásul veszik, hogy az **értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében** a választott tantárgyat úgy kell tekinteni, mintha **kötelező tanórai foglalkozás lenne.**
- Az a tanuló, aki általános tantervű csoportba jár – teljesítménye alapján, szülői írásbeli nyilatkozatával – **kérheti tanulmányainak folytatását az emelt szintű csoportban.** A szülői kérés *pedagógiai megalapozottságát, valamint szakmai munkaközösség véleményét kikérve, valamint a tanulói létszámra vonatkozó jogszabályok figyelembevételével* a tanuló csoportba sorolásáról az **intézményvezető dönt.**

6.A választható tantárgyak, foglalkozások **pedagógusválasztását** a tanulókat képviselve a tanulók osztályfőnöke képviseli a szakmai munkaközösség pedagógusai körében, a **tantárgyfelosztás elfogadása előtt** az igazgatónál. **Amennyiben a tantárgyfelosztás ezt lehetővé teszi,** biztosítjuk a többség által megjelölt pedagógust a tantárgy tanítására.

IV.3. CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

3. **Az emelt szintű tantárgyak** – *német nyelv, matematika* – **esetében** a megfelelő pedagógiai gondoskodás (tehetséggondozás/felzárkóztatás) érdekében tartjuk szükségesnek a **homogén teljesítményű csoportok** kialakítását.
4. **Kis létszámú csoportjaink** a *kommunikációs készség hatékony fejlesztését* (idegen nyelv), valamint az *ismeretek gyakorlati alkalmazását* (informatika; technika, életvitel és gyakorlat; gazdasági és pénzügyi kultúra) szolgálják.
5. **Nívócsoportok szervezésével** folyik 5-8. évfolyamon a *matematika és az emelt szintű matematika tanítása.* Az osztálykereteket felbontva **az azonos évfolyam osztályainak diákjaiból képességekhez igazodó csoportokat** szervezünk. Pedagógiaiban indokolt esetben a *csoportok összetétele félévkor és tanév végén változhat.*
6. **A felzárkóztatás (korrepetálások), tehetséggondozás** lehetőségét – a sikeres oktató-nevelő munka érdekében – minden rászoruló/ arra érdemes gyermeknek biztosítjuk.
  - **A szakkörök** érdeklődési körönként, vegyes életkorú gyerekekkel szerveződnek. A jelentkezés önkéntes, de a jelentkezőknek a jelentkezés után kötelező a tanévi részvétel.
  - **Napközi/tanulószoza:** a felvétel a szülői igényeknek megfelelően történik.

IV.4. AZ ISKOLA EGYES ÉVFOLYAMAIN TANÍTOTT TANTÁRGYAK, A KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI

Iskolánk helyi tanterve a kerettantervből, a helyi igények és lehetőségekhez igazítva készült. Egyes műveltségi területeket előnybe részesít, így a szabadon tervezhető órakeretből magasabb óraszámot biztosít az emelt szintű matematika, az emelt szintű német, valamint a 6. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy a tanításához.

A kerettanterv kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012 (XII.21.) számú EMMI rendelet mellékleteiből az alábbi kerettanterveket alkalmazzuk helyi tantervként:

Tantárgy megnevezése	Változat
Magyar nyelv és irodalom	A változat
Matematika (emelt szint)	A változat
Fizika	B változat
Kémia	B változat
Biológia – egészségtan	B változat
Technika életvitel és gyakorlat	A változat
Ének - zene	A változat

A 2020-as NAT bevezetése

Tanév	Évfolyam							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2020-21	NAT2020	NAT2012	NAT2012	NAT2012	NAT2020	NAT2012	NAT2012	NAT2012
2021-22	NAT2020	NAT2020	NAT2012	NAT2012	NAT2020	NAT2020	NAT2012	NAT2012
2022-23	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2012	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2012
2023-24	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020	NAT2020

NAT 2012**KERET óratervezés az általános tantervű és emelt szintű német nyelvi oktatásra**

Tantárgy	1. évfolyam		2. évfolyam		3. évfolyam		4. évfolyam	
	óra/hét	szabad	óra/hét	szabad	óra/hét	szabad	óra/hét	szabad
Kötelező tanítási órák								
Magyar nyelv és irodalom	7	1	7	1	6	1	6	1
Idegen nyelv							2	1
Matematika	4	1	4	1	4	1	4	1
Erkölcstan/Hit és erkölcstan	1		1		1		1	
Környezetismeret	1		1		1		1	
Ének - zene	2		2		2		2	
Vizuális kultúra	2		2		2		2	
Életvitel és gyakorlat	1		1		1	1	1	
Testnevelés és sport	5		5		5		5	
Összes kötelező óra	25		25		25		27	
Választható tanítási órák								
Német nyelv					2		1	
Kötelező és választható együtt	25		25		27		28	
Csoportbontás miatti többlet órák								
Idegen nyelv							3	
Felhasznált órák száma	25		25		27		31	
Felhasználható órakeret	52		52		52		55	
Felhasználható és felhasznált órák számának különbsége	27		27		25		24	

Összes kötelező óra	28	28	31	31
Választható tanítási órák				
Emelt szintű német nyelv	2	2	2	2
Kötelező és választható együtt	30	30	33	33
Csoportbontás miatti többlet órák				
Idegen nyelv	3	3	3	3
Informatika	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Gazdasági és pénzügyi alapismeretek				1
Matematika			4	4
Felhasznált órák száma	35	35	42	42
Felhasználható órakeret	51	51	56	56
Felhasználható és felhasznált órák számának különbsége	16	16	14	14

Ének - zene	1		1		1		1	
Vizuális kultúra	1		1	1	1		1	
Hon- és népismeret	1							
Informatika		1	1		1		1	
Technika, életvitel és gyakorlat	1		1		1			
Testnevelés és sport	5		5		5		5	
Osztályfőnöki	1		1		1		1	
Természettudományi gyakorlatok				1				
Gazdasági és pénzügyi alapismeretek								1

NAT 2012

NAT 2012

KERET óratervezés az általános tantervű és emelt szintű matematika oktatására

Tantárgy	5. évfolyam		6. évfolyam		7. évfolyam		8. évfolyam	
	óra/hét	szabad	óra/hét	szabad	óra/hét	szabad	óra/hét	szabad
Kötelező tanítási órák								
Magyar nyelv és irodalom	4	1	4		3	1	4	
Idegen nyelv	3		3		3		3	
Matematika	4		3	1	3	1	3	1
Erkölcstan/Hit és erkölcstan	1		1		1		1	
Történelem, társ. és állampolg. ism.	2		2		2		2	
Természet ismeret	2		2					
Fizika					2		1	0,5
Kémia					1	0,5	2	
Biológia, egészségtan					2		1	0,5
Földrajz					1	0,5	2	
Ének - zene	1		1		1		1	
Vizuális kultúra	1		1	1	1		1	
Hon- és népismeret	1							
Informatika		1	1		1		1	
Technika, életvitel és gyakorlat	1		1		1			
Testnevelés és sport	5		5		5		5	
Osztályfőnöki	1		1		1		1	
Természettudományi gyakorlatok				1				
Gazdasági és pénzügyi alapismeretek								1
Összes kötelező óra	28		28		31		31	
Választható tanítási órák								
Emelt szintű matematika	2		1		1		1	
Kötelező és választható együtt	30		29		32		32	
Csoportbontás miatti többlet órák								
Idegen nyelv	3		3		3		3	
Informatika	1		1		1		1	
Technika, életvitel és gyakorlat	1		1		1			
Gazdasági és pénzügyi alapismeretek							1	
Felhasznált órák száma	35		34		41		41	
Felhasználható órakeret	51		51		56		56	
Felhasználható és felhasznált órák számának különbsége	16		17		15		15	

Minden tanuló csak egy emelt szintű tantárgy oktatását választhatja!

Hagyományos nyelvoktató kisebbségi oktatás is folyik iskolánkban szerb nyelven: délutáni tanórák keretében heti : 11 óra.

A két névcsoportban egyenként 5 órában, illetve 1 órában felzárkóztatás valósul meg.

Béke Utcai Általános Iskola														NAT		
2020																
Általános																
Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2020																
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovatba pedig a szabadon tervezhető órákat lehet bejegyezni.																
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
Magyar nyelv és irodalom	7	1	7	1	5	1	5	1	4		4		3	1	3	0,5
Matematika	4	1	4	1	4		4		4		4		3	1	3	0,5
Történelem									2		2		2		2	
Állampolgári ismeretek															1	
Hon- és népismeret									1							
Etika/hit és erkölcsan	1		1		1		1		1		1		1		1	
Környezetismeret					1		1									
Természettudomány									2		2					
Kémia												1		2		
Fizika												1		2		
Biológia												2		1		
Földrajz												2		1		
Első élő idegen nyelv (angol, német)					1	2	1	3			3		3		3	
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1	
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1	1	1		1	
Dráma és színház															*	
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1			
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1	
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki									1		1		1		1	
Természettudományi gyakorlatok												1				
Gazdasági és pénzügyi kultúra I.															1	
Hittan egyházi intézményben																
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28	
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2
Összes tervezett óraszám	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2,
Összesített óraszám	24		24		24		25		28		28		30		30	
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30	
Csoportbontás (német)									3		3		3		3	
Csoportbontás (informatika)									1		1		1		1	
Csoportbontás (technika)									1		1		1		1	
* A Dráma és színház projekthét keretében valósul meg.																

Béke Utcai Általános Iskola													NAT			
2020																
Német emelt																
Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2020																
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovatba pedig a szabadon tervezhető órákat lehet bejegyezni.																
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
Magyar nyelv és irodalom	7	1	7	1	5	1	5	1	4		4		3	1	3	0,5
Matematika	4	1	4	1	4		4		4		4		3	1	3	0,5
Történelem									2		2		2		2	
Állampolgári ismeretek															1	
Hon- és népismeret										1						
Etika/hit és erkölcsan	1		1		1		1		1		1		1		1	
Környezetismeret					1		1									
Természettudomány									2		2					
Kémia												1		2		
Fizika												1		2		
Biológia												2		1		
Földrajz												2		1		
Első élő idegen nyelv (német emelt)					1	2	1	3	2	3	2	3	2	3	2	2
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1	
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1	1	1		1	
Dráma és színház															*	
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1			
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1	
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki									1		1		1		1	
Természettudományi gyakorlatok												1				
Gazdasági és pénzügyi kultúra I.																1
Hittan egyházi intézményben																
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28	
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2
Összes tervezett óraszám	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	4	2	4	2	4,0
	2	2	2	2	2	3	7	7	6	8	8	8	8	8	8	
Összesített óraszám	24		24		24		25		30		30		32		32	
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30	
Csoportbontás (német emelt)										3		3		3		3
Csoportbontás (informatika)										1		1		1		1
Csoportbontás (technika)										1		1		1		1
* A Dráma és színház projekthét keretében valósul meg.																

Béke Utcai Általános Iskola														NAT				
2020																		
Matematika emelt																		
Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2020																		
Az egyes évfolyamoknál a bal oldali óraszám a Nat kötelező óraszámát tartalmazza, a jobb oldali rovatba pedig a szabadon tervezhető órákat lehet bejegyezni.																		
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.			
Magyar nyelv és irodalom	7	1	7	1	5	1	5	1	4		4		3	1	3	0,5		
Matematika emelt	4	1	4	1	4		4		4	2	4	2	3	2	3	2,0		
Történelem									2		2		2		2			
Állampolgári ismeretek															1			
Hon- és népismeret										1								
Etika/hit és erkölcsan	1		1		1		1		1		1		1		1			
Környezetismeret					1		1											
Természettudomány									2		2							
Kémia												1		2				
Fizika												1		2				
Biológia												2		1				
Földrajz												2		1				
Első élő idegen nyelv (angol, német)					1	2	1	3			3		3		3			
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1			
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1	1	1		1			
Dráma és színház															*			
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1					
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1			
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5			
Osztályfőnöki									1		1		1		1			
Természettudományi gyakorlatok												1						
Gazdasági és pénzügyi kultúra I.																	1	
Hittan egyházi intézményben																		
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28			
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2		
Összes tervezett óraszám	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	4	2	3	2	3,5		
Összesített óraszám	24		24		24		25		30		30		31		31,5			
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30			
Csoportbontás (német)										3		3		3		3		
Csoportbontás (informatika)											1		1		1			
Csoportbontás (technika)											1		1		1			

* A Dráma és színház projekthét keretében valósul meg.																				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

IV.5. A NEMZETISÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NÉMET NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók **a célnyelvi civilizáció tanítási óráin ismerik meg a településen élő nemzetiségek kultúráját**, – az alábbi területekre fordítva kiemelt figyelmet:

a) A kisebbség nyelve, tárgyi és szellemi kultúrája

- nyelvhasználati sajátosságok, beleértve a nyelvjárásokat, nyelvváltozatokat;
- vizuális kultúra (építészeti emlékek, képző-, ipar-, nép-, filmművészet);
- ének-, zenei és táncművelés (zenei örökség, színház, tánc és játék);
- hagyományok, régi és új szokások, kulturális javak, mesterségek, gazdasági élet, ünnepek és jelképek;
- szociológiai és település-földrajzi viszonyok.

b) A kisebbség történelemformáló és kultúraformáló szerepe, civilizációja

- a kisebbség magyarországi történelme és irodalma, az anyanemzet nyelvi, (anya)országi történelmének és irodalmának korszakai, az anyanemzet, illetve a nyelvi (anya)országok földrajza;
- az oktatás-, és kultúrtörténet, jelenkor;
- a kisebbségek más országokban élő csoportjai.

c) Kisebbségi és állampolgári jogok

- a kisebbségek jogai, hazai és nemzetközi jogrendszer;
- a kisebbségek intézményrendszere;
- nemzetközi kapcsolatok.

A tanulók vegyenek részt a településen működő **nemzetiségi önkormányzat által szervezett, az általános iskolai korosztálynak megfelelő programokon** (pl. táncház, kézműves foglalkozás, ünnepek, stb.)

IV.6 AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

a) Értelmező rész:

- **munkatankönyv:** az a tankönyv, amelynek alkalmazása során a tanulónak a tankönyvben elhelyezett, de a tankönyvtől elválasztható és utánnomással önállóan előállítható feladatlapon kell az előírt feladatot megoldania,
- **munkafüzet:** az a szerzői jogi védelem alá eső, nyomtatott formában megjelentetett vagy elektronikus formában rögzített és az e rendeletben meghatározottak szerint tankönyvvé nyilvánított kiadvány, amely alkalmas arra, hogy egy vagy több meghatározott tankönyv tananyagának gyakorlását, elsajátítását, alkalmazását elősegítse,
- **könyvhöz kapcsolódó kiadvány:** szöveggyűjtemény, feladatgyűjtemény, képletgyűjtemény, táblázatgyűjtemény, képgyűjtemény, atlasz, kottakiadvány, feladatlap, lexikon, hangfelvétel vagy audiovizuális mű, szótár, tananyagelem,

oktatóprogram, feladatbank, továbbá az a szerzői jogi védelem alá eső, nyomtatott formában megjelentetett vagy elektronikus formában rögzített és az e rendeletben meghatározottak szerint tankönyvvé nyilvánított kiadvány és digitális tananyag, amelynek az alkalmazása nélkül a kapcsolódó tankönyv ismeretei nem sajátíthatók el; amelynek alkalmazása nélkülözhetetlen valamely műveltségi terület, műveltségi részterület, modul, valamint szakképzési szakterület, szakképzési részsakterület, modul ismeretanyagának átadásához, feldolgozásához,

- **használt tankönyv:** az iskolai tankönyvellátás keretében az adott iskolával tanulói jogviszonyban álló tanuló részére az iskola általa ingyen, vagy térítés ellenében átadott, legalább három hónapon át használt, majd a tanulótól visszavett, vagy a tanuló által az iskola részére felajánlott tankönyv,
- **tartós tankönyv:** az a tankönyvvé nyilvánított tankönyv, könyvhöz kapcsolódó kiadvány, amely nem tartalmaz a tankönyvbe történő bejegyzést igénylő feladatokat, a nyomdai kivitele megfelel az e rendeletben meghatározott, a tartós tankönyvekre előírt sajátos technológiai feltételeknek, és alkalmas arra, hogy a tanulók legalább négy tanéven keresztül használják.
- **taneszköz** alatt az oktatást-nevelést segítő céllal fejlesztett, alkalmazását illetően kipróbálást nyert, ennek megfelelően gyártott, a taneszköz piacon forgalmazott tárgyakat értjük.

b) Az iskolánkban használható **tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztása az alábbi szempontok, elvek szerint történik:**

- a szaktudományos és a pedagógiai szakszerűség megóvása érdekében csak olyan tankönyveket használunk a tananyag feldolgozására, amelyek *szerepelnek a hatályos tankönyvjegyzékben,*
- amennyiben a hivatalos tankönyvjegyzéken a matematika műveltségterület kivételével bármely tantárgy, műveltségterület vonatkozásában van olyan tankönyv, amelyet a tartós tankönyvre meghatározott szabályok alapján hagytak jóvá, és az ilyen tantárgyhoz vagy műveltségterülethez az iskola tankönyvet rendel, az iskola a tankönyvrendelés során *a tartós tankönyvek közül választ,*
- a helyi tantervkészítéshez felhasznált *kerettantervek javaslatai,*
- *a helyi tanterv* nevelési és fejlesztési céljai,
- a tankönyvek *térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettsége: előnyben részesülnek a tankönyv + munkafüzet összeállítású tankönyvcsaládok, a hasonló szakmai színvonalú és kivitelű tankönyvek, taneszközök közül. Prioritást élveznek azok a tankönyvek, melyekhez digitális tananyagok készülnek CD melléklettel, vagy interneten elérhető tananyagokkal.* Mindenkor az alacsonyabb összegbe kerülőt részesítjük előnyben,
- *stabilitásra törekvés:* új taneszköz, tankönyv használatát *csak a szükséges, az oktatás minőségét lényegesen javító esetben* vezeti be, valamint az adott tantárgy tankönyvei – felmenő rendszerben, tagozatonként – lehetőleg *egy tankönyvcsaládhoz tartozzanak!*
- *az előzetesen közvetlenül megismerhetőket* előnyben részesíti,
- az életkori sajátosságokat tekintve *nyelvezete legyen érthető, jól tanulható,* részletes,
- az érthetőség céljából sűrűn *szemléltet, bemutat, kiemel,* az ábrák is érthetőek, világosak, egyszerűek, a kép és szöveg összhangban van,
- prioritást élveznek *a tanulói aktivitást, munkáltatást* (egyéni-, csoport-, és projekt- munka) igénylő és a *differenciálást* is szolgáló tankönyvek,
- legyen a tankönyvhöz megfelelő *tanári útmutató,* kapcsolódjanak hozzá *digitálisan feldolgozott tananyagegységek,*
- *feladatrendszer*e változatos legyen tartalom, típus, funkció és nehézségi fok tekintetében
- Fontos szempont, hogy *motiváló, a tanulók érdeklődését felkeltő legyen*

c) Az alapvető funkciókhoz (szemléltetés, képességfejlesztés, stb.) *megfelelő taneszközöket kell biztosítani.* Iskolánk **taneszközellátásában két alapelv ötvöződik:** *a modernizáció kényszere és a szakmai autonómia lehetősége.*

- Az eszközöknek *funkciójukban, esztétikus kivitelükkel* követniük kell a felgyorsult fejlődést, s ezzel segítjük a tanulókat abban, hogy alkalmazkodni tudjanak a technikai és társadalmi változásokhoz, mindvégig szem előtt tartva *az értékállóság elvét*.
- Az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük *a tanulók életkori sajátosságait*, s a legfontosabb szempont a tanuló *aktivitása és az önállóságra nevelés*.
- Segítse, támogassa a kompetencia alapú oktatás, nevelés eredményességét.
- A felszerelések és funkcionális taneszközök kiválasztásánál döntéseinket *a gazdaságosság elve alapozza meg*.
- Járuljon hozzá a munkakörülményeinek javításához.
- Cél, hogy gazdagítsa a módszertani eszköztárat.
- A felszerelésekkel és eszközökkel is fejleszteni kívánjuk tanulóink *esztétikai érzékét*, ezért *a minőség sem hagyható figyelmen kívül* a felszerelések, eszközök kiválasztásánál.

Intézményünk elvárja *a kötelező taneszközök rendszeres használatát*, de **az alkalmazás módját a pedagógusok választási szabadságára bízva.**

IV.7 A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI

A) Az ellenőrzéssel, értékeléssel szemben támasztott pedagógiai követelmények

- A gyerek **fejlődését kell szolgálnia**.
- Erősíti a magabiztosságot, **az erősségeket emeli ki**, azt hangsúlyozza, amit a tanuló tud.
- A gyermek **az értékelés folyamatának részese**. Az értékelés alakítja helyes **önértékelését, önismeretét**, erősíti **felelősségérzetét**.
- **A társak bevonása** az értékelésbe demokratikus magatartásra nevel.
- **Differenciált:**
  - A tanulók **életkori sajátosságainak**, a **tantárgy, tantárgyi modul jellegének** megfelelő.
  - A gyerekért, a szülőknek és a gyerekeknek szól, nem pusztán az állapotot, a tényeket rögzíti, hanem a továbblépés lehetőségét is megmutatja, erőfeszítésre serkent.
  - Tükrözi az **önmagához mért haladást**.
- **Sokoldalúan vizsgálja** a gyereket, **sokrétű információra építve** jelöli ki a célokat.
- **Átfogóan tekinti a tanuló személyiségét**, figyel a tudás- és teljesítményszinttel nem kifejezhető **személyiségvonások** fejlődésére is.
- **Kiszámítható:** az elvárások és követelményszintek tanulókkal történő megismertetésére épülő.
- **Folyamatos:** tantárgyanként félévente **minimum négy érdemjegy**, a **heti egy óras tantárgyaknál félévente három** megszerzési lehetőségének biztosításával.
- **Objektív:** tartalmát a helyi tantervben előírt követelmények állapítják meg.
- **Megfelelő arányt biztosít a szóbeliség és az írásbeliség között.**
- **Tekintettel van a tantárgyi szaknyelv használatára**, illetve tantárgytól függetlenül *a szép, helyes magyar beszédre, a helyesírásra, valamint az igényes kifejezőmódra és előadásra*.
- **Nyilvános beszámoltatási és követelményrendszer:** a pedagógiai program és a helyi tanterv része. *Betekintést nyújt a szülő számára is gyermeke haladásába*, segíti a pedagógusok és a szülők közös gondolkodását a tanuló fejlődése érdekében.
- **Hiteles:** az értékelés *szaktárgyi és pedagógiai kifogástalanságát a pedagógus szavatolja*.

B) A tanulmányi munka ellenőrzésének, értékelésének típusai, ütemezése és formái

1. Funkció szempontjából

- **A diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés:** a különböző pedagógiai döntések, beavatkozások, fejlesztések előtt a pedagógusok részletes információt szerezhetnek arról, hogy a tanulók milyen feltételekkel kezdik a nevelés-oktatás adott szakaszát, megfelelnek-e az elvárásoknak, melyek azok a területek, ahol lemaradtak a tanulók, illetve ahol kiemelkedők.
Ütemezése: az értékelési szakaszok, azaz *a tanév elején*, valamint a *témakörök kezdetén*.
Formája: *tudásszint felmérés*. Eredményét érdemjegyként csak a tanuló kérésére lehet beírni, illetve ennek következményeként az év végi minősítő osztályzat megállapításakor beszámítani!
- **A formatív (fejlesztő) értékelés:** alapvetően a folyamat közbeni irányítás segítése. Egyrészt a tanulási sikerek megerősítését, másrészt a tanulási hibák és nehézségek differenciált feltárását jelenti, ami lehetővé teszi a korrekciót a nevelési-oktatási célok, a tartalom és a folyamat területén. Ez tudatosítást és ösztönzést nyújt a tanulók önértékeléséhez, önkorrekciójához is.
Ütemezése: folyamatosan a tanulók a napi tanulási kötelezettség teljesítésére vonatkozóan.
Formái: *írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatás, tanórán kívüli tevékenység értékelése*.
- **A szummatív (összegző, minősítő) értékelés:** egy-egy nevelési-oktatási szakasz záróaktusa, célja az összegzés, a folyamat eredményének globális kifejezése, a tanulók kategorizálása, félévi, év végi osztályzatuk megállapítása, valamint a további diagnosztizálás elősegítése.
Ütemezése: *a témakör végén*, illetve a több témakör tartalmát összekapcsoló *oktatási szakasz lezárásaként*.
Formái: *témazáró (dolgozat), tanév végi felmérés*.

2. Viszonyítási szempontból

- **Kritérium alapú:** a tanuló eredményeit a *kerettantervi követelményekhez hasonlítjuk*. (pl. érdemjegyek, osztályzatok megállapítása)
- **Norma alapú:** *a tanulók eredményeit a velük azonos évfolyamra járó (továbbá hasonló településen lakó, családi háttérű stb.) diákok teljesítményével vetjük össze*. (pl. országos kompetenciamérések, idegen nyelvi mérések, NETFIT – a tanulók fizikai teljesítményének mérése)

C) Az értékelés életkori szakaszai:

1. A szöveges értékelés szakasza

Az **első évfolyamon félévkor és év végén**, továbbá a **második évfolyamon félévkor** szöveges minősítéssel fejezzük ki, hogy a tanuló *kiválóan, jól, megfelelően teljesített*, vagy *felzárkóztatásra szorul*. A pedagógus **tantárgyi osztályzatot nem ad**.

Az évközi értékelésben az **első évfolyamon érdemjegyeket nem adunk**. A pedagógusok módszertani szabadságuk jegyében szabadon alkalmazhatnak értékelő szimbólumokat, a tájékoztató füzetbe írt bejegyzések útján a szülőket folyamatosan tájékoztatják a tanuló fejlődéséről.

A második évfolyamon évközi értékelésként érdemjegyeket adunk.

2. Az érdemjeggyel, osztályzattal történő értékelés

A **2. évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon** ötfokú skála alapján – jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1) – értékeljük a tanuló tudását; **tanítási év közben rendszeresen érdemjegyekkel, félévkor és év végén osztályzatokkal**.

Az **etika**, valamint a **hit- és erkölcstan** tantárgyból érdemjegyek és osztályzatok helyett „*megfelelt*” (=jeles) és „*nem felelt meg*” (=elégtelen) minősítést kapnak.

a) Tantárgyi érdemjegyek, osztályzatok:

- **ELÉGTELEN (1):** ha a tanuló a tantervi követelményeknek nevelői útbaigazítással sem tud eleget tenni. A minimumkövetelményeknek sem tesz eleget, továbbhaladása nem biztosított.
- **ELÉGSÉGES (2):** ha a tanuló a tantervi követelményeknek súlyos hiányosságokkal tesz csak eleget, de a helyi tantervben meghatározott továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Egyszavas válaszokat ad. Fogalmakat inkább ismer, mint ért, az összefüggéseket legfeljebb részlegesen látja át. Nem képes önálló feladatvégzésre.
- **KÖZEPES (3):** a tanuló a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget. Nevelői segítségre többször rászorul. Ismeretei felszínesek. Kevésbé tud önállóan dolgozni, a tananyagot önállóan előadni. Segítséggel képes megoldani szóbeli feladatát, de kifejezésmódja egyszerű, fogalmazása hanyag.
- **JÓ (4):** ha a tanuló a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Csak apró bizonytalanságai vannak, kisebb hibákat vét előadásában, a definíciókat tudja, ha nem is képes saját szavaival megfogalmazni.
- **JELES (5):** ha a tanuló a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti és tudja a tananyagot, ismereteit alkalmazni is képes. Pontosan, szabatosan fogalmaz. A szabályokat saját szavaival is vissza tudja adni, érti és alkalmazni tudja azokat. A tananyagot szabadon, önállóan elő tudja adni. Ismereteit önállóan is képes gyarapítani.
- **TANTÁRGYI DICSÉRET:** ha valamelyik tantárgyból a tanuló kiemelkedő teljesítményt nyújt, akkor a **tanév végén** a bizonyítványba **jeles osztályzatot kap, a tantárgyi dicséret tényét pedig a megjegyzés rovatban kell feltüntetni.**

b) Félévi és tanév végi értékelés:

- **Félévi osztályzat** visszajelzése annak, hogy a tanuló hol tart a tantárgy ismeretanyagának, az abban való jártasságnak az elsajátításában. A félévi osztályzatnak kell kifejeznie azt, hogy a tanulói munka, aktivitás tendenciája megfelel-e, a képességei szerinti legmagasabb szintű tudás megszerzéséhez vezet-e, visszajelzést kell adnia arról, hogy megtalálta-e a tanuló a tantárgy eredményes elsajátításához szükséges tanulási módszereket.
- **A tanév végi osztályzatban** kifejezett értékelés azt mutatja meg, hogy a tanuló milyen szinten sajátította el a tantárgy adott tanévre előírt követelményeit.
- **A félévi és év végi értékelés összhangban kell, hogy legyen** az évközi értékelések során adott szóbeli, írásbeli, gyakorlati, és tanórán kívüli feladatokra adott **érdemjegyekben kifejezett visszajelzésekkel.**
  - A sajátos nevelési igényű tanulók értékelése a szakértői véleményben megfogalmazottak figyelembe vételével történik.

3. Az értékelésnél használt dokumentumok:

A tanítási év folyamán	Félévkor	Tanév végén
<ul style="list-style-type: none"> – tájékoztató füzet – elektronikus napló 	<ul style="list-style-type: none"> – tájékoztató füzet – elektronikus napló 	<ul style="list-style-type: none"> – elektronikus napló – bizonyítvány – törzslap

IV. 8 AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE

A) A beszámoltatások célja:

- **Folyamatos munkára** készítse a tanulókat!
- **Rendszeres visszajelzést adjon** a tanárnak az egyes tanulók, illetve az egész osztály adott anyagrészből elért tudásszintjéről!
- Legyen a tanulók **reális önértékelésének**, következőképpen a **reális pályaválasztáshoz** vezető út megtalálásának eszköze!
- **Jelzés legyen a tanulónak, a szülőknek** a tanuló *tantárgyi előmeneteléről!*

B) A beszámoltatás formái:

A **helyes arányban** alkalmazott **írásbeli, szóbeli, gyakorlati**, valamint a **tanórán kívüli tevékenységet**, és a **kooperatív munkaformákat** is figyelembe vevő értékelés a **tantárgy sajátosságainak megfelelően** – a pedagógiai program keretein belül - a **pedagógus szabadságába utalt kérdés**. A beszámoltatás **részletes tantárgyankénti feltételeit, követelményeit az egyes tantárgyak helyi tanterve** tartalmazza.

1. Szóbeli felelet során a tanuló *a napi tanulási kötelezettség teljesítéséről ad számot*: beszélgetés, összefüggő felelet, kiselőadás, stb.

2. Az írásbeli beszámoltatások

a) Típusai:

- **Írásbeli felelet (röpdolgozat)**: az *előző órai anyag* (maximum 3 tanóra) írásbeli számonkérése egyénre vagy osztályra/csoportra vonatkozóan.
- **Írásbeli házi feladat**: ellenőrzése közvetett módon a gyermek *önellenőrzésével, tanulópárok*kal, vagy *közvetlenül a tanár* ellenőrzésével.
- **Házi dolgozat**: felső tagozatban *egy téma önálló feldolgozása*, könyvtári kutatómunkával, ill. bármilyen segítség igénybevételével.
- **Témazáró felmérés**: *egy-egy témakör lezárása* után írott dolgozat.
- **Év eleji felmérés**: *diagnosztikus céllal*.
- **Tanév végi felmérés**: *minősítő céllal*.

b) Az írásos beszámoltatások rendje:

- A témazáró feladatlap írását **meg kell előzze egy összefoglaló-rendszerező óra**.
- A tanító, a szaktanár a témazáró felmérés (dolgozat) **időpontját egy héttel korábban köteles meghatározni**. Erről a tanulókat *szóban tájékoztatni kell*, illetve *a szándékot az elektronikus naplóban a „Feljegyzések” fülnél („számonkérés bejelentése”) előre kell jelezni*.
- **A tanév eleji** (diagnosztikus) **felmérés** esetében a megíratási szándékot a pedagógus a tantárgy tanmenetében rögzíti.
- *Az előre bejelentett témazárót minden tanulónak kötelessége megírni*. Ha a tanuló a témazáró *írásának napján hiányzik vagy előzőleg hosszabb ideig volt távol, akkor a hiányzás megszűnését követő két héten belül pótló dolgozatot köteles írni*. A dolgozat követelményrendszere azonos az osztály/csoport által megírt dolgozattal. *Témazáró felmérés esetén javító dolgozat írására nincs lehetősége a tanulónak*.
- *Egy tanítási napon legfeljebb két témazáró dolgozat íratható*. Ha egy napon két témazáró felmérést írnak, akkor *azon a napon több, az osztály egészét érintő írásbeli felelet nem*

történhet.

- Az írásbeli beszámolókat a pedagógus köteles 10 munkanapon belül értékelni.

c) A témazáró felmérések (dolgozatok) értékelése, értékelésben betöltött szerepe, súlya:

- A témazáró felmérések értékelésekor egységes pontozási rendszert használunk. A ponthatárok a következők:

0 %	-	33 %	elégtelen
34 %	-	50 %	elégséges
51 %	-	75 %	közepes
76 %	-	90 %	jó
	-		
91 %	-	100 %	jeles

- Az érdemjegyek nem egyenértékűek. A témazáró felmérések (dolgozatok) érdemjegyei a félévi/tanév végi osztályzatok alakításánál nagyobb súllyal esnek latba, ezért a **témazáró felmérés (dolgozat) érdemjegyét/érdemjegyeit két érdemjegyként kell számításba venni.**

3. Gyakorlati feladatmegoldások: munkadarabok, művészeti alkotások, projekttervek, prezentációk készítése; gyűjtőmunkák és/vagy feladatmegoldások a témahéthez; info-kommunikációs-, könyvtárhasználati ismeretek, készségek alkalmazása; kiállítás szervezése a tanulók munkáiból. Drámajátékok, riportok értékelése.

4. IKT-val támogatott mérési-értékelési tevékenységek

a) **Tanulási környezet:**

- **Biztosítjuk, hogy** a tanulók az IKT-val támogatott mérési-értékelési folyamatok közben **IKT és digitális eszközöket** (számítógép, aktív tábla, más iskolai vagy saját eszköz, okostelefon), **internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket is igénybe vehessenek.**
- A mérési-értékelési folyamatokba lehetőség szerint beépítjük az **otthon elkészített IKT-val támogatott feladatok (házi dolgozatok) értékelését is.** Az utóbbinál kiemelt szerepet kap az **online kapcsolattartás levelező rendszereken-, illetve online felületeken keresztül.**

b) **Az IKT-val támogatott mérési, értékelési módszerek alkalmazásával szemben támasztott pedagógiai követelmények:**

- az eljárások, eszközök illeszkednek az osztályba járó tanulók *korosztályi és egyéni szükségleteihez,*
- *nyugodt, biztonságos és támogató* környezetet teremtenek,
- *motiváló hatásuk van,* elősegítik a diákok *aktivitásának optimális kibontakozását,*
- a tanár és tanuló számára *azonnali, egyénre szabott visszajelzést adnak,* s ezzel megmutatják az utat *a fejlesztendő területek meghatározásához,*
- a tanulási folyamat rendszeres értékelése és visszajelzése *lehetővé teszi a tanulók fejlődésének folyamatos nyomon követését,*
- szerepet játszanak tanulói *önértékelésben, önérvényesítésben,*
- *érvényesítik az egyénre szabott tanulási követelményeket,*
- támogatják a tanulók *egyéni tanulási stratégiáinak kialakítását,*

- fejlesztik tanulóink *digitális kompetenciáit, segítik a digitális kultúra elterjedését, a differenciált tanulásszervezési eljárások elterjedését,*
- támogatják a tanulók *egyéni és kooperatív tevékenységét: önállóan, akár társaikkal együttműködve tudnak problémákat megoldani.*

c) **Eszközök, lehetőségek:**

• **Diagnosztikus mérés**

- *bemeneti mérések:* lehet tanév eleji, illetve óra-, témakör eleji, annak megállapítására, hogy a tanulók felkészültsége megfelelő szintű-e az új tartalom befogadására, elsajátítására
- *számítógép segítségével kitöltött tesztek, más, értékelésre alkalmas feladatok megoldása* (önértékelési, központi kiértékelési lehetőséggel, online felületek alkalmazása)
- *önálló anyaggyűjtés alapján probléma megoldása* IKT eszközök segítségével
- központilag összeállított vagy intézményi szintű

• **Fejlesztő- formatív mérés**

- a tanóra során ellenőrző feladatok megoldása *a tovább haladás, illetve a megértés, elsajátítás szintjének ellenőrzésére, önellenőrzésre*
- *otthoni ellenőrző feladatok a megértés, elsajátítás szintjének ellenőrzésére, önellenőrzésre*
- *számítógép segítségével kitöltött tesztek, más, értékelésre alkalmas feladatok megoldása* (önértékelési, központi kiértékelési lehetőséggel)
- *önálló anyaggyűjtés alapján probléma megoldása* IKT eszközök segítségével
- *mérési, értékelési eljárásban internet, elektronikus kommunikáció igénybevétele* (internetes feladatbankok, házi dolgozat, projektfeladat megoldása, távoli elérés, stb)
- központilag összeállított vagy intézményi szintű

• **Szummatív mérés**

- alkalmazása *a tanulók teljesítményének, tudásszintjének mérésére* - IKT eszközök igénybevétele a tanórán a mérési-értékelési folyamatban - *csoportos feladatmegoldás esetén egyéni teljesítmény értékelését lehetővé tevő eszközök, eljárások alkalmazása* (szoftverek, hálózati megoldások, stb.)
- *mérési, értékelési eljárásban internet, elektronikus kommunikáció igénybevétele* (internetes feladatbankok, házi dolgozat, projektfeladat megoldása, távoli elérés, stb)
- *önálló anyaggyűjtés alapján probléma megoldása* IKT eszközök segítségével
- központilag összeállított vagy intézményi szintű

5. Tanórán kívüli tevékenység:

- *Tanulmányi-, művészeti- és sportversenyeken, pályázatokon* elért eredmény.
- *A témahetek tanórán kívüli programjain* – tanulmányi séta, kísérlet, vetélkedő – nyújtott teljesítmény.

A témahét és az erdei iskola keretében a tanulók írásbeli munkái *csak abban az esetben értékelhetők érdemjeggyel, ha annak tartalmi követelményei megegyeznek a helyi tantervben foglaltakkal. Az ezen felüli tartalmak értékelése a tanuló kérésére érdemjeggyel lehetséges.*

C) Az érdemjegyek bejegyzésének módjai:

A tájékoztató füzetben és az elektronikus naplóban a különböző típusú ellenőrzések során szerzett érdemjegyeket különböző színekkel jelöljük.

- felmérő dolgozat, témazáró *piros,*

- szóbeli, írásbeli feleletek és egyéb érdemjegyek (kiselőadás, gyűjtőmunka, órai munka, stb.) *kék*

A **szülő értesítését** az elektronikus-naplóba, valamint a **tájékoztató füzetbe** (ellenőrzőbe) történő bejegyzéssel biztosítjuk.

A tanulók **egyéni teljesítményét** a *szülői értekezletek, a fogadóórák, az egyéni megkeresések* alkalmával **szóban is** értékeljük.

IV.9 AZ ISKOLA MAGASABB ÉVFOLYAMÁRA LÉPÉS FELTÉTELEI

- A magasabb évfolyamra lépés elbírálása szempontjából iskolánkban a **hagyományos tanév** a mérvadó.
- A **tanuló az iskola magasabb évfolyamára csak akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A részletes követelményeket az egyes tantárgyak helyi tanterve, valamint a pedagógiai program melléklete, a házirend, valamint a vizsgakövetelményeket a közzétételi lista tartalmazza.**
- **Az első évfolyamon** félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a **tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.**
- **Az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre a tanuló,** ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztása miatt nem tudja teljesíteni.
- Az iskola igazgatója a **szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal** engedélyezheti az iskola **első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.** Ebben az esetben csak a **megismételt évfolyamról** kap bizonyítványt a tanuló.
- **A második évfolyamtól felsőbb évfolyamba léphet az a tanuló,** aki az előírt tanulmányi követelményeket **legalább elégséges** minősítéssel teljesítette.
- Az év végi osztályzat megállapításakor az **érdemjegyeinek átlagát,** ezen belül az érdemjegyek **súlyozott értékét, sorrendiségét; romló vagy javuló tendenciáját, vesszük figyelembe.**
- A továbbhaladásról **értékelő döntést** a tagozatonként (alsó, felső) külön összehívott **osztályozó értekezlet** mondja ki.
- **Az adott évfolyamot meg kell ismételnie annak, aki a tanév végén háromnál több tantárgyból elégtelen minősítést kapott, vagy a javítóvizsgán is elégtelen minősítést szerzett.** A tanulmányok alatti vizsgákra (javítóvizsgára, osztályozó vizsgára, különbözeti vizsgára, pótló vizsgára) a Nemzeti köznevelési törvényben és a nevelési-oktatási intézmények működését meghatározó 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendeletben, valamint az *iskola pedagógiai programjában* („A tanulmányok alatti vizsgák szabályai” című fejezetben, a házirendben és a közzétételi listán) *meghatározottak* szerint kerül sor.
- A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével **az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.**
- **A sajátos nevelési igényű tanuló részére, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján** az iskola igazgatója a tanuló egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó **egyéni előrehaladású nevelést és oktatást engedélyez.** Az engedélyben meg kell határozni, melyik tárgyból, melyik évfolyam utolsó tanítási napjáig kell a tanulóknak a **tanulmányi követelményeket teljesítenie.** Az egyéni továbbhaladás – valamennyi vagy egyes tantárgyakból – különböző évfolyamokig, de **legkésőbb a negyedik évfolyam végéig tarthat.**
- Ha a tanulóknak egy tanítási évben *tanítási óráról való akár igazolt vagy igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a kétszázötven órát,* és emiatt teljesítménye a tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, **a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen.**

A nevelőtestületnek a döntés meghozatalakor **mérlegelnie kell a távolmaradás okait, indokait**

és **jellegét**, illetőleg **időtartamát**. Az **osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg**, ha a tanuló *igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást*, és az iskola *eleget tett a jogszabályban meghatározott értesítési kötelezettségének*.

IV.10. A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK

a) A jutalmazás alapja az egyes tanulók, valamint a tanulói közösségek esetében:

- a kiemelkedő tanulmányi eredmény,
- a példamutató szorgalom,
- a példamutató egyéni és/vagy közösségi magatartás,
- a tanulmányi, sport- és művészeti versenyeken, vetélkedőkön, pályázatokon elért eredmény.

b) Az egyes tanulók jutalmazásának fokozatai:

- **Szaktanári dicséret:** az a tanuló, aki valamely tantárgyból kiemelkedő eredményt ért el, a szaktanár döntése alapján dicséretben részesíthető. A dicséretet a szaktanár írásban a szülők tudomására hozza, valamint bejegyzi az osztálynaplóba.
- **Napközi-vezetői dicséret:** a csoportért végzett közösségi munka, a tanulmányi munka képességekhez mért eredményessége esetén. A napközis csoportvezető a dicséretet írásban a szülők tudomására hozza, valamint bejegyzi a foglalkozási naplóba.
- **Osztályfőnöki dicséret:** az osztályfőnök saját döntése vagy pedagógustársai javaslata alapján a tanulót példaként állítja tanuló társai elé. Az osztályfőnök a dicséretet írásban a szülőknek is tudomására hozza, valamint bejegyzi az osztálynaplóba.
- **Igazgatói dicséret:** a diáktanács, az osztályfőnök vagy a pedagógusok javaslatára a kötelességen túlmenő, osztálya vagy az iskola hírnevét növelő teljesítményéért az igazgató a tanulót dicséretben részesítheti. Erről az igazgató a szülőket írásban értesíti, az osztályfőnök a dicséretet bejegyzi az osztálynaplóba.
- **Nevelőtestületi dicséret:** a huzamosabb ideig tartó példamutató kötelességteljesítés, vagy jeles tanulmányi eredmény, vagy egyéb kimagasló közösségi teljesítmény esetén a tanév végén adható. A dicséretre vonatkozó javaslatot a tanuló osztályfőnöke terjeszti elő, s a nevelőtestületi jóváhagyást követően a záradékot bejegyzi a naplóba, a bizonyítványba és a tanuló törzslapjába. A dicséretet tanúsító oklevelet a tanévzáró, illetve a ballagási ünnepély alkalmával az igazgató adja át.
- **Béke-díj (az általános iskolai tanulmányok befejezésével)**
  - a) Alapfeltétel:** 4. évfolyammal kezdődően *jeles (4,75) tanulmányi eredmény, példás értékelésű szorgalom és magatartás, az osztály és az iskolaközösségéért végzett folyamatos munka.*
  - b) További feltétel:** az iskola helyi tantervében szereplő tantárgyak valamelyikében *versenyek, pályázatok sorozatosan kimagasló teljesítése.*
  - c) Eljárásrend:**
    - *Javaslattevő joggal rendelkeznek az iskola pedagógusai és a diáktanács tagjai.*
    - *A javaslatot az osztályozó értekezletet megelőzően legalább 5 nappal írásban kell megtenni, illetve a tanári szoba hirdetőfalán nyilvánossá tenni.*
    - *A döntési jogot a nevelőtestület gyakorolja.*
    - *A díjra jogosító oklevelet és az emléklaplettet a ballagási ünnepély alkalmával az igazgató adja át, a záradékot az osztályfőnök jegyzi be az E-naplóba, a tanuló bizonyítványába és a törzskönyvbe.*

6. A közösségek jutalmazása:

A kiemelkedő közös erőfeszítéseket vagy a példamutatóan egységes helytállást jutalomban lehet részesíteni: *osztály, napközis csoport, énekkar, sportcsapat vagy az egyes műveltségi területeken tevékenykedő alkalmi csoport.*

Fokozatai: szaktanári, napközis nevelői, osztályfőnöki és igazgatói dicséret egyénenként, a diáktanács részéről oklevél, további lehetőség a közösség együttlétének, szabadidős programjának anyagi támogatása.

7. A magatartás értékelése

- A magatartás érdemjegy a tanuló **iskolai és iskolán kívüli szervezett programokon** tanúsított
- *fegyelmességét, viselkedését, társaihoz, nevelőihez való viszonyulását, kommunikációját, saját maga és mások iránt érzett felelősségérzetét, a közösségi életben való részvételét, aktivitását értékeli.* Beszámítjuk, hogy a tanuló **a házirendet betartja-e.**
- A tanulók és szülei ezen elvek alapján írásban **a tájékoztató füzetben keresztül kapnak visszajelzést, értékelést** osztályfőnököktől, félévente a nevelőtestülettől.
- Az osztályfőnökök *félév végi, félévi értékelés előtt* egyrészt **kikérik az osztályukban tanító nevelők véleményét** a tanulók magatartásáról, másrészt az életkori sajátosságoknak megfelelően **módot teremtenek arra, hogy a tanuló és közössége is élhessen a véleménynyilvánítás lehetőségével.**

A magatartást minősítő érdemjegyek tartalma

	PÉLDÁS	JÓ	VÁLTOZÓ	ROSSZ
Aktivitása	Igen jó, kezdeményező	Többnyire elfogadható	Gyenge, hullámzó	Passzív, romboló
A közösségi célokkal való azonosulása	A közösségi célokkal igen jól azonosul, a feladatok elvégzésében élen jár	Segítőkész	Ingadozó, közömbös munkában	Szemben áll a közösséggel
Hatása a közösségre	Pozitív hatással bír: kezdeményező, vezető	Elfogadó, befolyást nem gyakorol	Közömbös: nem árt, nem szervez	Negatív erővel bír
Törődés társaival	Gondos, segítőkész	Segítőkész, szolidáris	Ingadozó, tudomásul veszi	Hanyagoló, gátló
Házirend betartása	Betartja és betartására ösztönöz	Tudomásul veszi, betartja; tudatosan nem sérti meg	Részben tartja be	Sokat vét ellene
Viselkedése, hangneme	Kifogástalan: udvarias, tisztelettudó	Időnként kifogásolható	Udvariatlan, nyegle hullámzó	Durva, goromba, taszító
Fegyelmesség	Nagyfokú, önfegyelemre épülő	Megfelelő	Gyenge, ingadozó	Veszélyeztető

e) A szorgalom értékelése:

- A szorgalom érdemjegy a tanuló **tanulmányi munkáját, ebben tanúsított hozzáállását, munkavégzésének aktivitását, önállóságát, igényességét** értékeli.
- A szorgalom értékelése **nem függ közvetlenül össze a tanuló tanulmányi teljesítményével, mert figyelembe vesszük a gyermek képességeit, életkörülményeit is, s azt minősítjük, hogy lehetőségeiből mennyit valósít meg.**
- Az osztályfőnökök *félév végi, félévi értékelés előtt* egyrészt **kikérik az osztályukban tanító nevelők véleményét** a tanuló szorgalmáról, másrészt az életkori sajátosságoknak megfelelően **módot teremtenek arra, hogy a tanuló és közössége is élhessen a véleménynyilvánítás lehetőségével.**

A szorgalmat minősítő érdemjegyek tartalma

	PÉLDÁS	JÓ	VÁLTOZÓ	HANYAG
Felszerelése, taneszközei	Gondozottak, hiánytalanok	Gondozottak, elvétele hiányosak	Gondozatlanok, gyakran hiányoznak	Gondozatlanok, rendszeresen hiányosak
Érdeklődése	A kötelező feladatokon kívül többletismeretekre is törekszik	Felkelhető, csak kevés többletfeladatot vállal	Ingadozó, esetleges	Érdektelenség jellemzi
Kötelességtudata	Magas fokú	Ösztönzést igényel	Gyenge	Nem törődik kötelességeivel
Önállóságának szintje	Önállóan képes és akar dolgozni	Törekszik az önállóságra, néha segítséget kér	Önállótlán, tanári utasításokra szorul	A segítséggel sem jut előbbre
Tanulmányi munkája képességeihez viszonyítva	Feladatait igényesen elvégzi	Figyelmes, de kisebb hiányosságokkal dolgozik	Ingadozó	Felületes, teljesítménye elmarad a várttól
Munkavégzése	Kitartó, pontos, megbízható	Időnként figyelmeztetésre szorul	Rendszertelen, többször pontatlan	Megbízhatatlan
Munkabeosztása, önellenőrzése	Igen jó	Jó	Közepes	Gyenge vagy nincs
Többletfeladat vállalása	Gyakran	Ritkán	Csak utasításra	Nem vállal, elutasít

IV.11. AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

1. Alapelvek

A szóbeli és írásbeli feladatok – amelyek minden tanulóra vonatkoznak – a NAT és a helyi tanterv követelményeinek megfelelő szintűek legyenek.

A feladatok elvégzése szolgálja:

- a tanulók személyiségének és képességeinek fejlődését;
- az ismeretek gyakorlati alkalmazását;
- a tanórán feldolgozott ismeretek elmélyítését;
- az önálló ismeretszerzést (a lényeg kiemelése, az ismeretek rögzítése, az összefüggések meglátása);
- a szövegértő képesség fejlesztését;
- differenciált feladat kijelölésével a tehetséggondozást és a felzárkóztatást.

2. A feladatok kiválasztásának szempontja:

- a tanítási órán feldolgozott anyag alapján előkészített feladatot kapjanak a gyerekek.

3. A házi feladatok ellenőrzése, értékelése:

- Az elvégzett írásbeli házi feladatokat a pedagógus minden esetben ellenőrzi, értékeli (egyénilag ill. csoport és frontális munkában);
- A házi feladatok érdemjeggyel történő minősítése csak a tanuló kérésére javasolt (szaktárgyi elégtelen osztályzat adása a büntetés eszközeként nem alkalmazható);
- Egy modul előrehaladtát elősegítő feladat értékelése beleszámíthat a modul megvalósulása során folytatott munka összegző értékelésébe.

4. A házi feladatok meghatározásának időbeli és mennyiségi korlátai

• A kötelező szóbeli és írásbeli házi feladatok elvégzésére fordított idő:

- Az első-negyedik évfolyamon ne haladja meg a napközis tanulmányi foglalkozás időtartamát (azaz 1-1,5 óra);
- Az ötödik-nyolcadik évfolyamon a szóban és írásban elvégzendő feladatok együttes mennyisége ne haladja meg a tantárgyankénti átlag 30 percet (azaz 2-2,5 óra).
- Ha egy osztály/tanulócsoporthoz egy témahéten/projekten vesz részt, és annak keretein belül plusz feladatokat kell a diákoknak elvégezniük, ezt a többi tantárgyból a házi feladat meghatározásakor figyelembe kell venni.
- A szorgalmi házi feladatokat csak piros ponttal, jeles érdemjeggyel értékeljük, az ettől eltérő minősítést csak akkor kötelező figyelembe venni, ha azt a tanuló kéri.
- Hét végére feladat adható, de ne haladja meg a szokásos munkanapok feladatmennyiségét. Az írásbeli és a szóbeli feladatok aránya is ennek megfelelő legyen.
- Iskolai szünetekre (őszi, téli, tavaszi, nyári) kötelező házi feladatot ne kapjanak a gyerekek (a hét végére adott feladatok elvei itt is az irányadóak).
- A tanulmányi, művészeti és sportversenyek napján, illetve a megelőző napon kötelező házi feladatot ne kapjanak a gyerekek.
- A tantárgyak belső korlátozásai:
  - írásbeli házi feladatot a készségtantárgyakból (ének, testnevelés, technika, rajz) egyik évfolyamon se kapjanak a gyerekek;
  - csak szóbeli otthoni munkát kapnak a tanulók: történelem és biológia tantárgyakból;
  - gyűjtőmunka, egyénilag, önként vállalt szorgalmi feladat egyik tantárgyból sem

kizárt.

IV.12. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK

A rendszeres, élethosszig tartó fizikai aktivitás (testmozgás) az egészségtudatos magatartás és életvezetés alapvető feltétele. Ebben a pedagógiai folyamatban nélkülözhetetlen **az iskolai testnevelés**, ami a primer prevenció legfontosabb köznevelési szintere. A 2014/2015. tanévtől a tanulók fizikai fittségének mérésére a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt, a **NETFIT** program szolgál, melynek küldetése, hogy népszerűsítse és tudatosítsa **az élethosszig tartó fizikai aktivitás jelentőségét és az egészségtudatos életvezetés értékeit a tanulók, családjaik és a köznevelés szereplői körében.**

A mérés eszközeit számunkra biztosították, a mérés és értékelés módszereivel megismerkedtünk.

1. A NETFIT tesztjei:

fittségi profil	fittségi tesztfeladat	vizsgált terület
testösszetétel és táplálkozási profil	testtömeg mérése	testtömegindex (BMI)
	testmagasság mérése	
	testzsírszázalék mérése	testzsírszázalék
aerob fittségi profil	állóképességi ingafutás teszt (20m)	aerob kapacitás
vázizomzat fittségi profil	ütemezett hasizom teszt	hasizomzat ereje és erőállóképessége
	törzsemelés teszt	törzsfeszítő izmok ereje
	ütemezett fekvőtámasz teszt	felsőtest izomereje
	kézi szorítóerő mérése	a kéz maximális szorító ereje
	helyből távolugrás teszt	a láb robbanékonysága
hajlékonysági profil	hajlékonysági teszt	térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

2. A NETFIT értékelése:

A vizsgált tanuló teljesítményét egy olyan **abszolút kritériumértékhez hasonlítjuk**, amely *nemre és életkorra vonatkoztatva az egészséghez szükséges minimum fittségi értékeknek felel meg.*

A NETFIT értékelési zónái:

fokozott fejlesztés szükséges	fejlesztés szükséges	egészségzóna
--	-----------------------------	---------------------

A tanulók saját teljesítményük alapján kerülnek értékelésre, a mérés és értékelés *diszkrét körülményeket igényel és a tanulók motiváltságában el kell érniük a gyerekek részéről azt a szándékot, hogy az egészségzónához tartozást tűzzék ki célul.*

4. A mérés eredményeinek rögzítése:

Rendeletben meghatározott időintervallumban a testnevelők végzik a mérést, a mérőlapok kezelését, és az online adatkezelő rendszerben történő adatrögzítést. A mérési azonosító alapján a tanulók és a szülők, illetve a testnevelők nyomon követhetik a változásokat.

IV.13. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

1. A mindennapos testnevelés

- **Az iskola a tanulók számára a mindennapos testnevelést** a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 97. §-ának (6) bekezdése, 27. §-ának (11) bekezdése „b” pontja, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 141. §-a alapján **kötelező heti öt testnevelés óra keretében biztosítja.**
- **Ebből heti két óra iskolai sportkörben való sportolással teljesíthető** a helyi tanterv leírása szerinti tartalommal.
- Ha a tanuló a mindennapos testnevelés heti öt órájából **legfeljebb heti két órát** – kiskorú tanuló esetén a szülő írásbeli kérelmével – **sportegyesületben versenyszerűen sportolással akar kiváltani**, akkor ezt az osztályfőnökének kell bejelenteni, a bejelentéshez csatolni kell a *sportegyesületi tagság igazolását, valamint a tanévre érvényes versenyengedélyt.*

2. A mindennapos testmozgás célja:

A mindennapos testnevelés iskolai célja a tanulók *testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődését* szolgáló **egészségfejlesztés és tehetséggondozás, a rendszeres fizikai aktivitás:**

- a tanulók *egészséges testi fejlődésének* biztosítása,
- *általános testi képességek fejlesztése,*
- *tartásjavító gyakorlatok rendszeres végeztetése,*
- helyi tantervben *előírt mozgásanyag elsajátíttatása,*
- *fizikai képességek felmérése,*
- *differenciált foglalkoztatás,*
- *úszás oktatása, az úszás egészségmegőrző szerepének tudatosítása,*
- *a játék képességfejlesztő, stresszoldó és a szellem terhelését csökkentő szerepének elfogadtatása.*

3. Egyéb lehetőségek:

- Az előző lehetőségeken felül a tanulók **szabadidejükben** a hét egy délutánján, önkéntes részvétellel, különböző *háziversenyekre, bajnokságokra nevezhetnek*. Iskolai sportversenyeken a tanulók *csak felelős személy* (iskolában dolgozó pedagógus vagy a szabadidő-szervező pedagógus) *felügyelete és irányítása alatt vehetnek részt*.
- A sportban *tehetséget mutató tanulók* **sportegyesületbe irányíthatók**.

*1. melléklet***ALSÓ TAGOZAT****Az osztályozó vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei / a fejlesztés várt eredményei az évfolyamok végén****Magyar nyelv és irodalom****1. évfolyam**

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókinccset a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit.

Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel.

Írása legyen rendezett, pontos.

10-20 begyakorolt szó esetében helyesen jelölje a j hangot.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

2. évfolyam

Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

Ismert és begyakorolt szöveget folyamatoságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos.

Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint idézze fel és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban. Jelölje helyesen a j hangot 30-40 begyakorolt szóban. Helyesen válassza el az egyszerű szavakat.

3. évfolyam

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókinccset a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján.

Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket.

A memoritereket szöveghűen mondja el.

Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos elbeszélő fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.

Tanítója útmutatásai alapján javítsa ki fogalmazási és helyesírási hibáit.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat.

Nevezze meg és jelölje megfelelően a tanult mondatfajtaikat. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat. A szövegkörnyezetnek megfelelően használja az igeidőket és az igekötőket.

Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

4. évfolyam

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően és értelmezően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Mondja el az olvasottak lényegét tömören. Az olvasmánnyal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. Használja az ismert kézikönyveket.

A memoriterek szöveghűen mondja el.

Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos elbeszélést, leírást és jellemzést készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. Ismerje a mindennapi tájékoztató szövegek főbb jellemzőit.

Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat szövegben is.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

Matematika

1. évfolyam

Gondolkodási és megismerési módszerek

Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.

Több, kevesebb, ugyanynyi fogalmának helyes használata.

Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számтан, algebra

Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értéke. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 20-as számkörben.

Matematikai jelek: +, -, =, <, >, ismerete, használata.

Összeadás, kivonás szóban és írásban, 20-as számkörben.

Páros és páratlan számok megkülönböztetése.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.

Geometria

Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.

Tájékozódási képesség, irányok ismerete.

2. évfolyam

Gondolkodási és megismerési módszerek Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint.

Halmazalkotás.

Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.

Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.

Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számтан, algebra

Számok írása, olvasása (100-as számkör). Helyi érték ismerete.

Római számok írása, olvasása (I, V, X).

Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értéke. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.

Kétjegyű számok képzése, bontása helyi érték szerint.

Matematikai jelek: +, -, •, :, =, <, >, () ismerete, használata.

Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban, 100-as számkörben.

Szorótábla ismerete a 100-as számkörben.

A műveletek sorrendjének ismerete.

Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.

Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.

Szám párok közötti kapcsolatok felismerése.

Geometria

A test és a síkidom megkülönböztetése.

Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.

Tájékozódási képesség, irányok ismerete.

A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése.

Mérőeszközök használata.

Valószínűség, statisztika

Adatokról megállapítások megfogalmazása.

3. évfolyam*Gondolkodási és megismerési módszerek*

Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.

Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.

Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.

Számтан, algebra

Számok írása, olvasása (1000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma
1000-es számkörben.

Római számok írása és olvasása 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M).

Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).

Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 1000-es számkörben.

A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.

Fejben számolás száz-as számkörben.

A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.

Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.

Műveletek ellenőrzése.

Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.

Többszörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.

A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Geometria

Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.

A szabvány mértékegységek: m, dm, cm, l, dl, kg, dkg, perc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.

Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).

Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.

Valószínűség, statisztika

Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.

Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.

Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

Informatikai ismeretek

Tanári segítséggel az életkorának megfelelő oktatási célú programok használata.

Együttműködés interaktív tábla használatánál.

4. évfolyam

Gondolkodási és megismerési módszerek

Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.

Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.

Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.

A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.

Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számtan, algebra

Számok írása, olvasása (10 000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 10 000-es számkörben.

Római számok írása és olvasása 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M).

Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel, előállítás hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.

Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 10 000-es számkörben.

Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.

A matematikakülönböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.

Négyjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás és osztás egy- és kétjegyű, számmal írásban.

Műveletek ellenőrzése.

Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.

Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.

A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Geometria

A szabvány mértékegységek: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.

Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.

Kör fogalmának tapasztalati ismerete.

A test és a síkidom közötti különbség megértése.

Kocka, téglatest, felismerése, létrehozása, jellemzői.

Gömb felismerése.

Négyzet, téglalap kerülete.

négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel.

Valószínűség, statisztika

Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.

Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.

Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

Informatikai ismeretek

Tanári segítséggel az életkorának megfelelő oktatási célú programok használata.
Egy rajzoló program ismerete; egyszerű ábrák elkészítése, színezése.
Együttműködés interaktív tábla használatánál.

Környezetismeret

1. évfolyam

Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése.
Az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése; az időjáráshoz illő szokások.

Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között.
Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése.

Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz.

2. évfolyam

Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.

Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.

Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása.

A halmazállapotok felismerése.

Egyszerű megfigyelések végzése a természetben, egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezése. Az eredmények megfogalmazása, ábrázolása. Ok-okozati összefüggések keresésének igénye a tapasztalatok magyarázatára.

3. évfolyam

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

A hosszúság és idő mérése, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.

4. évfolyam

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.

Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatása, az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint.

Egy természetes életközösség bemutatása.

Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése, az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete.

Magyarország elhelyezése a földrajzi térben, néhány fő kulturális és természeti értékének ismerete.

Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben és a problémák megoldásában.

Technika

1. évfolyam

A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.

A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának felismerése, megértése.

A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján.

Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás.

Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete.

Képlékeny anyagok, papír, faanyagok magabiztos alakítása.

Építés mintakövetéssel és önállóan.

Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.

A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.

Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.

A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.

Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

2. évfolyam

A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.

Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.

A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.

A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.

Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.

Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.

A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.

Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás.

Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.

Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete.

Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálal anyagok, textilek magabiztos alakítása.

Építés mintakövetéssel és önállóan.

Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.

A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.
 Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.
 Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
 A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.
 Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

3. évfolyam

Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
 Használati utasítások értő olvasása, betartása.
 Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor).
 A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
 Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
 Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
 A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készség szintű alkalmazása.
 Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
 Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

4. évfolyam

Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
 Használati utasítások értő olvasása, betartása.
 Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor).
 A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
 Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
 Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
 A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása.
 Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
 Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

Rajz és vizuális kultúra

1. évfolyam

Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.
 A felszerelés önálló rendben tartása.
 A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése.
 A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.
 Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése.
 A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.
 Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése.
 Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

2. évfolyam

Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.

Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.

Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.

A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése.

A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.

Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése.

Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.

Médiумok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat.

Médiaélmények változásának és médiatapasztalattá alakíthatóságának felismerése.

A médiászövegek néhány elemi kódjának a (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése (pl. médiászövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak, kreatív kifejező eszközöket használnak, amelyek befolyásolják azok hatását).

A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.

Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása és az abban rejlő veszélyek felismerése.

Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

3. évfolyam

Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése. Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.

Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználatára.

A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.

Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkcióknak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.

Különböző típusú médiászövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.

A médiászövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.

A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.

A médiászövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

4. évfolyam

Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználatára.

A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.

Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkcióknak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.

A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészetben belül: arckép, csendélet, tájkép).

Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.

A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.

Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.

Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása. A hálózati kommunikációban való részvétel során fontos és szükséges viselkedési szabályok elsajátítása, alkalmazása. Életkorhoz igazodó fejlesztő, kreatív internetes tevékenységek megismerése.

Testnevelés és sport

1. évfolyam

Előkészítő és preventív mozgásformák

A testrészek megnevezése.

A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.

Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben.

Az iskolatáska gerinckímélő hordása.

A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.

Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.

Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékfeladat alkalmazása.

Manipulatív természetes mozgásformák

A sporteszközök szabadidős használata igénnyé és örömforrássá válása.

Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban

Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban.

A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban.

A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése.

A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

Az alapvető eséstechnikák felismerése, balesetmentes végrehajtása.

A tompítás mozdulatának végrehajtása esés közben.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.

Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete

2. évfolyam

Előkészítő és preventív mozgásformák

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.

A szív és az izomzat működésének elemi ismeretei.

A medence középhelyzeti beállítása.

A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk.

Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése.. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energia-befektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív természetes mozgásformák mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.

Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.

A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés.

Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban

Fesztes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása.

Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön.

A tanult tánc (ok) és játékok térformáinak megvalósítása.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete. Különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása változó körülmények között, illetve játékban.

Széleskörű mozgástapasztalat a Kölyökatlétika játékaiban.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete.

Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban.

A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

A mozgásának és akaratának gátlása, késleltetése.

Törekvés arra, hogy a támadó- és védőmozgások az ellenfél mozgásaihoz igazodjanak.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.

Az időjárás körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

3. évfolyam

Előkészítő és preventív mozgásformák

Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.

A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légző gyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.

A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.

A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.

A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.

Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.

A pontosság, célszerűség és biztonság igénnyé válása.

A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban

A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás. Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.

Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.

A tempóváltozások érzékelése és követése.

A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.

A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.

Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.

Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.

Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése.

Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.

A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.

A sportszerű viselkedés értékévé válása.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.

Az önvédelmi feladatok céljának megértése.

Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban

Egy úszásnemben 25 méter leúszása biztonságosan. Az általános uszodai rendszabályok, baleset-megelőzési szempontok ismerete, és azok betartása.

Tudatos levegővétel.

A tanult úszásnem fogalmi készletének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.

A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.

A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

4. évfolyam*Előkészítő és preventív mozgásformák*

Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is. Önálló pulzuszámolás.

A levezetés helyének és preventív szerepének megértése.

A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légző gyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.

A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.

A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.

Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energia-befektetéssel, eszközzel, társakkal.

A bonyolultabb játékfeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.

A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások, azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energia-befektetéssel.

A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.

A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása.

A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban

Részben önállóan tervezett 3-6 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is.

A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás. Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.

Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.

A tempóváltozások érzékelése és követése.

A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.

A 3 lépéses dobóritmus ismerete.

A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.

Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

A Kölyökatlétika eszköz- és versenyrendszerének ismerete.

A Kölyökatlétikával kapcsolatos élmények kifejezése.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.

Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.

Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése.

Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.

A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.

A sportszerű viselkedés értékévé válása.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban.

Előre, oldalra és hátra esés, tompítással.

A tolások, húzások, emelések és hordások erőkifejtésének optimalizálódása.

A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása.

A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.

A saját agresszió kezelése.

Az önvédelmi feladatok céljának megértése.

Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban

Egy úszásnemből 25 méter leúszása biztonságosan.

Fejesugrással vízbe ugrás.

Az uszodai rendszabályok természetessé válása.

A tanult úszásnem fogalmi készletének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.

A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.

A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során.

A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

Ének-zene**1. évfolyam**

A tanulók 20 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c'–d'' hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.

Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.

A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is.

A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és tanári segítséggel szolmizálva éneklük.

Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak.

Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük.

Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

2. évfolyam

A tanulók 40 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c'–d'' hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.

Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.

A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is.

A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és tanári segítséggel szolmizálva éneklük.

Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak.

Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

3. évfolyam

A tanulók 20 dalt (15 népzenei és 5 műzenei szemelvény) elő tudnak énekelni emlékezetből a-e'' hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük.

Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek a dalok élményekből kiinduló, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával.

Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon).

Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.

A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan.

A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is.

A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják.

Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik

formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni.

Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.

Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

4. évfolyam

A tanulók 20 dalt (15 népzenei és 5 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a- e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek a dalok élményekből kiindulva, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával.

Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon).

Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.

A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan.

A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják.

Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat.

Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.

Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.

Erkölcsei nevelés

1. évfolyam

A tanuló életkorának megfelelő reális képpel rendelkezik saját külső tulajdonságairól, tisztában van legfontosabb személyi adataival.

Átlátja társas viszonyainak alapvető szerkezetét.

Képes érzelmileg kötődni környezetéhez és a körülötte élő emberekhez.

A beszélgetés során betartja az udvarias társalgás elemi szabályait.

Törekszik rá, hogy érzelmeit a közösség számára elfogadható formában nyilvánítsa ki.

2. évfolyam

Képes kapcsolatba lépni és a partner személyét figyelembe véve kommunikálni környezete tagjaival, különféle beszédmódokat tud alkalmazni.

Érzi a szeretetkapcsolatok fontosságát.

Érzi, hogy a hagyományok fontos szerepet játszanak a közösségek életében.

Képes rá, hogy érzéseit, gondolatait és fantáziaképeit vizuális, mozgásos vagy szóbeli eszközökkel kifejezze.

Képes átélni a természet szépségét, és érti, hogy felelősek vagyunk a körülöttünk lévő élővilágért.

Tisztában van vele és érzelmileg is képes felfogni azt a tényt, hogy más gyerekek sokszor egészen más körülmények között élnek, mint ő.

Meg tudja különböztetni egymástól a valóságos és a virtuális világot.

3. évfolyam

A tanulónak életkorának megfelelő szinten reális képe van saját külső és belső tulajdonságairól, és késztetést érez arra, hogy fejlessze önmagát.

Képes másokkal tartós kapcsolatot kialakítani, törekszik e kapcsolatok ápolására, és ismer olyan eljárásokat, amelyek segítségével a kapcsolati konfliktusok konstruktív módon feloldhatók.

Oda tud figyelni másokra, szavakkal is ki tudja fejezni érzéseit és gondolatait, be tud kapcsolódni csoportos beszélgetésbe.

Érti, hogy mi a jelentősége a szabályoknak a közösségek életében, kész a megértett szabályok betartására, részt tud venni szabályok kialakításában.

4. évfolyam

Képes másokkal tartós kapcsolatot kialakítani, törekszik e kapcsolatok ápolására, és ismer olyan eljárásokat, amelyek segítségével a kapcsolati konfliktusok konstruktív módon feloldhatók.

Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához.

Érti és elfogadja, hogy az emberek sokfélék és sokfélék a szokásaik, a hagyományaik is; kész arra, hogy ezt a tényt tiszteletben tartsa, és kíváncsi a sajátjától eltérő kulturális jelenségekre.

Képes a körülötte zajló eseményekre és a különféle helyzetekre a sajátjától eltérő nézőpontból is rátekinteni.

Képes jelenségeket, eseményeket és helyzeteket erkölcsi nézőpontból értékelni.

Érti, hogy a Föld mindannyiunk közös otthona, és közös kincsünk számos olyan érték, amit elődeink hoztak létre.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyamok végén

1. évfolyam végén

Magyar nyelv és irodalom

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókinccset a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias
nyelvi
formáit.

Szövegűen mondja el a memoritereket.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel.

Írása legyen rendezett, pontos.

10-20 begyakorolt szó esetében helyesen jelölje a j hangot.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

Matematika

Gondolkodási és megismerési módszerek

Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.
Több, kevesebb, ugyannyi fogalmának helyes használata.
Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számtan, algebra

Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értéke. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 20-as számkörben.
Matematikai jelek: +, -, =, <, >, ismerete, használata.
Összeadás, kivonás szóban és írásban, 20-as számkörben.
Páros és páratlan számok megkülönböztetése.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.

Geometria

Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
Tájékozódási képesség, irányok ismerete.

Környezetismeret

Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése.
Az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése; az időjáráshoz illő szokások.
Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között.
Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése.
Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz.

Technika

A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.
A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának felismerése, megértése.
A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján.
Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás.
Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete.
Képlékeny anyagok, papír, faanyagok magabiztos alakítása.
Építés mintakövetéssel és önállóan.
Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.
A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.
Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.
Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.
Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

Vizuális kultúra

Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.

A felszerelés önálló rendben tartása.

A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése.

A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.

Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése.

A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.

Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése.

Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

Erkölcsei nevelés

A tanuló életkorának megfelelő reális képpel rendelkezik saját külső tulajdonságairól, tisztában van legfontosabb személyi adataival.

Átlátja társas viszonyainak alapvető szerkezetét.

Képes érzelmileg kötődni környezetéhez és a körülötte élő emberekhez.

A beszélgetés során betartja az udvarias társalgás elemi szabályait.

Törekszik rá, hogy érzelmeit a közösség számára elfogadható formában nyilvánítsa ki.

Testnevelés

Előkészítő és preventív mozgásformák

A testrészek megnevezése.

A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.

Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben.

Az iskolatáska gerinckímélő hordása.

A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.

Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.

Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékfeladat alkalmazása.

Manipulatív természetes mozgásformák

A sporteszközök szabadidős használata igénnyé és örömforrássá válása.

Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban

Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban.

A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban.

A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése.

A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

Az alapvető eséstechnikák felismerése, balesetmentes végrehajtása.

A tompítás mozdulatának végrehajtása esés közben.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.

Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete

Ének-zene

A tanulók 20 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.

Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes löktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.

A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is.

A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és tanári segítséggel szolmizálva éneklük.

Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak.

Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük.

Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

2. évfolyam végén**Magyar nyelv és irodalom**

Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos.

Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint idézze fel és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban. Jelölje helyesen a j hangot 30-40 begyakorolt szóban. Helyesen válassza el az egyszerű szavakat.

Matematika*Gondolkodási és megismerési módszerek*

Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.

Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.

Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.

Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számtan, algebra

Számok írása, olvasása (100-as számkör). Helyi érték ismerete.

Római számok írása, olvasása (I, V, X).

Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értéke. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.

Kétjegyű számok képzése, bontása helyi érték szerint.

Matematikai jelek: +, -, •, :, =, <, >, () ismerete, használata.

Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban, 100-as számkörben.

Szorótábla ismerete a 100-as számkörben.

A műveletek sorrendjének ismerete.

Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.

Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.

Szám párok közötti kapcsolatok felismerése.

Geometria

A test és a síkidom megkülönböztetése.

Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.

Tájékozódási képesség, irányok ismerete.

A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Mérőeszközök használata.

Valószínűség, statisztika

Adatokról megállapítások megfogalmazása.

Környezetismeret

Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.

Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.

Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása.

A halmazállapotok felismerése.

Egyszerű megfigyelések végzése a természetben, egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezése. Az eredmények megfogalmazása, ábrázolása. Ok-okozati összefüggések keresésének igénye a tapasztalatok magyarázatára.

Technika

A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.

Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.

A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.

A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.

Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.

Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.

A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.

Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás.

Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.

Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete.

Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek magabiztos alakítása.

Építés mintakövetéssel és önállóan.

Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.

A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.

Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.

A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.

Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

Vizuális kultúra

Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.

Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.

Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.

A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése.

A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.

Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése.

Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.

Médiumok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat.

Médiaélmények változásának és médiatapasztalattá alakíthatóságának felismerése.

A médiaszövegek néhány elemi kódjának (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése (pl. médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak, kreatív kifejező eszközöket használnak, amelyek befolyásolják azok hatását).

A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.

Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása és az abban rejlő veszélyek felismerése.

Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

Erkölcsei nevelés

Képes kapcsolatba lépni és a partner személyét figyelembe véve kommunikálni környezete tagjaival, különféle beszédmódokat tud alkalmazni.

Érzi a szeretetkapcsolatok fontosságát.

Érzi, hogy a hagyományok fontos szerepet játszanak a közösségek életében.

Képes rá, hogy érzéseit, gondolatait és fantáziaképeit vizuális, mozgásos vagy szóbeli eszközökkel kifejezze.

Képes átélni a természet szépségét, és érti, hogy felelősek vagyunk a körülöttünk lévő élővilágért.

Tisztában van vele és érzelmileg is képes felfogni azt a tényt, hogy más gyerekek sokszor egészen más körülmények között élnek, mint ő.

Meg tudja különböztetni egymástól a valóságot és a virtuális világot.

Testnevelés

Előkészítő és preventív mozgásformák

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.

A szív és az izomzat működésének elemi ismeretei.

A medence középhelyzeti beállítása.

A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk.

Az aktív-mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése.. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energia-befektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív természetes mozgásformák mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.

Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.

A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés.

Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban

Fesztes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása.

Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön.

A tanult tánc (ok) és játékok térformáinak megvalósítása.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete. Különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása változó körülmények között, illetve játékban.

Széleskörű mozgástapasztalat a Kölyökatlétika játékaiban.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete.

Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban.

A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

A mozgásának és akaratának gátlása, késleltetése.

Törekvés arra, hogy a támadó- és védőmozgások az ellenfél mozgásaihoz igazodjanak.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben
 Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.
 Az időjárás körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

Ének-zene

A tanulók 40 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’–d’ hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.

Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és tanári segítséggel szolmizálva éneklük.

Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

3. évfolyam végén

Magyar nyelv és irodalom

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján.

Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket.

A memoriterek szöveghűen mondja el.

Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos elbeszélő fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.

Tanítója útmutatásai alapján javítsa ki fogalmazási és helyesírási hibáit.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat.

Nevezze meg és jelölje megfelelően a tanult mondatfajtákat. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat. A szövegkörnyezetnek megfelelően használja az igeidőket és az igekötőket.

Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

Matematika

Gondolkodási és megismerési módszerek

Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.

Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.

Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.

Számtan, algebra

Számok írása, olvasása (1000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma
1000-es számkörben.

Római számok írása és olvasása 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M).

Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).

Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 1000-es számkörben.

A matematikakülönböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.

Fejben számolás száz-as számkörben.

A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.

Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.

Műveletek ellenőrzése.

Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.

Többszörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.

A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Geometria

Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.

A szabvány mértékegységek: m, dm, cm, l, dl, kg, dkg, perc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.

Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).

Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállításai hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.

Valószínűség, statisztika

Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.

Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.

Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

Informatikai ismeretek

Tanári segítséggel az életkorának megfelelő oktatási célú programok használata.

Együttműködés interaktív tábla használatánál.

Környezetismeret

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

A hosszúság és idő mérése, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.

Technika

Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.

Használati utasítások értő olvasása, betartása.

Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor).

A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.

Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.

Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.

A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készség szintű alkalmazása.

Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.

Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

Vizuális kultúra

Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése. Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.

Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetészerű és biztonságos anyag- és eszközhasználatára.

A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.

Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkcióknak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.

Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.

A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.

A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.

A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

Erkölcsei nevelés

A tanulónak életkorának megfelelő szinten reális képe van saját külső és belső tulajdonságairól, és késztetést érez arra, hogy fejlessze önmagát.

Képes másokkal tartós kapcsolatot kialakítani, törekszik e kapcsolatok ápolására, és ismer olyan eljárásokat, amelyek segítségével a kapcsolati konfliktusok konstruktív módon feloldhatók.

Oda tud figyelni másokra, szavakkal is ki tudja fejezni érzéseit és gondolatait, be tud kapcsolódni csoportos beszélgetésbe.

Érti, hogy mi a jelentősége a szabályoknak a közösségek életében, kész a megértett szabályok betartására, részt tud venni szabályok kialakításában.

Testnevelés

Előkészítő és preventív mozgásformák

Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.

A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légző gyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.

A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.

A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.

A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.

Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.

A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása.

A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban

A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás. Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.

Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.

A tempóváltozások érzékelése és követése.

A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.

A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.

Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.

Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.

Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése.

Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.

A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.
A sportszerű viselkedés értékévé válása.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban
A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.
Az önvédelmi feladatok céljának megértése.

Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban
Egy úszásnemben 25 méter leúszása biztonságosan
Az általános uszodai rendszabályok, baleset-megelőzési szempontok ismerete, és azok betartása.
Tudatos levegővétel.
A tanult úszásnem fogalmi készletének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben
Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.
A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.
A szabadterén, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

Ének-zene

A tanulók 20 dalt (15 népzenei és 5 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-
e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük.
Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek a dalok élményekből
kiindulva, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával.
Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról
előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik
(ritmus osztinató, kánon).

Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt,
ritmussort alkotni. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.

A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről
(kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan. A
megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják
meg csoportosan és egyénileg is.

A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és
hangjegyről szolmizálják.

Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől.
Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik
formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció)
meg tudják fogalmazni.

Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.

Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

4. évfolyam végén

Magyar nyelv és irodalom

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a

szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően és értelmezően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Mondja el az olvasottak lényegét tömören. Az olvasmánnyal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. Használja az ismert kézikönyveket.

A memoriterek szöveghűen mondja el.

Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos elbeszélést, leírást és jellemzést készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. Ismerje a mindennapi tájékoztató szövegek főbb jellemzőit.

Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat szövegben is.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részkapességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

Matematika

Gondolkodási és megismerési módszerek

Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.

Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.

Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.

A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.

Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számтан, algebra

Számok írása, olvasása (10 000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 10 000-es számkörben.

Római számok írása és olvasása 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M).

Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel, előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.

Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 10 000-es számkörben.

Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.

A matematikakülönböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.

Négyjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás és osztás egy- és kétjegyű, számmal írásban.

Műveletek ellenőrzése.

Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.

Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.

A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Geometria

A szabvány mértékegységek: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.

Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.

Kör fogalmának tapasztalati ismerete.

A test és a síkidom közötti különbség megértése.

Kocka, téglatest, felismerése, létrehozása, jellemzői.

Gömb felismerése.

Négyzet, téglalap kerülete.

Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel.

Valószínűség, statisztika

Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.

Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.

Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

Informatikai ismeretek

Tanári segítséggel az életkorának megfelelő oktatási célú programok használata.

Egy rajzoló program ismerete; egyszerű ábrák elkészítése, színezése.

Együttműködés interaktív tábla használatánál.

Környezetismeret

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.

Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatása, az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint.

Egy természetes életközösség bemutatása.

Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése, az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete.

Magyarország elhelyezése a földrajzi térben, néhány fő kulturális és természeti értékének ismerete.

Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben és a problémák megoldásában.

Technika

Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.

Használati utasítások értő olvasása, betartása.

Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalkotáskor).

A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.

Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.

Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.

A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása.

Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.

Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

Vizuális kultúra

Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetészerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.

A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.

Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.

A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészetben belül: arckép, csendélet, tájkép).

Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.

A médiászövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.

Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.

Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása. A hálózati kommunikációban való részvétel során fontos és szükséges viselkedési szabályok elsajátítása, alkalmazása. Életkorhoz igazodó fejlesztő, kreatív internetes tevékenységek megismerése.

Erkölcsei nevelés

Képes másokkal tartós kapcsolatot kialakítani, törekszik e kapcsolatok ápolására, és ismer olyan eljárásokat, amelyek segítségével a kapcsolati konfliktusok konstruktív módon feloldhatók.

Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához.

Érti és elfogadja, hogy az emberek sokfélék és sokfélék a szokásaik, a hagyományaik is; kész arra, hogy ezt a tényt tiszteletben tartsa, és kíváncsi a sajátjától eltérő kulturális jelenségekre.

Képes a körülötte zajló eseményekre és a különféle helyzetekre a sajátjától eltérő nézőpontból is rátekinteni.

Képes jelenségeket, eseményeket és helyzeteket erkölcsi nézőpontból értékelni.

Érti, hogy a Föld mindannyiunk közös otthona, és közös kincsünk számos olyan érték, amit elődeink hoztak létre.

Testnevelés

Előkészítő és preventív mozgásformák

Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.

Önálló pulzusz mérés.

A levezetés helyének és preventív szerepének megértése.

A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légző gyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.

A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.

A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.

Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energia-befektetéssel, eszközzel, társakkal.

A bonyolultabb játékeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.

A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások, azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energia-befektetéssel.

A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.

A pontosság, célszerűség és biztonság igénnyé válása.

A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban

Részben önállóan tervezett 3-6 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is.

A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás. Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.

Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.

A tempóváltozások érzékelése és követése.

A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizitásra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.

A 3 lépéses dobóritmus ismerete.

A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.

Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

A Kölyökatlétika eszköz- és versenyrendszerének ismerete.

A Kölyökatlétikával kapcsolatos élmények kifejezése.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.

Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.

Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése.

Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.

A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.

A sportszerű viselkedés értékévé válása.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban.

Előre, oldalra és hátra esés, tompítással.

A tolások, húzások, emelések és hordások erőkifejtésének optimalizálódása.

A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása.

A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.

A saját agresszió kezelése.

Az önvédelmi feladatok céljának megértése.

Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban

Egy úszásnemből 25 méter leúszása biztonságosan.

Fejesugrással vízbe ugrás.

Az uszodai rendszabályok természetessé válása.

A tanult úszásnem fogalmi készletének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.

A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.

A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során.

A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

Ének-zene

A tanulók 20 dalt (15 népzenei és 5 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a- e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek a dalok élményekből kiindulva, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, kánon).

Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.

A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan.

A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is.

A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják.

Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.

Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.

FELSŐ TAGOZAT

Magyar nyelv és irodalom

5. évfolyam

A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, megfelelően alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket. Képes rövidebb szóbeli üzenetek, rövidebb hallott történetek megértésére, összefoglalására, továbbadására.

Ismeri és alkalmazni tudja a legalapvetőbb anyaggyűjtési, vázlatkészítési módokat. Képes önállóan a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, SMS, e-mail stb.) szöveget alkotni. Törekszik az igényes, pontos és helyes fogalmazásra, írásra.

Képes önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források).

Felismeri a szövegértés folyamatát, annak megfigyelésével képes saját módszerét fejleszteni, hibás olvasási szokásaira megfelelő javító stratégiát találni, és azt alkalmazni.

A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.

A tanuló meg tud nevezni három mesetípust példákkal, és fel tud idézni címe vagy részlete említésével három népdalt. Különbséget tud tenni a népmese és a műmese között. Meg tudja fogalmazni, mi a különbség a mese és a monda között. El tudja különíteni a ritmikus szöveget a prózától.

Fel tud sorolni három-négy művet Petőfitől és Aranytól.

Össze tudja foglalni néhány hosszabb mű cselekményét (*János vitéz*, *A Pál utcai fiúk*), meg tudja különböztetni, melyik közülük a regény és melyik az elbeszélő költemény.

Értelmesen és pontosan, tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tud felolvasni szövegeket.

Részt tud venni számára ismert témájú vitában, és képes érveket alkotni. Ismert és könnyen érthető történetben párosítani tudja annak egyes szakaszait a konfliktus, bonyodalom, tetőpont fogalmával.

Képes az általa jól ismert történetek szereplőit jellemezni, kapcsolatrendszerüket feltárni. Képes néhány példa közül kiválasztani az egyszerűbb metaforákat. Képes egyszerűbb meghatározást adni a következő fogalmakról: líra, epika, epizód, megszemélyesítés, dal, rím, ritmus, mítosz, konfliktus.

Képes művek, műrészek szöveghű felidőzésére.

Az olvasott és megtárgyalt irodalmi művek nyomán képes azonosítani erkölcsi értékeket és álláspontokat, képes megfogalmazni saját erkölcsi ítéleteit.

6. évfolyam

A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, megfelelően alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket. Képes rövidebb szóbeli üzenetek, rövidebb hallott történetek megértésére, összefoglalására, továbbadására.

Ismeri és alkalmazni tudja a legalapvetőbb anyaggyűjtési, vázlatkészítési módokat. Képes önállóan a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, SMS, e-mail stb.) szöveget alkotni. Törekszik az igényes, pontos és helyes fogalmazásra, írásra.

Az írott és elektronikus felületen megjelenő olvasott szövegek globális (átfogó) megértése, a szövegből az információk visszakeresése mellett képes újabb és újabb szövegértési stratégiákat megismerni, azokat alkalmazni. Képes önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források).

Felismeri a szövegértés folyamatát, annak megfigyelésével képes saját módszerét fejleszteni, hibás olvasási szokásaira megfelelő javító stratégiát találni, és azt alkalmazni.

A tanuló ismeri a tanult alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások), valamint az igeötök általános jellemzőit, alaki sajátosságait, a hozzájuk kapcsolódó főbb helyesírási szabályokat, amelyeket az írott munkáiban igyekszik alkalmazni is.

Felismeri a hexameteres szövegről, hogy az időmértékes, a felező tizenkettesről, hogy az ütemhangsúlyos.

Fel tud sorolni három-négy művet Petőfitől és Aranytól, képes egyszerűbb összehasonlítást megfogalmazni János vitéz és Toldi Miklós alakjáról. Képes értelmezni A *walesi bárdokban* rejlő üzenetet, és meg tudja világítani 5–6 mondatban az *Egri csillagok* történelmi háttérét.

El tudja különíteni az egyszerűbb versekben és prózai szövegekben a nagyobb szerkezeti egységeket. Össze tudja foglalni néhány hosszabb mű cselekményét (*Toldi, Egri csillagok*), meg tudja különböztetni, melyik közülük a regény és melyik az elbeszélő költemény.

Értelmesen és pontosan, tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tud felolvasni szövegeket. Részt tud venni számára ismert témájú vitában, és képes érveket alkotni. Ismert és könnyen érthető történetben párosítani tudja annak egyes szakaszait a konfliktus, bonyodalom, tetőpont fogalmával.

Képes az általa jól ismert történetek szereplőit jellemezni, kapcsolatrendszerüket feltárni. Képes néhány példa közül kiválasztani az egyszerűbb metaforákat és metonímiákat. Képes egyszerűbb meghatározást adni a következő fogalmakról: líra, epika, epizód,

megszemélyesítés, ballada, dal, rím, ritmus, mítosz, motívum, konfliktus. Képes művek, műrészletek szöveghű felidézésére.

Az olvasott és megtárgyalt irodalmi művek nyomán képes azonosítani erkölcsi értékeket és álláspontokat, képes megfogalmazni saját erkölcsi ítéleteit.

7. évfolyam

A tanuló képes a kulturált szociális érintkezésre, eligazodik, és hatékonyan részt vesz a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben, vitákban. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit.

Képes érzelmeit kifejezni, álláspontját megfelelő érvek, bizonyítékok segítségével megvédeni. Képes a különböző megjelenésű és műfajú szövegek globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére.

Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, tud önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni. Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, állításait indokolni.

Ismeri és törekszik a szövegalkotásban a különböző mondatfajták használatára. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi és a mondatrészek közötti írásjeleket.

A különböző regénytípusok műfaji jegyeit felismeri, a szereplőket jellemezni tudja, a konfliktusok mibenlétét fel tudja tárni. Felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19–20. századi alkotások). Felismeri néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát, azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait.

Azonosít képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben, megismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása).

Konkrét szövegpéldán meg tudja mutatni a mindentudó és a tárgyilagos elbeszélői szerep különbözőségét, továbbá a közvetett és a közvetlen elbeszélésmód eltérését.

Az olvasott, megtárgyalt művek erkölcsi kérdésfeltevéseire véleményében, erkölcsi ítéleteiben, érveiben tud támaszkodni.

Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: novella, rapszódia, lírai én, hexameter, pentameter, disztichon, szimbólum, dialógus, monológ.

Az ismertebb műfajokról tudja az alapvető információkat. Képes művek, műrészletek szöveghű felidézésére.

Képes beszámolót, kiselőadást, prezentációt készíteni és tartani különböző írott és elektronikus forrásokból, kézikönyvekből.

Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival. Kialakul benne a médiatudatosság elemi szintje, az önálló, kritikus attitűd.

8. évfolyam

A tanuló képes a kulturált szociális érintkezésre, eligazodik, és hatékonyan részt vesz a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben, vitákban. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit.

Képes érzelmeit kifejezni, álláspontját megfelelő érvek, bizonyítékok segítségével megvédeni, ugyanakkor empátikusan képes beleélni magát mások gondolatvilágába, érzelmeibe, megérti mások cselekvésének mozgatórugóit.

Képes a különböző megjelenésű és műfajú szövegek globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, tud önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni. Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, állításait indokolni.

Ismeri és a törekszik a szövegalkotásban a különböző mondatfajták használatára. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket. A helyesírási segédkönyvek segítségével jártas az összetett szavak és gyakoribb mozaikszók helyesírásában.

Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit.

Képes a könnyebben besorolható művek műfaji azonosítására, 8–10 műfajt műnemekbe tud sorolni, és a műnemek lényegét meg tudja fogalmazni.

Felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat, azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat. Azonosít képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben, megismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása).

Konkrét szövegpéldán meg tudja mutatni a mindentudó és a tárgyilagos elbeszélői szerep különbözőségét, továbbá a közvetett és a közvetlen elbeszélésmód eltérését. Képes a drámákban, filmekben megjelenő emberi kapcsolatok, cselekedetek, érzelmi viszonyulások, konfliktusok összetettségének értelmezésére és megvitatására. Az olvasott, megtárgyalt művek erkölcsi kérdésfeltevéseire véleményében, erkölcsi ítéleteiben, érveiben tud támaszkodni.

Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: szinesztézia, tragédia, komédia.

Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: fordulat, retorika, paródia, helyzetkomikum, jellemkomikum. Az ismertebb műfajokról tudja az alapvető információkat.

Képes művek, műrészletek szöveghű felidézésére.

Képes beszámolót, kiselőadást, prezentációt készíteni és tartani különböző írott és elektronikus forrásokból, kézikönyvekből, atlaszokból/szaktankönyvekből, a témától függően statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból.

Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival. Ismeri a média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepét, működési módjának legfőbb jellemzőit. Kialakul benne a médiatudatosság elemi szintje, az önálló, kritikus attitűd.

Történelem

5. évfolyam

- Az egyetemes emberi értékek elfogadása ókori, középkori és kora újkori egyetemes és magyar kultúrkincs élményszerű megismerésével.
- A családhoz, a lakóhelyhez, a nemzethez való tartozás élményének személyes megélése.
- Az előző korokban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak felidézése.
- A tanuló ismerje fel, hogy a múltban való tájékozódást segítik a kulcsfogalmak és fogalmak, amelyek fejlesztik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását.
- Tudja, hogy az egyes népeket főleg vallásuk és kultúrájuk, életmódjuk alapján tudjuk megkülönböztetni.
- Tudja, hogy az emberi munka nyomán elinduló termelés biztosítja az emberi közösségek létfenntartását
- Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és eltérő vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat.
- Tudja, hogy az eredettörténetek, a közös szokások és mondák erősítik a közösség összetartozását, egyben a nemzeti öntudat kialakulásának alapjául szolgálnak.
- Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes a korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.
- Legyen képes a történetek a feldolgozásánál a tér- és időbeliség azonosítására, a szereplők csoportosítására fő- és mellékszereplőkre, illetve a valós és fiktív elemek megkülönböztetésére. Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges kulcsszavakat, cselekedeteket.
- Legyen képes a tanuló történelmi ismeretét meríteni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából.
- Ismerje az időszámítás alapelemeit (korszak, évszázad, évezred) tudjon ez alapján kronológiai számításokat végezni. Ismerje néhány kiemelkedő esemény időpontját.
- Legyen képes egyszerű térképeket másolni, alaprajzot készíteni. Legyen képes helyeket megkeresni, megmutatni térképen, néhány kiemelt jelenség topográfiai helyét megjelölni vaktérképen, valamint távolságot becsülni és számítani történelmi térképen.
- Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére.

6. évfolyam

- A történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. a munka értékteremtő ereje) és egyszerű, átélhető erkölcsi tanulságok azonosítása.
- Ismerje fel, hogy az utókor a nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit a közösségek érdekében végzett tevékenységek szempontjából értékeli.
- Ismerje fel, hogy a vallási előírások, valamint az államok által megfogalmazott szabályok döntő mértékben befolyásolhatják a társadalmi viszonyokat és a mindennapokat.
- Tudja, hogy a történelmi jelenségeket, folyamatokat társadalmi, gazdasági tényezők együttesen befolyásolják.
- Ismerje fel a társadalmi munkamegosztás jelentőségét, amely az áruterelés és pénzgazdálkodás, illetve a városiasodás kialakulásához vezet.
- Tudja, hogy a társadalmi, gazdasági, politikai és vallási küzdelmek számos esetben összekapcsolódnak.

- Ismerje fel ezeket egy-egy történelmi probléma vagy korszak feldolgozása során.
- Legyen képes emberi magatartásformák értelmezésre, információk rendezésére és értelmezésére, vizuális vázlatok készítésére.
- Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényegyet kiemelő jegyzetet.
- Képes legyen szóbeli beszámolót készíteni önálló gyűjtőmunkával szerzett ismereteiről, és kiselőadást tartani.

7. évfolyam

- Az újkori és modernkori egyetemes és magyar történelmi jelenségek, események feldolgozásával a jelenben zajló folyamatok előzményeinek felismerése, a nemzeti azonosságtudat kialakulása.
- A múltat és a történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. technikai fejlődésének hatásai a társadalomra és a gazdaságra) és egyszerű, átélhető erkölcsi tanulságok (pl. társadalmi kirekesztés) azonosítása, megítélése.
- Az új- és modernkorban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítása, a hasonlóságok és különbségek felismerése.
- A tanuló ismerje fel, hogy a múltban való tájékozódást segítik a kulcsfogalmak és fogalmak, amelyek segítik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását, fejlődését.
- Ismerje fel, hogy az utókor a nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit a közösségek érdekében végzett tevékenységek szempontjából értékeli, tudjon példát mondani ellentétes értékelésre.
- Tudja, hogy Európához köthetők a modern demokratikus viszonyokat megalapozó szellemi mozgalmak és dokumentumok.
- Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat.
- Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes egy-egy korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.
- Tudja, hogy hol kell a fontos események forrásait kutatni, és legyen képes a megismert jelenségeket, eseményeket összehasonlítani.
- Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges adatokat, eseményeket és kulcsszavakat.
- Legyen képes a tanuló történelmi ismeretét meríteni és egyszerű következtetéseket megfogalmazni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából.
- Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényegyet kiemelő jegyzetet.
- Legyen képes könyvtári munkával és az internet kritikus használatával forrásokat gyűjteni, kiselőadást tartani, illetve érvelni.
- Legyen képes szóbeli beszámolót készíteni önálló gyűjtőmunkával szerzett ismereteiről, és kiselőadást tartani.
- Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére, és tudjon ezekre reflektálni.

8. évfolyam

- Ismerje a XIX.-XX. század nagy korszakainak megnevezését, illetve egy-egy korszak főbb jelenségeit, jellemzőit, szereplőit, összefüggéseit.
- Ismerje a magyar történelem főbb csomópontjait egészen napjainkig.

- Legyen képes e hosszú történelmi folyamat meghatározó szereplőinek azonosítására és egy-egy korszak főbb kérdéseinek felismerésére.
- Ismerje a korszak meghatározó egyetemes és magyar történelmének eseményeit, évszámait, történelmi helyszíneit.
- Legyen képes összefüggéseket találni a térben és időben eltérő fontosabb történelmi események között, különös tekintettel azokra, melyek a magyarságot közvetlenül vagy közvetetten érintik.
- Tudja, hogy az egyes népek és államok a korszakban eltérő társadalmi, gazdasági és vallási körülmények között éltek, de a modernkor beköszöntével a köztük lévő kapcsolatok széleskörű rendszere épült ki.
- Tudja, hogy Magyarország a trianoni békediktátum következtében elvesztette területének és lakosságának kétharmadát, és közel ötmillió magyar került kisebbségi sorba. Jelenleg közel hárommillió magyar nemzetiségű él a szomszédos államokban, akik szintén a magyar nemzet tagjainak tekintendők.
- Tudjon különbséget tenni a demokrácia és a diktatúra között, s tudjon azokra példát mondani a feldolgozott történelmi korszakokból és napjainkból.
- Ismerje fel a tanuló a hazánkat és a világot fenyegető globális veszélyeket, betegségeket, terrorizmust, munkanélküliséget.
- Ismerje fel a sajtó és média szerepét a nyilvánosságban, tudja azonosítani a reklám és médiapiac jellegzetességeit.
- Legyen képes példák segítségével értelmezni az alapvető emberi, gyermek- és diákjogokat, valamint a társadalmi szolidaritás különböző formáit.
- Legyen képes példák segítségével bemutatni a legfontosabb állampolgári jogokat és kötelességeket, tudja értelmezni ezek egymáshoz való viszonyát.
- Legyen képes a gazdasági és pénzügyi terület fontosabb szereplőit azonosítani, illetve egyszerű családi költségvetést készíteni, és mérlegelni a háztartáson belüli megtakarítási lehetőségeket.
- Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényegyet kiemelő jegyzetet.
- Legyen képes könyvtári munkával és az internet kritikus használatával forrásokat gyűjteni, kiselőadást tartani, érvelni.

Hon- és népismeret

5. évfolyam

- A tanulók megismerik lakóhelyük, szülőföldjük természeti adottságait, hagyományos gazdasági tevékenységeit, néprajzi jellemzőit, történetének nevezetesebb eseményeit, jeles személyeit. A tanulási folyamatban kialakul az egyéni, családi, közösségi, nemzeti azonosságtudatuk.
- Általános képet kapnak a hagyományos gazdálkodó életmód fontosabb területeiről, a család felépítéséről, a családon belüli munkamegosztásról. A megszerzett ismeretek birtokában képesek lesznek értelmezni a más tantárgyakban felmerülő népismereti tartalmakat.
- Felfedezik a jeles napok, ünnepi szokások, az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó népszokások, valamint a társas munkák, közösségi alkalmak hagyományainak jelentőségét, közösségmegtartó szerepüket a paraszti élet rendjében.
- Éléményszerűen, hagyományhű módon elsajátítják egy-egy jeles nap, ünnepkör köszöntő vagy színjátékszerű szokását, valamint a társas munkák, közösségi alkalmak népszokásait és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket.
- Megismerik a magyar nyelvterület földrajzi-néprajzi tájainak, tájegységeinek hon- és népismereti, néprajzi jellemzőit.

- Világossá válik a tanulók számára, hogyan függ össze egy táj természeti adottsága a gazdasági tevékenységekkel, a népi építészettel, hogyan élt harmonikus kapcsolatban az ember a természettel.

Erkölcstan

5. évfolyam

A tanuló tisztában van az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért.

Gondolkodik saját személyiségjegyein, törekszik vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére.

Gondolkodik rajta, hogy mit tekint értéknek; tudja, hogy ez befolyásolja a döntéseit, és hogy időnként választania kell még a számára fontos értékek között is.

Képes különféle szintű kapcsolatok kialakítására és ápolására; átlátja saját kapcsolati hálójának a szerkezetét; rendelkezik a konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával.

Fontos számára a közösséghez való tartozás érzése; képes átlátni és elfogadni a közösségi normákat.

Érzékeli, hogy a társadalom tagjai különféle körülmények között élnek, képes együttérzést mutatni az elesettek iránt, és lehetőségéhez mértén szerepet vállal a rászorulóknak segítségében. Megbecsüli a neki nyújtott segítséget.

Tisztában van azzal, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és törekszik rá, hogy életvitelével minél kevésbé károsítsa a természetet.

6. évfolyam

Tudatában van annak, hogy az emberek sokfélék, és elfogadja a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget, valamint az etnikai és kulturális különbségeket.

Gondolkodik saját személyiségjegyein, törekszik vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére.

Gondolkodik rajta, hogy mit tekint értéknek; tudja, hogy ez befolyásolja a döntéseit, és hogy időnként választania kell még a számára fontos értékek között is.

Nyitottan fogadja a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat.

Érzékeli, hogy a társadalom tagjai különféle körülmények között élnek, képes együttérzést mutatni az elesettek iránt, és lehetőségéhez mértén szerepet vállal a rászorulóknak segítségében. Megbecsüli a neki nyújtott segítséget.

Ismeri a modern technika legfontosabb előnyeit és hátrányait, s felismeri magán a függőség kialakulásának esetleges előjeleit.

Tisztában van vele, hogy a reklámok a nézők befolyásolására törekszenek, és kritikusan viszonyul a különféle médiaüzenetekhez.

Érti, hogy a világ megismerésének többféle útja van (különböző világképek és világnézetek), s ezek mindegyike a maga sajátos eszközeivel közelít ugyanahhoz a valósághoz.

7. évfolyam

A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületett képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésére és önmaga vizsgálatára.

Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire.

Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát, hosszabb távú elképzeléseinek kialakításakor képes reálisan felmérni a lehetőségeit.

Tisztában van vele, hogy baráti- és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért.

Érti a szabályok szerepét az emberi együttélésben, s e belátás alapján igyekszik alkalmazkodni hozzájuk; igényli azonban, hogy maga is alakítója lehessen a közösségi szabályoknak.

Van elképzelése saját jövőjéről, és tisztában van vele, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.

Életkorának megfelelő szinten tisztában van vele, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.

Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére.

Képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést.

Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel.

Tudja, hogy ugyanazt a dolgot különböző emberek eltérő módon ítélik meg, ami konfliktusok forrása lehet.

8. évfolyam

Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik, nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják.

Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire.

Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát, hosszabb távú elképzeléseinek kialakításakor képes reálisan felmérni a lehetőségeit.

Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket, és el tudja viselni az értékek közötti választással együtt járó belső feszültséget.

Képes ellenállni a csoportnyomásnak, és saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni.

Kialakultak benne az európai identitás csírái.

Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására.

Életkorának megfelelő szinten tisztában van vele, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.

Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére.

Német nyelv normál szint

4. évfolyam

KER szintben nem megadható.

A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét.

Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival.

Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában.

Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.

5. évfolyam

KER szintben nem megadható.

A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét.

Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.

Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában.

Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.

Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír.

6. évfolyam

A1 szintű nyelvtudás:

A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket.

Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.

Felkészülés után elmond rövid szövegeket.

Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát.

Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.

7. évfolyam

A1 és A2 szint közötti nyelvtudás:

A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét.

Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben.

Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, valamint leírást ad saját magáról.

Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat.

Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.

8. évfolyam

A2 szintű nyelvtudás:

A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt.

Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben.

Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről.

Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat.

Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról

Német nyelv emelt szint

3. évfolyam

A KER szinten nem megadható.

A tanuló megérti az utasításokat. Megérti az ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott kérdéseket.

Tudja helyes kiejtéssel mondani a megtanult szavakat. Megközelítően helyes kiejtéssel és intonációval tudjon ismételni rövid egyszerű mondatokat.

Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival.

Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában.

Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.

4. évfolyam

A KER szinten nem megadható.

A tanuló megérti az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott max. kétmondatos kérdéseket, utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol.

A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét.

Elmond mondókákat, rövid verseket, ismer néhány dalt. Elmond 5-6 mondatos ismertetőt személyekről, állatokról és tárgyokról.

A fonetikusán eltérő szavakat hiba nélkül lemásolja. Felismeri a magyartól eltérő hangjelöléseket.

5. évfolyam

A1 szintű nyelvtudás.

A tanuló képes idegen nyelvű információt megérteni és adni, interakcióban sikerrel részt venni. Képes a tanárral és társaival németül együttműködni a nyelvi feladatok megoldásában.

Képes egyszerű kapcsolatteremtésre, ha a másik személy hajlandó a mondanivalóját kissé lassabban vagy más kifejezésekkel is megismételni, illetve segíti a mondanivaló megformálását. Fel tud tenni és meg tud válaszolni olyan kérdéseket, amelyek a mindennapi szükségletek konkrét kifejezésére szolgálnak. Egyszerű kifejezésekkel és mondatokkal be tudja mutatni a lakóhelyét és az ismerőseit. Felkészülés után elmond rövid szövegeket.

6. évfolyam

A1 szintű nyelvtudás.

A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket.

Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál. Megértési probléma esetén segítséget kér.

Felkészülés után elmond rövid szövegeket.

Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát.

Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.

7. évfolyam

A2 szintű nyelvtudás.

Az egyszerű, rutinszerű helyzetekben egyszerű és közvetlen módon cserél információt mindennapi tevékenységekről vagy témákról. A nagyon rövid információcserére még akkor is képes, ha egyébként nem ért meg eleget ahhoz, hogy a társalgásban folyamatosan részt vegyen. Kérdéseket tesz fel, eseményeket mesél el, beszélgetést kezdeményez és befejez.

A tanuló képes kikövetkeztetni az ismeretlen nyelvi elemek jelentését.

Egyszerű eszközökkel és mondatokkal tud beszélni a családjáról és más személyekről, életkörülményeiről, tanulmányairól, jelenlegi vagy előző szakmai tevékenységeiről.

Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.

8. évfolyam

A2- B1 szintű nyelvtudás.

Megérti a világos, mindennapi beszéd lényegét, ha olyan témákról esik szó, mint a munka, a tanulás, a szabadidő.

Elboldogul a legtöbb olyan nyelvi helyzetben, amely utazás során adódik.

Felkészülés nélkül részt tud venni az ismert, az érdeklődési körének megfelelő, vagy a mindennapi témákról (pl. család, szabadidő, tanulás, munka, utazás, aktuális események) folyó társalgásban. Kérdéseket tesz fel, eseményeket mesél el, fenntartja a beszélgetést, új témát kezdeményez.

A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt.

Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat.

Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.

Angol nyelv

4. évfolyam

KER szintben nem megadható.

A tanuló aktívan részt vesz a célnyelvi tevékenységekben, követi a célnyelvi óravezetést, az egyszerű tanári utasításokat, megérti az egyszerű, ismerős kérdéseket, válaszol ezekre, kiszűri egyszerű, rövid szövegek lényegét.

Elmond néhány verset, mondókát és néhány összefüggő mondatot önmagáról, minta alapján egyszerű párbeszédet folytat társaival.

Ismert szavakat, rövid szövegeket elolvas és megért jól ismert témában.

Tanult szavakat, ismerős mondatokat lemásol, minta alapján egyszerű, rövid szövegeket alkot.

Hallott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, rövid kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott egymondatos kérdést vagy állítást pontosan megért.

Beszédképesség

A tanuló

- hiányos vagy egyszerű mondatban válaszol az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésre, szavakat és egyszerűbb szerkezetű, rövid szövegeket (mondókát, verset, dalt) tanult minta alapján reprodukál.
- ismert témákról, tanult tárgyakról, élőlényekről képes rövid mondatokkal, nonverbális elemekkel támogatva beszélni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- észreveszi a magyarul illetve angolul történő olvasás közötti különbségeket.
- felismeri ismert szavak írott alakját, ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatot elolvas;
- ismert nyelvi elemekből álló egymondatos szövegben fontos információt megtalál.

Írásképesség

A tanuló

- észreveszi a magyarul illetve angolul történő írás közötti különbségeket.

- felismeri ismert szavak írott alakját, leír ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatot.

5. évfolyam

A1 szintű nyelvtudás:

A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket.

Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.

Felkészülés után elmond rövid szövegeket.

Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát.

Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.

Hallott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kérést, utasítást megért, arra cselekvéssel válaszol;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket megért;
- ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr.

Beszédképesség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatban válaszol;
- tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket fogalmaz, kérdéseket tesz fel;
- megértési probléma esetén segítséget kér.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat elolvas;
- ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokból álló szövegben fontos információt megtalál;
- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérti.

Írásképesség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, néhány szóból álló mondatokat helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz.

6. évfolyam

A1 szintű nyelvtudás:

A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket.

Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.

Felkészülés után elmond rövid szövegeket.

Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát.

Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.

Hallott szöveg értése

A tanuló

- utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket megért;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűr;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megérti.

Beszédkésztség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;
- jórészt tanult minta alapján egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket tesz fel;
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt vesz.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat elolvas;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál; j
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megért.

Íráskésztség

A tanuló

- ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket tanult minta alapján írásban megfogalmaz;
- egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlés) létrehoz.

7. évfolyam

A1 szintű nyelvtudás:

A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt.

Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben.

Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről.

Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat.

Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.

Hallott szöveg értése

A tanuló

- megérti az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszol;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből fontos információt kiszűri;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét megért; ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegből kikövetkezteti.

Beszédkésztség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket tesz fel,
- eseményeket mesél el;
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- részt vesz egyszerű párbeszédben,
- beszélgetést kezdeményez, befejez.

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget elolvas;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegben fontos információt megtalál;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokból álló szöveg lényegét megérti;
- egyszerű, képekkel illusztrált szöveget megért;
- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti.

Íráskészség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz;
- egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenet, üdvözlés) létrehoz;
- ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő szöveget ír.

8. évfolyam

A2 szintű nyelvtudás:

A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt.

Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben.

Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről.

Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat.

Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.

Hallott szöveg értése

A tanuló

- utasításokat megért, azokra cselekvéssel válaszol;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kéréseket, kérdéseket, közléseket, eseményeket megért;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kb. 100 szavas szövegből fontos információt kiszűr;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel, megfogalmazott kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kb. 100 szavas szövegből kikövetkeztetni;
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott kb. 100 szavas szövegben képes a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníteni.

Beszédkésztség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű struktúrákba rendezett mondatokban válaszol;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmaz,
- kérdéseket feltesz,
- eseményeket elmesél;
- megértési probléma esetén segítséget kér;
- egyszerű párbeszédben részt vesz;
- fenntartja a beszélgetést, pl. új témát kezdeményez.
-

Olvasott szöveg értése

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét megérti;
- ismeretlen nyelvi elemek jelentését jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott szövegben kikövetkezteti;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveget elolvas;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben fontos információt megtalál;
- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveg lényegét megérti;
- egyszerű történetet megérteni; jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott kb. 100 szavas szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkezteti;
- jórészt ismert nyelvi elemek segítségével megfogalmazott, kb.100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről elkülöníti.

Íráskésztség

A tanuló

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyesen leír;
- egyszerű közléseket és kérdéseket írásban megfogalmaz;
- egyszerű, strukturált szöveget (üzenet, üdvözlés, baráti levelet) létrehoz;
- ismert struktúrák felhasználásával tényszerű információt közvetítő kb. 50 szavas szöveget ír;
- kb. 50-70 szavas jellemzést, beszámolót ír.

Matematika**5. évfolyam***Gondolkodási és megismerési módszerek*

- Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján, részhalmaz felírása, felismerése.
- Két véges halmaz közös része, két véges halmaz egyesítése, ezek felírása, ábrázolása.
- Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint.
- Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.
- Állítások igazságának eldöntésére, igaz és hamis állítások megfogalmazása.
- Összehasonlításhoz szükséges kifejezések helyes használata.
- Néhány elem összes sorrendjének felsorolása.

Számtan, algebra

- Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegegyenesen.

- Ellentett, abszolút érték felírása.
- Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben.
- Két-három műveletet tartalmazó művelet sor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójelek alkalmazása.
- Szöveges feladatok megoldása következtetéssel.
- Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése.
- A hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Tájékozódás a koordináta-rendszerben: pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása.
- Egyszerűbb grafikonok, elemzése.
- Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, szabályok felismerése, megfogalmazása néhány tagjával elkezdett sorozat esetén.

Geometria

- Tételek, félegyenes, szakasz, szögterület, sík, fogalmának ismerete.
- A geometriai ismeretek segítségével a feltételeknek megfelelő ábrák rajzolása. A körző, vonalzó célszerű használata.
- A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában.
- Téglalap kerületének és területének kiszámítása.
- A téglalap felszínének és térfogatának kiszámítása.
- A tanult testek térfogatának ismeretében mindennapjainkban található testek térfogatának, űrmértékének meghatározása.

Valószínűség, statisztika

- Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.
- Néhány szám számtani közepének kiszámítása.
- Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, ábrázolása.

6. évfolyam

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján, részhalmaz felírása, felismerése.
- Két véges halmaz közös részének, két véges halmaz uniójának felírása, ábrázolása.
- Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint.
- Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.
- Állítások igazságának eldöntésére, igaz és hamis állítások megfogalmazása.
- Összehasonlításához szükséges kifejezések helyes használata.
- Néhány elem összes sorrendjének felsorolása.

Számtan, algebra

- Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegegyenesen.
- Ellentett, abszolút érték, reciprok felírása.
- Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben.

- A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, az egyenes arányosság értése, használata.
- Két-három műveletet tartalmazó művelet sor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójelek alkalmazása.
- Szöveges feladatok megoldása következtetéssel, (szimbólumok segítségével összefüggések felírása a szöveges feladatok adatai között).
- Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése.
- A százalék fogalmának ismerete, a százalékérték kiszámítása.
- Számok osztóinak, többszöröseinek felírása. Közös osztók, közös többszörösök kiválasztása. Oszthatósági szabályok (2, 3, 5, 9, 10, 100) ismerete, alkalmazása.
- A hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Tájékozódás a koordináta-rendszerben: pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása.
- Egyszerűbb grafikonok, elemzése.
- Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, szabályok felismerése, megfogalmazása néhány tagjával elkezdett sorozat esetén.

Geometria

- Tételek, félegyenes, szakasz, szögtartomány, sík, fogalmának ismerete.
- A geometriai ismeretek segítségével a feltételeknek megfelelő ábrák pontos szerkesztése. A körző, vonalzó célszerű használata.
- Alapszerkesztések: pont és egyenes távolsága, két párhuzamos egyenes távolsága, szakaszfelező merőleges, szögfelező, szögmásolás, merőleges és párhuzamos egyenesek.
- Alakzatok tengelyese tükrképének szerkesztése, tengelyes szimmetria felismerése.
- A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában.
- Téglalap és a deltoid kerületének és területének kiszámítása.
- A téglalap felszínének és térfogatának kiszámítása.
- A tanult testek térfogatának ismeretében mindennapjainkban található testek térfogatának, űrmértékének meghatározása.

Valószínűség, statisztika

- Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.
- Néhány szám számítani közepének kiszámítása.

Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, ábrázolása.

7. évfolyam

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Elemek halmazba rendezése több szempont alapján.
- Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása.
- Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben.
- Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával.
- Fagráfok használata feladatmegoldások során.

Számтан, algebra

- Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelzésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Az eredmény becslése, ellenőrzése, helyes és értelmes kerekítése.
- Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság.
- A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során.
- A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül.
- Prímszám, összetett szám. Prímtényező felbontás.
- Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval.
- Négyzetre emelés, hatványozás pozitív egész kitevők esetén.
- Elsőfokú egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel. Ellenőrzés. A megoldás ábrázolása számegyenesen.
- A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában.
- Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint.
- Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is.
- Grafikonok elemzése a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon.

Geometria

- A tanuló a geometriai ismeretek segítségével képes jó ábrákat készíteni, pontos szerkesztéseket végezni.
- Ismeri a tanult geometriai alakzatok tulajdonságait (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetesen négyszögek szimmetriatulajdonságai), tudását alkalmazza a feladatok megoldásában.
- Tengelyes és középpontos tükrök szerkesztése.
- Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban.
- A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében ki tudja számolni a mindennapjainkban előforduló testek térfogatát, űrmértékét.

Valószínűség, statisztika

- Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.
- Konkrét feladatok kapcsán a tanuló képes esélylatolgatásra, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt.
- Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.
- Néhány kiemelkedő magyar matematikus nevének ismerete, esetenként kutatási területének,

eredményének megnevezése.

8. évfolyam

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Elemek halmazba rendezése több szempont alapján.
- Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása.
- Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben.
- Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával.
- Fagráfok használata feladatmegoldások során.

Számтан, algebra

- Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Az eredmény becslése, ellenőrzése, helyes és értelmes kerekítése.
- Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság.
- A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során.
- A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül.
- Prímszám, összetett szám. Prímtényező felbontás.
- Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval.
- Négyzetre emelés, négyzetgyökvonás, hatványozás pozitív egész kitevők esetén.
- Elsőfokú egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel. Ellenőrzés. A megoldás ábrázolása számegyenesen.
- A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában.
- Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint.
- Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is.
- Grafikonok elemzése a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon.

Geometria

- A tanuló a geometriai ismeretek segítségével képes jó ábrákat készíteni, pontos szerkesztéseket végezni.
- Ismeri a tanult geometriai alakzatok tulajdonságait (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), tudását alkalmazza a feladatok megoldásában.
- Tengelyes és középpontos tükrökép, eltolt alakzat képeinek szerkesztése. Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül).
- A Pitagorasz-tételt kimondása és alkalmazása számítási feladatokban.

- Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban.
- A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében ki tudja számolni a mindennapjainkban előforduló testek térfogatát, űrmértékét.

Valószínűség, statisztika

- Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.
- Konkrét feladatok kapcsán a tanuló érti az esély, a valószínűség fogalmát, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt.
- Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.
- Néhány kiemelkedő magyar matematikus nevének ismerete, esetenként kutatási területének, eredményének megnevezése.

Informatika

5. évfolyam

Adott informatikai környezet tudatos használata

Ismerkedés a számítástechnika főbb alkalmazási területeivel. Egyes informatikai eszközök célszerű használata, működési elveinek bemutatása. Adott informatikai környezetben végzett munka szabályainak megismerése.

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásának megismertetése

Egészséges, ergonómiai szempontoknak megfelelő számítógépes munkakörnyezet bemutatása.

Az operációs rendszer alapműveleteinek megismerése

Az operációs rendszerek funkcióinak megismerése. Mappaszerkezet létrehozása, mappaműveletek (pl. másolás, mozgatás, törlés, átnevezés, váltás). Eligazodás a háttértárak rendszerében. Állománykezelés (pl. létrehozás, törlés, visszaállítás, másolás, mozgatás, átnevezés, nyomtatás, futtatás, keresés). Állományok jellemzői, típusai.

A számítógéppel való interaktív kapcsolattartáshoz legszükségesebb perifériák bemutatása és használata

A számítógép és a legszükségesebb perifériák rendeltetésszerű használata. Többfelhasználós környezetben való munkavégzés (például: be- és kijelentkezés, hálózati meghajtó), adatvédelmi alapismeretek.

Egyszerű, rajzos és személyhez kötődő dokumentumok készítése

A rajzeszközök megfelelő használata

Tantárgyakhoz kapcsolódó rajzok készítése, mentése segítséggel. Rövid dokumentumok készítése. Tantárgyakhoz kapcsolódó szöveg begépelése, javítása. Meghívó, névjegy, képeslap, üdvözlő kártya, rajzos órarend készítése. A dokumentum mentése és nyomtatása segítséggel.

Térképhasználati ismeretek alapozása

Tájékozódás, útvonaltervezés digitális térképen, digitális térképes keresők használata.

Az információ jellemző felhasználási lehetőségeinek megismerése

A problémamegoldáshoz szükséges információk gyűjtése, felhasználása. Például saját titkosírás vagy az iskola szabályrendszeréhez illeszkedő jelképrendszer készítése. Az egyes képzési területeken használt, illetve a hétköznapi életben megfigyelhető kommunikációs jelrendszerek alapjainak ismerete. Az informatikai eszközökön használt jelek, ikonok információtartalmának értelmezése, ismerete. Adatok rendszerezése, táblázatokból történő kiolvasása.

Feladatok megoldása egyszerű, automata elvű fejlesztőrendszerrel

Az algoritmizálási készségek fejlesztésére alkalmas szoftverek tanulmányozása. Problémamegoldás folyamatának értelmezése. Grafika készítése technőccel.

Keresőkérdések megfogalmazása

Böngészőprogram kezelése, webcímek beírása, linkek használata, portálok felkeresése. Kulcsszavas és tematikus keresés. Kereső operátorok ismerete. Keresőkérdések megfogalmazása, értelmezése, pontosítása.

Az informatikai biztonság kérdései

Az informatikai biztonsággal kapcsolatos ismeretek. A számítógép és a számítógépen tárolt adatok védelme.

Az infokommunikációs viselkedési szabályok megismerése

Az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályok megismerése. A hálózat használatára vonatkozó szabályok megismerése, értelmezése.

Könyvtártípusok megkülönböztetése. Az iskolai könyvtár eszköztárának készségszintű használata

Tájékozódás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Az iskolai könyvtár eszköztárának készségszintű használata a könyvtári terek funkciói és a könyvtári abc ismeretében. Könyvtárlátogatás a települési könyvtárban.

*Könyvtári szolgáltatások**A hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismerése.*

A könyvtár alapszolgáltatásainak használata. A könyvtári katalógus funkciójának megértése. Katalógusrekord (-cédula) adatainak értelmezése.

Információkeresés

Megadott művek keresése a könyvtár szabadpolcos állományában a feliratok és a raktári jelzet segítségével. Keresőkérdések megfogalmazása tanári segítséggel.

Dokumentumtípusok, kézikönyvek

Hagyományos és nem hagyományos dokumentumok formai, tartalmi, használati jellemzőinek megállapítása; csoportosításuk. A korosztálynak készült tájékoztató források, segédkönyvek biztos használata.

Forráskiválasztás

A megadott problémának megfelelő nyomtatott és elektronikus források irányított kiválasztása. A könyvtárhasználati és informatikai alapokra építő információgyűjtést igénylő feladatok.

Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás

A forrásmegjelölés etikai vonatkozásainak megértése. Saját és mások gondolatainak elkülönítése. A felhasznált források önálló azonosítása a dokumentumok főbb adatainak (szerző, cím, hely, kiadó, év) megnevezésével.

6. évfolyam*Egyszerű oktatóprogramok interaktív használata.*

A számítógép előtt végzett munka káros hatását csökkentő szabályok alkalmazása, egyszerű mozgásgyakorlatok végzése.

*Képszerkesztő programok alkalmazása.**Egyszerű zenés alkalmazások, animációk elkészítése és használata.*

Médialejátszó alkalmazása. Hangállományok lejátszása, hangfelvételek készítése, lejátszása. Animációk megtekintése, értelmezése, tervezése, készítése.

A feladat megoldásához szükséges alkalmazói környezet használata

Tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok megoldása informatikai környezetben. Számítógépes multimédiás oktatójátékok, alkalmazások.

Az adat szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök megismerése

Az adatrögzítési módok (például: táblázat, rajz, fénykép, szöveg, hangfelvétel, videofelvétel) összevetése. Az adat szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök használata.

Adatok csoportosítása, értelmezése, táblázatba rendezése

Adatok rögzítése, csoportosítása és értelmezése táblázatban.

Néhány közhasznú információforrás használata

Keresés, adatgyűjtés közhasznú információforrásokban.

Adatkeresés digitális tudásbázis-rendszerben (SDT)

Adatkeresés digitális tantárgyi adatbázisokban, tudástárakban (például: Sulinet Digitális Tudásbázis).

Az algoritmus informatikai fogalmának megismerése

Informatikai eszközökkel megoldható problémák algoritmusainak megtervezése. A megoldás lépéseinek szöveges, rajzos megfogalmazása, értelmezése. Folyamatábrák készítése.

Problémák megoldása önállóan, illetve irányított csoportmunkában

Az algoritmuskészítés legfontosabb lépéseinek az ismerete: tervezés, különböző megoldási lehetőségek tanulmányozása, hibalehetőségek számbavétele, hatékonyság kérdése, döntés folyamata. A problémamegoldás különböző fázisaiban az informatikai eszközök és módszerek alkalmazási lehetőségeinek tanulmányozása.

A robotika alapjainak megismerése

Algoritmusok megvalósítására alkalmas programok használata. A folyamatos beavatkozást, vezérlést igénylő problémák megoldási módjának megismerése. Például a „teknőc” utasításokkal történő irányítása.

Adott feladat megoldásához tartozó algoritmusok megfogalmazása, megvalósítása számítógépen

Fejlesztőrendszerek alaputasításainak ismerete, alkalmazása. Egyszerűbb feladatok megoldási algoritmusának megvalósítása Logo vagy más automata elvű fejlesztői rendszer segítségével. Egyszerű programok írása közösen.

A problémamegoldás során az ismert adatokból az eredmények meghatározása

Adatbevitel, adatok és a végeredmények megjelenítése. Szöveggel és számokkal elvégezhető műveletek kódolása.

A szabályozó eszközök hatásának megfigyelése oktatóprogramokban

Interaktív oktatóprogramok használata. Beavatkozás a program folyamataiba. A beállítások, paraméterek módosító szerepének tanulmányozása. Az interaktív oktatóprogramok algoritmusainak, eljárásainak azonosítása.

Irányított információkeresés eredményének értelmezése

Találatok értelmezése. A találatok során kapott információk tanulmányozása. A keresés céljának leginkább megfelelő oldalak felkeresése.

Információforrások irányított kiválasztása

Konkrét információforrások használata. Hírportálok felkeresése.

Az információ küldésének és fogadásának megismerése

Kapcsolatteremtés infokommunikációs eszközök útján

Levelezőrendszer alapvető szolgáltatásainak ismerete és alkalmazása. Saját e-mail cím létrehozása. Üzenet küldése, fogadása, válasz a kapott üzenetre, levél továbbítása, mellékletek csatolása.

Felelős magatartás az online világban

Netikett ismerete. A kommunikáció írott és íratlan szabályai. Adatvédelem, az információk megosztásának etikai kérdései. Az online kommunikációban rejlő veszélyek elleni védekezés.

Internetes portálok, szöveges és képi információforrások használata

Weboldalak megtekintése, mentése. Szöveg, kép mentése weboldalról. Hang-, képanyagok elérése, videomegosztó rendszerek felkeresése. Elektronikus könyv keresése, olvasása.

Médiatárak keresése, médiumok elérése, használata. Oktatási célú adatbázisok használata. Oktatóprogramok használata.

Az adatokat – különösen a személyes információkat – érintő visszaélések, veszélyek és következmények megismerése

Adatvédelemmel kapcsolatos fogalmak. Adatkezeléssel kapcsolatos eljárások megismerése. A személyes adatok védelme.

Az információforrások megkülönböztetése a saját dokumentumban

Információforrások gyűjtése. A felhasznált információforrások feltüntetése a saját dokumentumban.

Az e-szolgáltatások hétköznapi életben betöltött szerepének megismerése

A globális információs társadalom jellemzői. Elektronikus szolgáltatások szerepe és használata a hétköznapi életben.

7. évfolyam

Tájékozódás a különböző informatikai környezetekben

Különböző informatikai környezetek jellemzőinek, elemeinek megismerése.

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásáról szerzett ismeretek bővítése

Az informatikai eszközfüggőség és a megelőzés lehetőségei.

Az informatikai eszközök használata és működési elveinek megismerése

Informatikai eszközök fő részegységei. Perifériák, adathordozó eszközök működési elvei. Digitalizálás.

Az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásainak használata

Az operációs rendszer és/vagy egy segédprogram alapszolgáltatásainak használata (mappaszerkezet kialakítása adathordozón, állományműveletek, tömörítés, kibontás). Egy hálózati operációs rendszer használatának alapszabályai (például: jogosultságok, adatvédelem, adatbiztonság). Az iskolai hálózat használata (szabályok, lehetőségek).

Az ismert eszközök közül az adott feladat megoldásához alkalmas hardver- és szoftvereszköz kiválasztása

Iskolai feladatok elkészítésére alkalmas eszközök kiválasztása.

Rajzos, szöveges, táblázatos dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása

Kisebb méretű, de többféle formátumú dokumentum minta vagy leírás alapján történő elkészítése. Objektumok (például: táblázat, videó, diagram) beillesztése dokumentumba. A dokumentumban elhelyezhető különböző objektumok tulajdonságainak megismerése, az egyes jellemzők módosítása. Összetett dokumentumok minta vagy leírás alapján történő elkészítése.

A dokumentumtípusok megismerése

Weblap, blogkészítés.

Multimédiás dokumentumok előállításához szükséges alapelemek készítése

Digitális médiaelemek készítése (például: hangfelvétel, videófelvétel, fényképezés), jellemzőik megismerése. Műveletek médiaelemekkel (például: szerkesztés, vágás).

Térképhasználati ismeretek felhasználása, keresése az interneten

Térképhasználati ismeretek alkalmazása. Térképek keresése, használata. Keresés a térképeken, a térképek átalakítása.

Véletlen jelenségek modelljeinek megismerése, a paramétermódosítás hatásainak megfigyelése

Véletlenszám generálása, a véletlenszámok alkalmazása programokban. Tantárgyi szimulációs programok használata, a paraméterváltoztatás hatásainak vizsgálata.

Összetett keresések űrlapok segítségével

Tematikus és kulcsszavas keresőgépek használata az információ elérésére, több keresési szempont egyidejű érvényesítése, űrlapok kitöltése.

Hatékony, céltudatos információszerzés

Releváns információk kiszűrése a kereső által megtalált adathalmazból.

Információforrások irányított kiválasztása, hitelességének vizsgálata, szelektálása

Az információk elemzése hitelesség szempontjából. Több hasonló tartalmú oldal összehasonlítása.

Nyomtatásra és webes publikálásra szánt dokumentumok készítése

Nyomtatási beállítások. Webes publikálásra alkalmas fájlformátumok megismerése. Internetes oldalak feltöltése egy nyilvános tárhelyre. Publikus és nem publikus adatok megkülönböztetése.

A kommunikációs modell megismerése

Infokommunikációs eszközök használata, a mobilkommunikációs eszközök megismerése.

Az információ küldésének és fogadásának megismerése. Kapcsolatteremtés infokommunikációs eszközök útján. Az internet kommunikációs szolgáltatásai.

A kommunikációs célnak megfelelő választás a médiumok között

A különböző médiumokban rejlő lehetőségek.

A fogyatékkal élőkkel való és a fogyatékkal élők közötti kommunikációt biztosító eszközök megismerése.

A hagyományos médiumok modern megjelenési formáinak megismerése, alkalmazásuk a megismerési folyamatban

A média alkalmazási lehetőségei. Internet, televízió, rádió használata. Elektronikus könyv, hangoskönyv használata. Szótárak, lexikonok, folyóiratok az interneten. Képek, zenék, filmek elérése az interneten. Oktatóprogramok, oktatóanyagok keresése az interneten. Internetes térképek keresése.

Könyvtártípusok, funkcionális terek

Tájékozódás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Az összes könyvtártípus jellemzőinek megismerése, összehasonlítása. A kézikönyvtár összetételének és tájékozódásban betöltött szerepének megismerése. Nagyobb könyvtárak funkcionális tereinek megismerése. Önálló eligazodás a települési közkönyvtárban. A gyermekkönyvtár (-részleg) önálló használata. Könyvtárlátogatás.

Könyvtári szolgáltatások

Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban. A kézikönyvtár önálló használata.

Információkeresés

Hatékony, céltudatos információszerzés. Keresett téma kifejezése tárgyszóval. Összetett keresőkérdés megfogalmazása. Megadott szempontok szerint való keresés az iskolai és a lakóhelyi elektronikus könyvtári katalógusban. Konkrét feladathoz való irányított forráskeresés katalógus és bibliográfia segítségével. A forráskeresés és -feldolgozás lépéseinek tudatosítása, irányított alkalmazása.

Dokumentumtípusok, kézikönyvek

Nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, közhasznú információforrások és ismeretterjesztő művek típusainak ismerete. Közhasznú adatbázisok használata.

8. évfolyam

Előadások, bemutatók készítése

Valamely tantárgy ismeretanyagát feldolgozó, különböző típusú prezentációk készítése.

Az adat szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök, illetve módszerek megismerése

Táblázatok használata a hétköznapi és az iskolai életben (például: cella, sor, oszlop, hivatkozás, képlet). Adatok formátuma, típusai (például: szöveg, szám, pénznem). Az adatok szemléltetését segítő eszközök (például: diagram) megismerése. Az adatok csoportosítása, értelmezése, grafikus ábrázolása, következtetések levonása. Diagramok készítése.

Adatok grafikus ábrázolása, következtetések levonása

Táblázatok használata a mindennapi életben. Kimutatások, diagramok készítése. Adatelemzést szolgáló függvények (például: összegzés, szélsőérték, átlag) megismerése.

Adatbázisokból való információszerzés módjainak megismerése

Az adatok gyűjtése, csoportosítása, lekérdezése.

A megtalált információ rögzítése, értelmezése, feldolgozása

Állományok, találati listák letöltése, adatok értelmezése, adatfeldolgozás.

A problémák megoldásához szükséges eszközök és módszerek megismerése

Az algoritmusleírás eszközeinek mélyebb elsajátítása (pl. folyamatábra elemeinek bővítése). Egyszerű algoritmusok leírása algoritmusleíró nyelven. A feladatmegoldást segítő lehetőségek megismerése.

Problémák megoldása önállóan, illetve irányított csoportmunkában

Iskolai élethez kapcsolódó problémák, illetve választott saját feladatok megoldása önállóan, vagy irányított csoportmunkában.

A robotika alapjainak megismerése, egyszerű vezérlési problémák megoldása

Alakzatok rajzolása, vagy egyszerű vezérléses játék készítése valamely fejlesztői környezetben. A paraméterértékek változtatása, a változtatások hatásának tanulmányozása.

Adott feladat megoldásához algoritmuselemek, algoritmusok tervezése, végrehajtása

Algoritmus kódolása a számítógép számára egyszerű programozási nyelven. Az eljárás-készítés előnyeinek vizsgálata, eljárások alkalmazása (paraméterezés, feltételes utasítások, ciklusok, rekurziók). Összetett algoritmusok készítése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elve alapján.

A problémamegoldáshoz szükséges adatok és az eredmény kapcsolata

A bemenő adatok, a kimenő adatok és a változók értékeinek megadása, a bemenő adat és eredmény kapcsolatának megfigyelése. A programozás eredményeinek további felhasználása.

Elemi és összetett adatok megkülönböztetése, kezelése

Elemi és összetett adattípusok jellemzőinek megismerése, alkalmazásuk. Az összetett adatok kezelése.

Robotvezérlési, grafikai feladatok megoldása fejlesztőrendszerrel

Teknőc állapotának változtatása, állapotjellemzőinek ismerete.

Az adatokkal való visszaélések, veszélyek megismerése, azok kivédése, a védekezés módszereinek megismerése

Az adatvédelemmel kapcsolatos feladatok megismerése. Az adatokkal való visszaélések kivédése. Az adatokkal való visszaélésekből származó veszélyek és következmények megismerése. Védekezési módszerek és szempontok megismerése.

Az információ hitelessége és ellenőrzési lehetőségeinek megismerése

Megbízható információforrások ismerete. Az információ hitelességének értékelése.

Az informatikai eszközök alkalmazásának fontosabb etikai kérdései

A jogtisztta szoftverhasználat előnyei. Szabadon vagy korlátozottan használható programok használata. A programhasználat során betartandó jogok és kötelességek.

Az információforrások etikus felhasználásának megismerése

Az információszerzés folyamatának ismerete. Az információforrások etikus felhasználása. Az információforrások feltüntetése. Az információ értéként való kezelése, megosztása.

Az információ és az informatika emberi kapcsolatokra gyakorolt hatásának megismerése

Az információ szerepe az információs társadalomban. Az informatikai eszközök használatának következményei.

Az e-szolgáltatások használatának célirányos megismerése

Az elektronikus szolgáltatások funkcióinak megismerése. Az elektronikus szolgáltatások működésének megismerése, a szolgáltatások igénybevétele, használata, lemondása.

Forráskiválasztás

A feladatnak megfelelő forrástípus önálló kiválasztása. Információforrások hitelességének vizsgálata, szelektálása. Többféle forrásra épülő tematikus gyűjtőmunka.

Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás

Bibliográfiai hivatkozás önálló készítése. Idézés jelölése. A szerzői jogi vonatkozások megértése. Forrásjegyzék összeállítása.

Fizika

7. évfolyam

Ismerje fel, hogy a természettudományos tények megismételhető megfigyelésekből, célszerűen tervezett kísérletekből nyert bizonyítékokon alapulnak.

Váljon igényévé az önálló ismeretszerzés.

Használja fel ismereteit saját egészségének védelmére.

Legyen képes a mások által kifejtett véleményeket megérteni, értékelni, azokkal szemben kulturáltan vitatkozni.

A kísérletek elemzése során alakuljon ki kritikus szemléletmódja, egészséges szkepticizmusa. Ítélje meg, hogy különböző esetekben milyen módon alkalmazható a tudomány és a technika, értékelje azok előnyeit és hátrányait az egyén, a közösség és a környezet szempontjából. Törekedjék a természet- és környezetvédelmi problémák enyhítésére.

Legyen képes egyszerű megfigyelési, mérési folyamatok megtervezésére, tudományos ismeretek megszerzéséhez célzott kísérletek elvégzésére.

Legyen képes ábrák, adatsorok elemzéséből tanári irányítás alapján egyszerűbb összefüggések felismerésére. Megfigyelései során használjon modelleket.

Legyen képes egyszerű arányossági kapcsolatokat matematikai és grafikus formában is lejegyezni. Az eredmények elemzése után vonjon le konklúziókat.

Képes legyen a sebességfogalmat különböző kontextusokban is alkalmazni.

Tudja, hogy a testek közötti kölcsönhatás során a sebességük és a tömegük egyaránt fontos, és ezt konkrét példákon el tudja mondani.

Értse meg, hogy egy adott testet érő gravitációs vonzást a Föld (vagy más égitest) gravitációs mezője okozza.

A tanuló tudja, hogy az energiával kapcsolatos köznapi szóhasználat egy rövidített kifejezési forma, amelynek megvan a szakmailag pontosabb változata is.

Magyarázataiban legyen képes az energiaátalakulások elemzésére, a hőmennyiséghez való kapcsolódásuk megvilágítására. Tudja használni az energiafajták elnevezését. Ismerje fel a hőmennyiség cseréjének és a hőmérséklet kiegyenlítésének kapcsolatát.

Fel tudjon sorolni többféle energiaforrást, ismerje alkalmazásuk környezeti hatásait. Tanúsítson környezettudatos magatartást, takarékoskodjon az energiával.

A tanuló minél több energiaátalakítási lehetőséget ismerjen meg, és képes legyen azokat azonosítani. Tudja értelmezni a megújuló és a nem megújuló energiafajták közötti különbséget.

A tanuló képes legyen arra, hogy az egyes energiaátalakítási lehetőségek előnyeit, hátrányait és alkalmazásuk kockázatait elemezze, tényeket és adatokat gyűjtsön, vita során az érveket és az ellenérveket csoportosítsa, és azokat a vita során felhasználja.

Képes legyen a sebesség, gyorsulás, tömeg, sűrűség, az erő, a nyomás fogalmának értelmezésére és kiszámítására egyszerű esetekben.

Tudja, hogy nem csak a szilárd testek fejtenek ki nyomást.

Tudja magyarázni a gázok nyomását a részecskéképpel.

Tudja, hogy az áramlások oka a nyomáskülönbség.

Tudja, hogy a hang miként keletkezik, és hogy a részecskék sűrűségének változásával terjed a közegben.

Tudja, hogy a hang terjedési sebessége gázokban a legkisebb, és szilárd anyagokban a legnagyobb.

8. évfolyam

A kísérletek elemzése során alakuljon ki kritikus szemléletmódja, egészséges szkepticizmusa. Tudja, hogy ismeretei és használati készségei meglévő szintjén további tanulással túl tud lépni. Ítéld meg, hogy különböző esetekben milyen módon alkalmazható a tudomány és a technika, értékelje azok előnyeit és hátrányait az egyén, a közösség és a környezet szempontjából. Törekedjék a természet- és környezetvédelmi problémák enyhítésére.

Legyen képes egyszerű megfigyelési, mérési folyamatok megtervezésére, tudományos ismeretek megszerzéséhez célzott kísérletek elvégzésére.

Legyen képes ábrák, adatsorok elemzéséből tanári irányítás alapján egyszerűbb összefüggések felismerésére. Megfigyelései során használjon modelleket.

Ismerje fel a fény szerepének elsőrendű fontosságát az emberi tudás gyarapításában, ismerje a fényjelenségeken alapuló kutatóeszközöket, a fény alapvető tulajdonságait.

Ismerje az elektromossággal kapcsolatos biztonsági szabályokat, az elektromos áramkör részeit, képes legyen egyszerű egyenáramú áramkörök összeállítására, és azokban az áramerősség mérésére.

Tudja, hogy az áramforrások mezőjének kvantitatív jellemzője a feszültség.

Tudja, hogy az elektromos fogyasztón energiaváltozás és átalakulás jön létre.

A tanuló képes legyen az erőművek alapvető szerkezetét bemutatni.

Tudja, hogy az elektromos mező bármilyen módon történő előállítására terheli a környezetet.

Kémia

7. évfolyam

A tanuló ismerje a kémia egyszerűbb alapfogalmait

- balesetvédelmi szabályokat, veszélyességi jelöléseket,
- atom, atommag, atomtörzs és vegyértékelektron
- kémiai és fizikai változás,
- hőtermelő és hőelnyelő változás,
- égés, oxidáció, redukció
- elem, vegyület, keverék, halmazállapot,
- atom, atommag, atomtörzs és vegyértékelektron
- ion, ionos, molekula, kovalens és fémes kötés, só.

Tudja, hogy a megismert anyagoknak, változásoknak mi a szerepük a mindennapi életben, ismerje helyes alkalmazásukat, környezet és egészségkárosító hatásukat.

Ismerje az egyszerű kémiai számításokat, tömegszázalék, térfogatszázalék, anyagmennyiség.

Ismerje a kémia sajátos jelrendszerét (vegyjel, képlet, kémiai egyenlet), a periódusos rendszer és a vegyértékelektron-szerkezet kapcsolatát, egyszerű vegyületek elektronszerkezeti képletét, a tanult modellek és a valóság kapcsolatát.

Tudjon egy kémiával kapcsolatos témáról önállóan dolgozva információt keresni, és *tudja* ennek eredményét másoknak változatos módszerekkel, az infokommunikációs technológia eszközeit is alkalmazva bemutatni.

8. évfolyam

Ismerje a következő fogalmakat, anyagokat, változásokat:

- Egyesülés, bomlás, gyors és lassú égés, oxidáció, redukció, pH, sav, lúg, közömbösítés
- Szerves vegyület, alkohol, szerves sav, zsír, olaj, szénhidrát, fehérje, dohányzás, alkoholizmus, drog.
- H₂, légköri gáz, természetes és mesterséges víz, ásvány, érc, levegőszennyezés, vízszennyezés.
- Vas- és acélötvözet, alumínium, üveg, papír, energia, fosszilis energia, földgáz, kőolaj, szén, biomassza, mész, körfolyamat, kristályvíz.
- Vízkőoldó, zsíroló, fertőtlenítő- és fehérítőszer, mosószer, vízkeménység, csomagolóanyag, műanyag, szelektív gyűjtés, nemesfém, permetezőszer, műtrágya, várakozási idő, adagolás, szárazelem, akkumulátor.

Ismerje néhány, a hétköznapi élet szempontjából jelentős szervetlen és szerves vegyület tulajdonságait, egyszerűbb esetben ezen anyagok előállítását és a mindennapokban előforduló anyagok biztonságos felhasználásának módjait.

Tudja, hogy a kémia a társadalom és a gazdaság fejlődésében fontos szerepet játszik.

Alkalmazza a megismert törvényszerűségeket egyszerűbb, a hétköznapi élethez is kapcsolódó problémák, kémiai számítási feladatok megoldása során, illetve gyakorlati szempontból jelentős kémiai reakciók egyenleteinek leírásában.

Használja a megismert egyszerű modelleket a mindennapi életben előforduló, a kémiával kapcsolatos jelenségek elemzéseskor.

Megszerzett tudását alkalmazva hozzon felelős döntéseket a saját életével, egészségével kapcsolatos kérdésekben, vállaljon szerepet személyes környezetének megóvásában

Természettudományi gyakorlatok

6. évfolyam

A természettudományi vizsgálatok pontos kivitelezése:

- Az utasítások pontos betartása.
- A balesetvédelmi szabályok pontos betartása.
- A tapasztaltak rögzítése.

Készség és képesség fejlesztés:

- Az érzékszervi tapasztalatok megfogalmazása.
- Az ok-okozati összefüggések, analógiák felismerése.
- Érvelés a tapasztalatok és a következmények helyessége mellett
- A jelenségek komplex megragadása, megfelelő szintű magyarázat keresés igényével, a víz és a levegő témakörökben.

Természetismeret

5. évfolyam

- Ismerje fel a különböző anyagok, testek, folyamatok tulajdonságait. Tudatosuljon bennük, hogy ezek mennyiségekkel jellemezhetők. Szerezzenek jártasságot a mérések elvégzésében. Értse a tömeg és a sűrűség fogalmát a közöttük levő különbségeket.
- Értse a kölcsönhatás lényegét, ismerje fel a környezetükben a kölcsönhatások különböző típusait. (termikus, mágneses, elektromos, gravitációs, kémiai és a fény) és tudjon példát mondani ezekre. Tudja, hogy az energia mennyiség. Ismerje fel annak változásait, következményeit.
- Ismerje és hasznosítsa mindennapi életében a zöldség- és gyümölcsfélék táplálkozásban betöltött szerepét. Rendelkezzen a növényi és állati eredetű termékek fogyasztásának elemi szintű ismereteivel. Sajátítsa el a helyes fogyasztói magatartás alapelveit.
- Rendelkezzen a kulturált és emberséges állattartás, valamint az állatvédelmi szabályok betartására. Tudja jellemezni a legjelentősebb növény- és állatcsoportokat, alkalmazza a hierarchikus rendszerezés elvét csoportosításuknál. Ismerje fel és tudja bizonyítani az élőlények vizsgálata során a környezet- szervezet-életmód, valamint a szervek felépítése és működése közötti összefüggéseket.
- Ismerje a Föld helyét a Világegyetemben, Magyarország helyét Európában. Tudja a bolygó, csillag és hold hasonlóságait és különbségeit. Tudjon tájékozódni a térképeken. Értelmezze helyesen a különböző tartalmú térképek jelrendszerét, használja fel az információszerzés folyamatában. Alakuljanak ki a szemléleti térképolfvasás készségei, és formálódjon az okfejtő térképolfvasás képessége.
- Értse az élő és élettelen természet elválaszthatatlanságát. A hétköznapiokban tapasztalható jelenségek, folyamatok értelmezéséhez mozgósítsa természettudományos ismereteit és képességeit. Ismerje fel szűkebb és tágabb környezetében az emberi tevékenység környezeti hatásait. Anyag- és energiatakarékos életvitelével, tudatos vásárlási szokásaival önmaga is járuljon hozzá a fenntartható fejlődéshez.
- Vegyen részt olyan iskolai programokban, melyek a közvetlen környezet természeti értékeinek védelmét, gyarapítását szolgálják. Formálódjon reális énképe, fejlődjön akaraterete, az, élete irányításában döntő szerepet kapjon az erkölcsi értékrendnek való megfelelés.
- Legyen nyitott, érdeklődő a világ megismerése iránt. Az internet és a könyvtár segítségével bővítse tudását. Fejlődjön ismeretszerzési, ismeretfeldolgozási képessége, feladatmegértő- és megoldó gondolkodásuk.
- Életkorának megfelelően biztonssággal használja a szaktudomány nyelvezetét a folyamatok, jelenségek értelmezésekor és az élőlények bemutatásakor. Képes legyen egyszerű kísérleteket, megfigyeléseket, méréseket önállóan, ill. csoportban biztonságosan elvégezni, a tapasztalatokat rögzíteni, következtetéseket levonni.

6. évfolyam

- Ismerje az emberi testfelépítését, működését, főbb életszakaszait, a serdülőkor változásait, annak okait. Értse a mozgás, az egészséges táplálkozás jelentőségét a testi, lelki egészség megőrzésében. Vegyen részt egészségvédő programokban.
- Tudatosuljanak az egészséget veszélyeztető hatások, törekedjen ezek elkerülésére, utasítsa el függőséghez vezető szerek használatát. Értse a betegségek megelőzésének fontosságát, tudja az időbeni orvoshoz fordulás szerepét a gyógyulásban. Ismerje a környezet és

egészség kapcsolatát alapozódjon meg a higiénés kultúrája. Alapozódjon meg az egészséges életvitel szokásrendszere.

- Rendelkezzen az elsősegélynyújtás elemi ismereteivel, legyen empátikus és segítőkész embertársaival. Formálódjon reális énképe, fejlődjön akaratereje, az, élete irányításában döntő szerepet kapjon az erkölcsi értékrendnek való megfelelés. Tudja a családi és társas kapcsolatok jelentőségét, sajátítsa el a konfliktus kezelésének technikáit.
- Tudja, hogy milyen életterek vannak, ismerje legfontosabb tulajdonságaikat, lássák az élővilág életében betöltött szerepüket, jelentőségüket. Ismerje hazánk legjellemzőbb életközösségeit, az élő és élettelen környezeti tényezők egymásrautaltságát az életközösség felépítésében, működésében. Lássák az életközösségeket veszélyeztető tényezőket. Ismerje a nemzeti parkok értékmegőrző szerepét, legjellemzőbb természeti kincseit.
- Alakuljon ki átfogó képe hazai tájaink természetföldrajzi jellemzőiről, természeti-társadalmi erőforrásairól, gazdasági folyamatairól, környezeti állapotukról. Magyarország természeti szépségeinek, társadalmi eredményeinek megismerése erősítse a tanuló kötődését a természethez és hazájához. Ismerje fel személyes felelősségét az értékek létrehozásában és védelmében. Hazai tájak és az élőlények bemutatása során alkalmazza a megismerési algoritmusokat.
- Tudja jellemezni a legjelentősebb növény- és állatcsoportokat, alkalmazza a hierarchikus rendszerezés elvét csoportosításuknál. Tudjon egyszerű táplálkozási láncokat összeállítani, táplálkozási hálózatokat elemezni.
- Értse a külső és belső erők felszínformáló szerepét. Érzékelje a természeti és társadalmi folyamatok időléptéke közötti különbségeket. Ismerje és használja a földrajzi helymeghatározás különböző módszereit.
- Ismerje fel szűkebb és tágabb környezetében az emberi tevékenység környezeti hatásait. Anyag- és energiatakarékos életvitelével, tudatos vásárlási szokásaival önmaga is járuljon hozzá a fenntartható fejlődéshez. Életkorának megfelelően biztonsággal használja a szaktudomány nyelvezetét a folyamatok, jelenségek értelmezésekor és az élőlények bemutatásakor.
- Legyen nyitott, érdeklődő a világ megismerés iránt. Az internet és a könyvtár segítségével bővítse tudását. Fejlődjön ismeretszerzési, ismeretfeldolgozási képessége, feladatmegértő- és megoldó gondolkodásuk. Képes legyen egyszerű kísérleteket, megfigyeléseket, méréseket önállóan, ill. csoportban biztonságosan elvégezni, a tapasztalatokat rögzíteni, következtetéseket levonni.

Biológia

7. évfolyam

Csapadékhöz igazodó élet a forró éghajlati övben

Az élettelen környezeti tényezők hatása az élőlényekre.

A környezeti tényezők (fény, hőmérséklet, levegő, víz, talaj) hatása a növényzet kialakulására. A víz fontossága az élő szervezetben. A víz szerepe a földi élet szempontjából (testalkotó, élettér, oldószer).

Példák az élőlényeknek a magas hőmérsékletre való alkalmazkodásra.

Az életközösségek vízszintes és függőleges rendeződése, mint a környezeti feltételek optimális kihasználásának eredménye.

A forró éghajlati öv jellegzetes biomjainak jellemzése (területi elhelyezkedés, kialakulásuk okai főbb növény- és állattani jellemzői).

Fajok közötti jellegzetes kölcsönhatások (együttélés, versengés, élősködés, táplálkozási kapcsolat) a trópusi éghajlati öv életközösségeiben.

Az erdők irtásának hatása Földünk élővilágára. C-vitamin szükségletünk pótlására fogyasztott gyümölcsök a téli hónapokban.

Az élőhelyek pusztulásának, azon belül az elsivatagosodásnak az okai és következményei.

Az élővilág alkalmazkodása a négy évszakhhoz

A természetes növénytakaró változása a tengerszint feletti magasság, illetve az egyenlítőtől való távolság függvényében.

A mérsékelt övezet és a magashegységek környezeti jellemzői.

Egy rét, vagy a park füve a nyári szárazságban, illetve eső után, jellemzői.

A mérsékelt éghajlati övezet biomjainak (keménylombú erdők, lombhullató erdőségek, füves puszták jellemzői) jellemzése (földrajzi helye, legjellemzőbb előfordulása, környezeti feltételei, térbeli szerkezete, jellegzetes növény- és állatfajok).

A mérsékelt öv biomjainak jellegzetes növényei és állatai.

Fajok közötti kölcsönhatások néhány jellegzetes hazai társulásban (erdő, rét, víz-vízpart).

Az ember természetátalakító munkájaként létrejött néhány tipikus mesterséges (mezőgazdasági terület, ipari terület, település) életközösség a Kárpát-medencében.

Savas esők kialakulása, s hatása a környezetre.

A környezetszennyezés jellemző esetei és következményei (levegő, víz, talajszennyezés).

Invazív és allergén növények (parlagfű).

Az élővilág alkalmazkodása a hideghez, és a világtenger övezeteihez

Hasonlóság a sivatagi, illetve a hideg égövi állatok túlélési stratégiája között.

A hideg éghajlati övezet biomjainak jellemzése az extrém környezeti feltételekhez való alkalmazkodás szempontjából.

A szárazföldi és a vízi élőhelyek környezeti feltételeinek hasonlósága.

A világtenger, mint élőhely: környezeti feltételei, tagolódása.

A világtengerek jellegzetes élőlényei, mint a vízi környezeti feltételekhez való alkalmazkodás példái.

Az életközösségek belső kapcsolatai, a fajok közötti kölcsönhatások konkrét típusai.

Anyag- és energiaáramlás a tengeri életközösségekben.

Az élőhelyek pusztulásának okai: a prémes állatok vadászata, a túlzott halászat, a bálnavadászat, a szennyvíz, a kőolaj, a radioaktív hulladék, a turizmus következményei.

A globális fölmelegedés veszélye a sarkvidékek és az egész Föld élővilágára.

A Föld globális problémái: túlnépesedés - a világ élelmezése, fogyasztási szokások – anyag- és energiaválság, környezetszennyezés – a környezet leromlása.

Konkrét példák a biológiának és az orvostudománynak a mezőgazdaságra, az élelmiszeriparra, a népesedésre gyakorolt hatására.

A fenntarthatóság fogalma, az egyéni és közösségi cselekvés lehetőségei a fenntarthatóság érdekében.

Az éghajlat hatása az épített környezetre (pl. hőszigetelés).

Rendszer az élővilág sokféleségében

Az élőlények csoportosításának lehetőségei.

Élőlények csoportosítása különböző szempontok alapján.

A tudományos rendszerezés alapelvei a leszármazás elve, és néhány jellegzetes bizonyítéka.

Az élővilág törzsfajlásának időskálája.

Baktériumok, egyszerű eukarióták, gombák, növények és állatok általános jellemzői.

A növények és állatok országa jellegzetes törzseinek általános jellemzői.

Részekből egész

Élő és élettelen, növény és állat közötti különbség.

Az élő szervezet, mint nyitott rendszer.

A rendszer és a környezet fogalma, kapcsolata, biológiai értelmezése.

A biológiai szerveződés egyeden belüli szintjei, a szintek közötti kapcsolatok.

Testszerveződés a növény- és állatvilágban.

Az eukarióta sejt fénymikroszkópos szerkezete, a fő sejtalkotók (sejthártya, sejtplazma, sejtmag) szerepe a sejt életfolyamataiban.

A fény-, illetve az elektronmikroszkóp felfedezése, jelentősége a természettudományos megismerésben.

A sejtosztódás fő típusai, és szerepük az egyed, illetve a faj fennmaradása szempontjából.

A növényi és az állati szövetek fő típusai, jellemzésük.

A növények táplálkozásának és légzésének kapcsolata; jelentősége a földi élet szempontjából.

Az élőlényeket/sejteket felépítő anyagok (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok) és szerepük az életműködések megvalósulásában.

A szaporodás, mint a faj fennmaradását biztosító életjelenség. Fő típusai

8. évfolyam**Szépség, erő, egészség**

Az emberi test síkjai, szimmetriája, formavilága, esztétikuma.

A bőr felépítése és funkciói.

A bőr szerepe a külső testkép kialakításában: a bőr kamaszkori változásainak okai, következményei.

A bőr- és szépségápolás.

A bőr védelme; bőrsérülések és ellátásuk.

Bőrbetegségek (bőrallergia, fejtetvesség, rüh, gombásodás).

A mozgásszervrendszer aktív és passzív szervei. Az ember mozgásának fizikai jellemzése (erő, munkavégzés).

A csontok kapcsolódása. Az ízület szerkezete. A porcok szerepe a mozgásban.

Mozgássérülések (ficam, rándulás, törés) ellátása, mozgásszervi betegségek (csípőficam, gerincferdülés, lúdtalp) és megelőzésük.

A mozgás, az életmód és az energia-szükséglet összefüggései.

A szervezet anyag- és energiaforgalma

Az élőlényeket felépítő szervetlen és szerves anyagok (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok) szerepe.

A tápcsatorna részei és szerepük a tápanyagok emésztésében és felszívódásában.

Az egészséges táplálkozás jellemzői (minőségi és mennyiségi éhezés, alapanyagcsere, testtömeg-index, normál testsúly).

A vér és alkotóinak szerepe az anyagszállításban.

A légzési szervrendszer részei és működésük. Hangképzés és hangadás.

A keringési rendszer felépítése és működése.

A táplálkozás és a légzés szerepe szervezet energiaellátásában.

A vér szerepe a szervezet védelmében és belső állandóságának fenntartásában. Immunitás, vércsoportok. A védőoltások jelentősége.

A kiválasztásban résztvevő szervek felépítése és működése.

A vízháztartás és a belső környezet állandósága. A só- és vízháztartás összefüggése.

Vérzéstípusok - vérzéscsillapítások.

Légzőszervi elváltozások, betegségek megelőzése.

A szív és az érrendszeri betegségek tünetei és következményei.

Az alapvető életfolyamatok (légzés, pulzusszám, vérnyomás, testhőmérséklet és vércukorszint) szabályozásának fontossága a belső környezet állandóságának fenntartásában.

A rendszeres szűrővizsgálat, önvizsgálat szerepe a betegségek megelőzésében.

Betegjogok: az orvosi ellátáshoz való jog; házi- és szakorvosi ellátás.

A belső környezet állandóságának biztosítása

A környezeti jelzések érzékelésének biológiai jelentősége.

A hallás és egyensúlyozás, a látás, a tapintás, az ízlelés és a szaglás érzékszervei.

Az idegrendszer felépítése; a központi és a környéki idegrendszer főbb részei, az egyes részek

Az idegsejt felépítése és működése.

A feltétlen és a feltételes reflex.

A feltételes reflex, mint a tanulás alapja.

Az alapvető életfolyamatok (légzés, pulzusszám, vérnyomás, testhőmérséklet és vércukorszint) szabályozásának működési alapelve.

Az alkohol egészségkárosító hatásai.

A lágy és kemény drogok legismertebb fajtái, hatásuk az ember idegrendszerére, szervezetére, személyiségére. A megelőzés módjai.

A fogamzástól az elmúlásig

A férfi és a nő szaporodási szervrendszerének felépítése és működése.

Elsődleges és másodlagos nemi jelek.

A nemi hormonok és a pubertás.

Az ivarsejtek termelődése, felépítése és biológiai funkciója.

A menstruációs ciklus.

A fogamzásgátlás módjai, következményei.

Az abortusz egészségi, erkölcsi és társadalmi kérdései.

A nemi úton terjedő betegségek kórokozói, tünetei, következményei és megelőzésük.

A fogamzás feltételei, a méhen belüli élet mennyiségi és minőségi változásai, a szülés/születés főbb mozzanatai.

A méhen kívüli élet főbb szakaszainak időtartama, az egyed testi és szellemi fejlődésének jellemzői.

A serdülőkor érzelmi, szociális és pszichológiai jellemzői.

A személyiség összetevői, értelmi képességek, érzelmi adottságok Az önismeret és az énfeljesztés fontossága.

Leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban.

A családi és az egyéni (rokon-, iskolatársi, baráti, szerelmi) kapcsolatok jelentősége, szerepük a személyiség fejlődésében.

A viselkedési normák és szabályok szerepe a társadalmi együttélésben.

Részekből egész

Élő és élettelen, növény és állat közötti különbség.

Az élő szervezet, mint nyitott rendszer.

A rendszer és a környezet fogalma, kapcsolata, biológiai értelmezése.

A biológiai szerveződés egyeden belüli szintjei, a szintek közötti kapcsolatok.

Testszerveződés a növény- és állatvilágban.

Az eukarióta sejt fénymikroszkópos szerkezete, a fő sejtalkotók (sejthártya, sejtplazma, sejtmag) szerepe a sejt életfolyamataiban.

A fény-, illetve az elektronmikroszkóp felfedezése, jelentősége a természettudományos megismerésben.

A sejtosztódás fő típusai, és szerepük az egyed, illetve a faj fennmaradása szempontjából.

A növényi és az állati szövetek fő típusai, jellemzésük.

A növények táplálkozásának és légzésének kapcsolata; jelentősége a földi élet szempontjából.

Az élőlényeket/sejteket felépítő anyagok (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok) és szerepük az életműködések megvalósulásában.

A szaporodás, mint a faj fennmaradását biztosító életjelenség. Fő típusai

Földrajz

7. évfolyam

Hasonlítsa össze a természetes és mesterséges anyagokat. Tudja a legfontosabb ásványok, drágakövek, magmás, üledékes és átalakult kőzetek tulajdonságait és csoportosítását. Ismerje fel a talaj anyagait és szerkezetét, rendelkezzen a talajkeletkezési folyamat és a talaj tulajdonságainak ismeretével. Ismerje fel a földövek és méreteik, a kőzetöv és a kőzetlemezek felépítését.

Rendelkezzen a geológiai (belső) erők megnyilvánulásainak jelenségeivel, a kőzetlemezek mozgásával és következményeivel. Ismerje fel a földrajzi (külső) erőket. Ismerje fel a szárazföldök és a tengerek mindenkor-természetföldrajzi és környezeti-következményeit, a mai földrészek kialakulását. Tudjon tájékozódni a geológiai mozgások, változások időskáláján.

Ismerje fel az éghajlati elemeket, az éghajlatot alakító és módosító tényezőket, értelmezze az éghajlat övezetességét kialakító tényezőket; tudjon éghajlati diagramot olvasni. Tudja a forró, a mérsékelt és a hideg övezetek elhelyezkedését, a köztük lévő földrajzi-környezeti kapcsolatokat.

Rendelkezzen az esőerdővidék; a szavannavidék és a sivatag jellemzőivel. Jellemezze a mediterrán tájat és a mediterrán gazdálkodást, ismerje fel a földrészek belseje felé való változást a valódi mérsékelt övben, a füves területek és a vegyes szántóföldi gazdálkodás összefüggéseit, a tajgavidék és az erdőgazdálkodását. Ismerje fel a természetföldrajzi adottságok függőleges változását és a hegység éghajlat- és vízváltató szerepét; jellemezze a magashegységi tájat.

Ismerje fel a gazdasági ágazatok feladatát, szerepét; a szolgáltatás és a mindennapi élet kapcsolatát, az országok és a gazdasági fejlettség alapadatait. Rendelkezzen a termék árát befolyásoló tényezők és kapcsolatának ismeretével, a pénz szerepével, típusaival, fizetési módokkal, nemzeti és közös valutákkal, árfolyamokkal, a valutaváltás eljárásával. Legyen tisztában a piac működési alapelvével, a kiadás-bevétel rendszerrel, a kölcsön veszélyeivel és a takarékosodás és a megtakarítások lényegével. Értse a nemzetközi együttműködések szükségességét.

Ismerje Afrika domborzatát és tájait, a földtani szerkezet és az övezetesség következményeit, az ásványkincs- és energiahordozó-készletek területi és gazdasági ellentmondásosságát. Tudja az emberfajták, népek és kultúrák találkozásának szerepét, a népességgrobbanás, a fiatal népesség és következményeinek összekapcsolását. Tudja a trópusi mezőgazdaság változatos formáit, az életmódok különbségeit.

Össze tudja hasonlítani az észak-, dél- és közép-amerikai tájtípusokat, szerkezeti tagolódását, a szerkezetfejlődési múlt gazdaságot és életmódot meghatározó szerepét. Ismerje fel a természetföldrajzi övezetességet, az É-D-i nyitottság és K-Ny-i zártág következményeit, veszélyhelyzeteit.

Rendelkezzen Amerika népességföldrajzi tagolódásáról, a népességkeveredésből fakadó társadalmi-gazdasági előnyökről, hátrányokról. Értelmezze a népességkoncentrációk, a városodás és a városiasodás, a település-együttesek fogalmát, az agglomerációs zóna kialakulását. Ismerje fel a farmgazdálkodást, a mezőgazdasági övezetesség átalakulását, a technológiai övezet létét. Hasonlítsa össze az eltérő szerepű országok földrajzi jellemzőit.

Tudja, hogy az Amerikai Egyesült Államok világgazdasági vezető hatalom; Brazília gyorsan fejlődő ország.

Ismerje fel Ázsia óriástájakait és szerkezeti egységeit, változatos éghajlatát és talajait, a természeti veszélyhelyzeteket. Hasonlítsa össze a monszun vidék és terület kialakító okait a forró és a mérsékelt övezetben, jellemezze az öntözéses monszungazdálkodást.

Legyen tisztában a népek és kultúrák jellemzőivel, a népességkoncentrációk kialakulási okaival, az ősi kultúrák, a világvallások szerepével. Ismerje fel a területi fejlettségi különbségeket, a felgyorsult gazdasági növekedést.

Tudja, hogy melyek az eltérő szerepkörű országcsoportok: olajországok, mezőgazdasági alapanyag-termelők, összeszerelő-beszállítók, újonnan iparosodott országok, új gazdasági hatalmak. Rendelkezzen India, Kína, Japán természeti, gazdasági és társadalmi ismereteivel.

Ismerje fel Ausztrália elszigetelt fekvését, ellentmondásos természeti adottságait és következményeit, Óceánia speciális fekvésének gazdasági, társadalmi és környezeti következményeit. Rendelkezzen az Északi- és a Déli-sarkvidék összehasonlító földrajzi jellemzésének; az ózonréteg-elvékonyodás okainak és következményeinek tudásával; az Antarktika szerepével, a kutatóállomások jelentőségével.

8. évfolyam

Tudja Európa szerkezetalkító folyamatát és a külső erők felszíni következményeit, a domborzati adottságait. Lássza meg Európa éghajlatát, a nyitottság hatását, a természeti adottságok szerepét a társadalmi-gazdasági életben.

Ismerje fel Európa változó társadalmi erőforrásait, az elöregedő társadalom gazdasági következményeit, az új válságjelenségeket; a transzkontinentális infrastruktúra szerkezetét. Értse az Európai Unió földrajzi lényegét, az országok és térségek változó szerepét az integrációs folyamatban.

Ismerje fel a tenger, a tagolt partvidék szerepét, az életmódra gyakorolt hatását. Rendelkezzen az északi fekvés következményeivel, az eltérő jellegű természeti tájak ismeretével, az adottságaikhoz igazodó munkamegosztással. Ismerje Dél-Európa természetföldrajzi jellemzését; az országok gazdasági életét, a szolgáltató ágazatok súlyát. Ismerje fel a Balkán-térségben a természetföldrajzi jellemzőket, a karsztvidékeket; a kultúrák találkozási következményeit.

Tudja a nyugati fekvés földrajzi következményeit, Nyugat-Európa természetföldrajzi jellemzését. Ismerje fel a fosszilis energiahordozó és ásványi nyersanyag-készletek fogyásának következményeit. Értelmezze a bányavidékek és ipari körzetek átalakulási folyamatát és a gazdasági szerkezet modernizációját, a szélenergia-hasznosítást. Legyen tisztában Nyugat-Európa meghatározó országaival, az Egyesült Királysággal és Franciaországgal.

Ismerje fel, hogy Oroszország európai és ázsiai erőközpont, melyek a sokszínű természeti és társadalmi alapjai, a nagy területi fejlettség különbségei. Bizonyítsa a hegyvidéki Közép-Európa természetföldrajzi jellemzői társadalmi életet befolyásoló hatásait; a tej- és az erdőgazdaság, az idegenforgalom meghatározó szerepét, Közép-Európa gazdasági-társadalmi élet feltételeit.

Legyen tisztában a közép-európai országok összefonódó gazdasági múltjával és jelenével, a vegyipari és a gépipari kapcsolatrendszerrel. Ismerje Lengyelország, Csehország és Németország földrajzát.

Kapcsolja össze a Kárpát-medence szerkezetét, domborzatát a földtani fejlődési folyamatokkal. Értelmezze a medencevidék nagytájainak földrajzi jellegzetességeit. Ismerje fel a medencejelleg társadalmi hasznosítását, a tájatalakítást és következményeit, a Kárpát-medencei népesség összetételét, Magyarország határán túli néprajzi tájegységeket és népszokásaikat.

Hasonlítsa össze az alpi és a kárpáti országok természet- és társadalom-földrajzi jellemzőit, Ausztria, Szlovénia és Szlovákia földrajzi jellemzőit. Jellemezze Románia gazdaságát; Erdély és Partium területét, Ukrajna és Kárpátalja földrajzi tulajdonságait. Tudja Horvátország és Szerbia, a Vajdaság, Délvidék magyarlakta termékeny tájának földrajzi jellemzését.

Ismerje Magyarország medencei fekvésének következményeit, az alföldi, a dombvidéki és a középhegységi nagytájak természet- és társadalom-földrajzi jellemzését. Értelmezze a magyar nemzeti kultúrát, a néprajzi csoportok hagyományait; a magyar földrajzi felfedezők, utazók és tudósok kiemelkedő teljesítményeit. Ismerje a természeti, kulturális és történelmi értékvédelmet, hasonlítsa össze a védettség különböző fokozatait és jellegét.

Értelmezze a népességfogyást; a népességszám-csökkenésnek és a társadalom öregedésének okait, következményeit, népességszerkezetét. Ismerje a településfajtákat, a településhálózat átalakulását. Jellemezze a régiókat és Budapestet, a falusias térségek válsághelyzetét, felzárkózásuk lehetőségeit.

Elemesse Magyarország gazdasági szerkezetét; a fejlettség és az életmód kapcsolatát, a fogyasztási szokások változását. Tudja az átmenő forgalom jellemzőit és infrastruktúráját; a külgazdasági kapcsolatokat; az idegenforgalom szerepét a gazdaságban. Ismerje a mezőgazdasági termékeket, élelmiszereket, ételeket; a hagyományok alapjait, a magyar mezőgazdaság helyét a globális gazdaságban, európai integrációban.

Technika

5. évfolyam

Ismeri az ételkészítési eljárásokat és az elkészítésükhöz szükséges konyhai eszközöket.

Értelmezni tudja az ételrecepteket. Az étkezés alapvető illemszabályait tudja.

A mesterséges és az épített környezet jellemzőit ismeri.

A háztartásban használt veszélyes anyagokat ismeri, veszélyeit meg tudja nevezni. Centiméter pontossággal becsül. Milliméter pontossággal mér. A modell és a makett közti különbséget el tudja magyarázni.

Ismeri a közúti közlekedés hierarchiáját.

6. évfolyam

Ismeri az egészséges táplálkozás alapvető jellemzőit. A magyar konyha értékeit, a hungarikumokat.

Élelmiszer-biztonsági alapszabályokkal tisztában van. Ételtartósítási eljárásokat tud felsorolni. Egy épület alaprajzát értelmezni tudja. Környezettudatos tevékenységeket tud megnevezni a háztartásban és lakókörnyezetében. Ismeri a műszaki ábrázolás jeleit. Egy modell elkészítéséhez szükséges munkafolyamatot meg tud nevezni.

A közlekedés történetében fontos feltalálókat tud megnevezni.

Útvonaltervet olvas és készít.

7. évfolyam

A háztartás elektromos, víz, szennyvíz-, gáz- és más tüzelőberendezéseinek ismerete. A használatukkal járó veszélyek és környezeti hatások tudatosulása.

Tudja a háztartási hulladékok kezelésének lehetőségeit.

Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés legfontosabb szabályait.

Tisztában van a KRESZ kerékpárosokra vonatkozó szabályaival.

Tájékozott a helyi közlekedési környezettel.

Használni tudja a papíralapú és elektronikus menetrendeket.

Ismeri az irányítástechnika és automatizálás alapjait.

Tud beszélni a továbbtanulás helyi lehetőségeiről.

Az egyes gazdasági ágazatokhoz tartozó munkákról, foglalkozásokról, szakmákról széles látókörrrel rendelkezik.

Gazdasági és pénzügyi kultúra I.

8. évfolyam

Modellszerűen átlátja a családok gazdasági funkcióit és kapcsolatait a többi gazdasági szereplővel. Tisztában van azzal, hogy a gazdasági célok több úton is elérhetők, képes az alternatív megoldások mérlegelésére.

Tájékozott a háztartások legfontosabb erőforrásairól, bevételeiről, kiadási csoportjairól, képes egyszerű családi költségvetés összeállítására és vezetésére. Fel tud sorolni a tudatos vásárlást, a fenntarthatóságot biztosító szempontokat.

Érti a családi költségvetés, a megtakarítás és hitelfelvétel összefüggését, egymásra hatását.

Tisztában van saját gazdasági szerepével, ismeri saját gazdálkodási attitűdjét, képes saját céljaival összefüggő rövid és hosszabb távú pénzügyi tervezésre.

Képes a gazdálkodással kapcsolatos főbb alapelvek tanács formájában történő megfogalmazására, az elvek gyakorlati képviselésére.

Érti a piacgazdaság működésének alapelveit, legfontosabb szereplőinek kapcsolatrendszerét.

Alapvető ismeretei vannak a piac fogalmáról, szerepéről, működéséről.

Ismeri a pénz fogalmát, legfontosabb funkcióit, nemzetközi formáit.

Megértette, hogy fogyasztásunkban szerepet játszanak a hazai és a külföldről származó termékek. Konkrét példákat tud mondani, hogy miért szükséges egy-egy terméket külföldről behozni, megértette, hogy miért és mennyiben segíti a gazdaság fejlődését, ha hazai, helyi terméket vásárolunk.

Tudja az export és az import fogalmát, ismeri külkereskedelmünk alapvető szerkezeti felépítését.

Vizuális kultúra

5. évfolyam

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek megfelelő alkalmazása az alkotó tevékenység során a vizuális emlékezet segítségével és megfigyelés alapján.

-Egyszerű kompozíciós alapelvek a kifejezésnek megfelelő használata a képköltésben.

-Térbeli és időbeli változások lehetséges vizuális megjelenéseinek értelmezése, és egyszerű mozgásélmények, időbeli változások megjelenítése.

-A mindennapokban használt vizuális jelek értelmezése, ennek analógiájára saját jelzésrendszerek kialakítása.

- Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján egyszerű következtetések megfogalmazása.

- Néhány rajzi és tárgykészítési technika megfelelő használata az alkotótevékenység során.

- A legfontosabb művészettörténeti korok azonosítása.

- Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése során a vizuális megfigyelés pontos megfogalmazása.
- Fontosabb szimbolikus és kulturális üzenetet közvetítő tárgyak felismerése.

6. évfolyam

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek megfelelő alkalmazása az alkotó tevékenység a vizuális emlékezet segítségével és megfigyelés alapján.

- Egyszerű kompozíciós alapelvek a kifejezésnek megfelelő használata a képalkotásban.
- Térbeli és időbeli változások lehetséges vizuális megjelenéseinek értelmezése, és egyszerű mozgásélmények, időbeli változások megjelenítése.
- Szöveg és kép együttes jelentésének értelmezése különböző helyzetekben és alkalmazása különböző alkotó jellegű tevékenység során.
- Néhány rajzi és tárgykészítési technika megfelelő használata az alkotótevékenység során.
- Reflektálás társművészeti alkotásokra vizuális eszközökkel.
- A legfontosabb művészettörténeti korok azonosítása.
- Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése során a vizuális megfigyelés pontos megfogalmazása.
- A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása.

7. évfolyam

- Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása.
- Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében.
- Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándéknak megfelelő értelmezése, és következtetések megfogalmazása.
- Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése.
- Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása.
- Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgóképek, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során.
- A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása.
- Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

8. évfolyam

- A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében.
- A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezőbb feldolgozása kapcsán.
- A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközeinek felismerése.
- Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint.
- Társművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése.
- A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése.

- Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása.
- Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

Ének

5. évfolyam

Az énekes anyagból 10 dalt (5 magyar népdal, 1 gregorián ének, 2 katonadal 1848–49-ből, 2 kánon) és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük.

A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak.

Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások).

A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) megismerték.

6. évfolyam

Az énekes anyagból 10 dalt (5 magyar népdal, 1 gregorián ének, 2 katonadal 1848–49-ből, 2 kánon) és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött érzetük, metrum-, ritmus-, formaérzékük és dallami készségük.

A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak.

Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások).

A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) megismerték.

7. évfolyam

Az énekes anyagból 15 dalt (8 magyar dal: népdal, népies dal, népies műdal; 4 műdal; 1 többszólamú ének; 2 zenemű főtémája) és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban.

A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük.

Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák.

Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten.

A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.

8. évfolyam

Az énekes anyagból 15 szemelvényt (8 magyar népdal, 4 történeti ének, 1 műdal, 2 XX. századi zenemű főtémája) emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban.

A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük.

Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák.

Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten.

A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.

Testnevelés

5. évfolyam

Természetes és nem természetes mozgások:

- A tanítási órákon a gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.
- 6-8 gyakorlattal legyenek képesek önálló bemelegítés végrehajtására.
- A gimnasztikában használt alapvető szakkifejezéseinek megértése, rendgyakorlatok ismerete.
- A helyes testtartás megőrzését, illetve fejlesztését célzó gerinctorna gyakorlatok ismerete.

Sportjátékok: (kosárlabdázás, röplabdázás és labdarúgás)

/Az oktatótechnikai és taktikai elemek a helyi tantervben részletesen megtalálhatók./

- A tanév során tanult technikai elemek bemutatása, alapvető játékszabályok ismerete, taktikai elemek használata játéksituációkban.

Atlétikai jellegű feladatok:

- Futóiskola gyakorlatok ismerete és helyes végrehajtása, álló- és térdelőrajt indítási jelre történő bemutatása.
- Lányok 3 percig, fiúk 4 percig legyenek képesek folyamatosan futni.
- Helyből távolugrásnál a lányok érjenek el minimum 120 cm-es, fiúk 130 cm-es eredményt.
- Tegyenek kísérletet a távolugrásban és a magasugrásban a tanult technikával.
- Kislabdahajításnál érjenek el minimum: a fiúk 20 m, a lányok 15 m-es eredményt.

Torna jellegű feladatok:

- A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása.
- Talajgyakorlat – a kötelező és választható elemekből önálló gyakorlat összeállítása és bemutatása (4 elem)
- Szekrényugrás – Hosszába állított, 3 részes ugrószekrényre tudjon az ugródeszka használatával felguggolni, és mutasson be homorított leugrást
- Kötél- és rúdászás – Legyen képes testsúlyát néhány másodpercig megtartani a szeren, illetve tegyen kísérletet a mászásban.
- Aerobik – Az aerobik alaplépések ismerete, összekapcsolása egyszerű kartartásokkal és kargyakorlatokkal.

Alternatív környezetben üzhető sportok:

- A választott aktivitások (asztalitenisz, tollaslabda, floorball, trambulín, téli játékok hóban és jégen, méta) játékszabályainak, játékmenetének, technikai-taktikai elemeinek ismerete és alkalmazása.

Önvédelmi és küzdő jellegű feladatok:

- Az alapvető önvédelmi fogások és eséstechnikák elfogadható szintű bemutatása.
- A tanult önvédelmi és küzdő jellegű feladatok, játékok szabályainak ismerete és alkalmazása.
- Grundbirkózás: Fogáskeresések állásban, megfogások és fogásmódok bemutatása.

6. évfolyam Természetes és nem természetes mozgások:

- A tanítási órákon a gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.
- 8-10 gyakorlatból álló önálló bemelegítés végrehajtása.
- A gimnasztikában használt alapvető szakkifejezéseinek megértése, rendgyakorlatok ismerete.
- A helyes testtartás megőrzését, illetve fejlesztését célzó gerinctorna gyakorlatok ismerete.

Úszás és úszó jellegű feladatok:

- Választott úszásnemben készségszintű, 150 méteren vízbiztos folyamatos úszás.
- Az úszással összefüggő balesetvédelmi utasítások, valamint az uszoda, fürdő viselkedési szabályainak ismerete.

Sportjátékok: (kosárlabdázás, röplabdázás és labdarúgás)

/Az oktatótechnikai és taktikai elemek a helyi tantervben részletesen megtalálhatók./

- A tanév során tanult technikai elemek bemutatása, alapvető játékszabályok ismerete, taktikai elemek használata játéksituációkban.

Atlétikai jellegű feladatok:

- Futóiskola gyakorlatok ismerete és helyes végrehajtása, álló- és térdelőrajt indítási jelre történő bemutatása.
- Lányok 5 percig, fiúk 6 percig legyenek képesek folyamatosan futni.
- Helyből távolugrásnál a lányok érjenek el minimum 130 cm-es, fiúk 140 cm-es eredményt.
- Távolugrás (guggoló- vagy lépő technika) és magasugrás (ollózó és átlépő technika) bemutatása, a tanuló mutasson fejlődést önmagához viszonyítva előző tanévhez képest.
- Kislabdahajításnál érjenek el minimum: a fiúk 25 m, a lányok 18 m-es eredményt.

Torna jellegű feladatok:

- Talajgyakorlat – a kötelező és választható elemekből önálló gyakorlat összeállítása és bemutatása (5 elem)
- Szekrényugrás – Hosszába állított, 4 részes ugrószekrényre tudjon az ugródeszka használatával felguggolni, és mutasson be homorított leugrást, valamint leterpesztést.
- Kötél- és rúdászás – Legyen képes testsúlyát néhány másodpercig megtartani a szeren, illetve tegyen kísérletet a mászásban minimum 1/3 magasságig.
- Aerobik – Az alaplépésekből álló, tanév során tanult 32 ütemű gyakorlatfüzér végrehajtása zenére.

Alternatív környezetben üzhető sportok:

- A választott aktivitások (asztalitenisz, tollaslabda, floorball, trambulín, téli játékok hóban és jégen, méta) játékszabályainak, játékmenetének, technikai-taktikai elemeinek ismerete és alkalmazása.

7. évfolyam

Természetes és nem természetes mozgások:

- A tanítási órákon a gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.
- 8-10 gyakorlatból álló önálló bemelegítés végrehajtása.
- A gimnasztikában használt alapvető szakkifejezéseinek megértése, rendgyakorlatok ismerete.
- A helyes testtartás megőrzését, illetve fejlesztését célzó gerinctorna gyakorlatok ismerete.

Sportjátékok: (kosárlabdázás, röplabdázás és labdarúgás)

/Az oktattott technikai és taktikai elemek a helyi tantervben részletesen megtalálhatók./

- A tanév során tanult technikai elemek bemutatása, alapvető játékszabályok ismerete, taktikai elemek használata játéksituációkban.

Atlétikai jellegű feladatok:

- 40 m-es fokozó futások bemutatása térdelőrajttal, a váltófutás technikájának elsajátítása.
- Lányok 6 percig, fiúk 8 percig legyenek képesek folyamatosan futni.
- Helyből távolugrásnál a lányok érjenek el minimum 140 cm-es, fiúk 160 cm-es eredményt.
- Távolugrás (guggoló- vagy lépő technika) és magasugrás (ollózó és hasmánt technika) bemutatása. Az ugrás eredményében a tanuló mutasson fejlődést önmagához viszonyítva előző tanévhez képest.
- A súlylökés technikájának elsajátítása és bemutatása helyből.

Torna jellegű feladatok:

- Talajgyakorlat – a kötelező és választható elemekből önálló gyakorlat összeállítása és bemutatása (5 elem)
- Szekrényugrás – Keresztbe állított, 4 részes ugrószekrényen guggoló átugrás bemutatása, hosszába állított ugrószekrényről homorított leugrást, valamint leterpesztés bemutatása.
- Gerenda (lányoknak) – Járások és fordulások lábujjhegyen és guggolásban, lábtartáscsere, mérlegállás, homorított leugrás bemutatása alacsony gerendán
- Gyűrű (fiúknak) – Alaplendület, zsugorlefuggés, lendület előre zsugorlefuggésbe, homorított leugrás bemutatása.
- Kötél- és rúdmaszás – Mutasson fejlődést önmagához viszonyítva az előző tanévhez képest.
- Aerobik – Az alaplépésekből álló, tanév során tanult 32 ütemű step aerobik koreográfia bemutatása zenére.
- Ugrókötél-gyakorlatok bemutatása (minimum 6 különböző technikai elem)

Alternatív környezetben űzhető sportok:

- A választott aktivitások (asztalitenisz, tollaslabda, floorball, trambulín, téli játékok hóban és jégen, turul) játékszabályainak, játékmenetének, technikai-taktikai elemeinek ismerete és alkalmazása.

Önvédelmi és küzdő jellegű feladatok:

- Az alapvető önvédelmi fogások és eséstechnikák elfogadható szintű bemutatása.
- A tanult önvédelmi és küzdő jellegű feladatok szabályainak ismerete és alkalmazása.
- Dzsúdó: Mini küzdelmekben a küzdőmozgás és fogáskeresés bemutatása

8. évfolyam Természetes és nem természetes mozgások:

- A tanítási órákon a gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.
- 10-12 gyakorlatból álló önálló bemelegítés végrehajtása.
- A gimnasztikában használt alapvető szakkifejezéseinek megértése, rendgyakorlatok ismerete.
- A helyes testtartás megőrzését, illetve fejlesztését célzó gerinctorna gyakorlatok ismerete.

Sportjátékok: (kosárlabdázás, röplabdázás és labdarúgás)

/Az oktattott technikai és taktikai elemek a helyi tantervben részletesen megtalálhatók./

- A tanév során tanult technikai elemek bemutatása, alapvető játékszabályok ismerete, taktikai elemek használata játékszituációkban.

Atlétikai jellegű feladatok:

- 600 m-es és 750 m-es síkfutás időre, a váltófutásnál egy- és kétkezes váltás bemutatása.
- Lányok 9 percig, fiúk 12 percig legyenek képesek folyamatosan futni.
- Helyből távolugrásnál a lányok érjenek el minimum 160 cm-es, fiúk 180 cm-es eredményt.
- Távolugrás (guggoló- vagy lépő technika) és magasugrás (flop technika) bemutatása Az ugrás eredményében a tanuló mutasson fejlődést önmagához viszonyítva előző tanévhez képest.
- A súlylökés bemutatása, a tanuló mutasson fejlődést a távolságban önmagához viszonyítva előző tanévhez képest.

Torna jellegű feladatok:

- Talajgyakorlat – a kötelező és választható elemekből önálló gyakorlat összeállítása és bemutatása (6 elem)
- Szekrényugrás – Keresztbe állított, 4 részes ugrószekrényen guggoló átugrás bemutatása, hosszába állított ugrószekrényről homorított leugrást, valamint leterpesztés bemutatása.
- Gerenda: Járások és fordulások lábujjhegyen és guggolásban, lábtartáscsere, érintőjárás, mérlegállás, homorított leugrás bemutatása magas gerendán
- Gyűrű (fiúknak) – Alaplendület, zsugorlefuggés, lendület előre zsugorlefuggésbe, homorított leugrás bemutatása.
- Kötél- és rúdászás – Legyen képes testsúlyát néhány másodpercig megtartani a szeren függeszkedésben, mutasson fejlődést önmagához viszonyítva az előző tanévhez képest.
- Aerobik – Az alaplépésekből álló, tanév során tanult 32 ütemű step aerobik koreográfia bemutatása zenére.
- Ugrókötél-gyakorlatok bemutatása (minimum 8 különböző technikai elem)

Alternatív környezetben űzhető sportok:

- A választott aktivitások (asztalitenisz, tollaslabda, floorball, trambulín, téli játékok hóban és jégen, turul) játékszabályainak, játékmenetének, technikai-taktikai elemeinek ismerete és alkalmazása.